

ఆంధ్రప్రదేశ్

308993

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

జెన్న పట్టణము 1917 సం॥ ఆక్టోబరునెల 30 వ తేది మంగళవారము

175

సంపుటము. ౪.

పింగళనామ సంవత్సర ఆశ్వయుజమాస శుద్ధ పాక్షి 1౧౧.

(సంచిక ౧౭౫)

సర్వవృత్తిక విషసంజీవిని.

(8 జిల్లర్లు (చేడు మార్కులు) 588

దుఃఖముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవువారు. గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 వాం.

ఇది ప్రతి క్షయబలమునకు ముఖ్యమైన ఔషధము. ఆంధ్ర, యూవాని, దేశీయ, ద్వైత, పో, ముగ్గులను బలపరుస్తుంది. ఎన్ని దినములు వుండినను మందు గుణము మాత్రము మారుదు. ముఖ్యమైన కారక ఎంజీ, జిల్లర్లు, పాము, జిల్లర్లు మొదలగు నివసించు ప్రాంతాలకు సులభము గలదు. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0, పోస్టేజీ 0-8-0. 1 దినం పాకెట్ వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజీ చేతు.

చికిత్సా విషయములకు సంబంధించిన వారికి పోస్టేజీ ఇవాం వర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమీషన్ నియమిస్తున్నాము. చిగునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెనీ, 10, వెంకటేశ్వరమ్మ వీధి, పాకాచేరు పోస్టు, మదరాసు.

ఎయిడెడుస్కాల్ల నాటకములు.

నాల్గవ తరగతి కథలనాటకము	0-4-0
మూడవ తరగతి కథలనాటకము	0-3-0
రెండవ తరగతి కథలనాటకము	0-2-6
ఒకటవ తరగతి కథలనాటకము	0-2-0
హంసయాన (నవల)	0-2-0
పద్మిని	0-2-0
వీరాబాయి	0-2-0
కృష్ణకుమారి	0-2-6

నోటు: ప్రతి నాటకమునకు చివరి అభినయపాటలు కలవు. రూపాయికి రెండు అణాలు కమీషను.

వేంకటరమణ ఆండుకో,

907 కొమరిపాలెం, గోదావరి జిల్లా.

తామర తైలము. వెల రూ 1-కి 0-6-0 మా తామర తైలము ఒక్క డబ్బాను ఆరు అణాలకు కొనినాల్సివచ్చును. సారలు రాచిన యెడల తామర నిర్మాలమును నయము కాని యెడల మీ ఆరు అణాలు తిరిగి తీసికొని వచ్చును.

దీనిని రాచిన చర్మము నలు నెక్కెడు మంట యుండదు. మోహినీ తైలము:— స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు చేరును. సువాసన గలిగియుండును. 0-12-0 అమృతాంజనము డిప్లో, 6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు

కేటలాగు ఉచితము.

మా కంపెనీలో కాశీపీఠాంబరములు సరిక వీరలు, రవి కెలు, రుమాలులు, తలపాగలు, బిడ్డలు భరించుటకు చిన్న పీఠాంబరములు, కండ్ల పట్టుధోవతుల జుట్టు, మిక్కిలి సేపురు లగు సులపివాండ్రవలన మేలైన పట్టుధో తయారుచేయ బడుచున్నవి. కలయవాడికి సరసముగ విడిపి మూలముగ పంపు గుము. దానియందు వ్యత్యాసమున్నను లేక, మనసుకు గట్టిని యెడలను వానిని వాడకు పంపిన తీసికొనెదము. 928

Hari Govinda Dass, Gopal Dass, Silk Pithambar Merchants, & Com- Agents Benares City, U. P.

ప్రాణము గల పోములు

బయస్కాపులు, ఫిలుములు, చేరాలు, గ్యాసు దీపములు, బొమ్మల కాడ్లు - గారడి పుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా? (582) బి. ఈశ్వరప్ప అందు సన్ను, విశాఖకట్టరాను.

శుక్లనష్టమునకు దివ్యోషధము.

శుక్లనష్టవ్యాధిగ్రస్తులగు విద్యార్థులకు అమోఘముగ వనిచేయును. వెల రూ. 1. కె. ఎల్. ఎ. సింహా బ్రదర్సు (915) నేటిపు డాక్టరు, రాజమహేంద్రవరము.

గోరోజనము తులం ౧కి	2-౦-౦
కస్తూరి	తులం 1 కి రూ. 30-0-0
సుంకుమపువ్వు	తులం 1-కి 2-0-0
రసభస్మము	తులం 1-కి 0-10-0
అదిపచ్చికాన లేక జున్ను	తులం 1-కి ... 8-8-0
పచ్చకర్పూరం	" ... 2-0-0
జాలామృతము	సింహ 1-కి ... 0-12-0
తాంబూలమూత్రలు, సువాసనగా ముండును	50-కి 0-8-0

అమృతాంజనము డిప్లో, బొంబాయి అండ్ మద్రాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బహిష్కార పుర్రాణము

(పద్య కావ్యము) వ్యాసమహర్షి నిరచితములగు పద్యనెమిది పుర్రాణము అనో నిరయకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో? మలభేదము లేక కలిగి? అచారవ్యవహారము లెట్లెట్లుమా? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యందు సమస్తముగ వివరింపబడియున్నది. గొప్పవారి గ్రంథమువై మంచి యభిప్రాయమునచ్చియున్నది. పైలి మిగుల సులభము. 900 పుటలు ఆమృతమై ప్రతిమూర్తి మున్నవి. వెల 5-0-0. కన్నులు నేరే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

తైలి:— సులభము, మృదుసుధరము, భావగర్భితము 3000 పద్యములుకలవు. మంచికాగితములవై అచ్చు. కాలిలో లైంకు ధర రూ 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు చేరు. (26) జనమంచి శేషాచలకర్మ కలెగుపండితుడు, ముగ్గునిపిహా పోస్టు-బా, కడప.

అద్భుతనివారిని.

126

ప్రొఫెసర్ జేమ్సుగార్ ఎల్క్వోర్ట్ బానిక్ వెరల్సు

వని రలహీను అవును సీతను అవును మంద. మన లేకంకు లు, జానకము తప్పవగను, మెదడు నిర్మలము నుండుట.

పనియందెంతమాత్ర మిచ్చితేకుండుట, పన్నుత్తన, బలహీనము, అశూనము, శుక్లనష్టమునాగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు గుమస్తాలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు, మొదలగు వారికి ప్రశస్తమైనమందు; బలమును గలిగించును. అనేక పేలమంది ఇందుకలన శాగుపడినవారు. నీవుమాడ నేటిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని వానిమోస్తూ ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మూత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0 40 " " " " 2-0-0

సవినము! ప రి మ త ద్ర వ్య ము ల రా జా సవినము! ఆట్లొక దిల్ బహారే

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముండునట్టి అతూర్య వాసనయును కలదు. ఆలోకహాల్ సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని నొక్కాయి వైనగాని 2-కి చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన వనము మధ్యలోనుంటే యెంత సుఖమయిన వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంత అనుభవించును. ఇతర వాసనలు యే వేనియుండినా యీ అటోమిక్ బహారేయొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము. వెల 1/2 (రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 } వి.పి. చార్జి " 1 (రాము బుడ్డి 1-కి " 0-12-0 } రూ. 0-4-0 " 1/2 అవున్నబుడ్డి 1-కి " 2-0-0 } ప్రత్యేకము ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అందు కెమికల్ కంపెనీ.

నెం 155, జుమ్మామసీదు వీధి, బొంబాయి చుర్రాసు యేజంటు:— సుహృత్ ఫరహాత్తం మూర్తీ, చైనాబాదాహ్ బోర్డ్ చుర్రాసు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0. తలనొప్పుల మాన్పును.

పొచ్చిపు నొప్పుల నొప్పి వోలును. వాయువు పోట్ల పోగొట్టును. సువాసనగలిగి యుండును. ప్రతియుంట నుండదగినది. వనమూలకలచే హింమూ దీప ముండు తయారుచేయబడు మంచిమందు. పిన్ని విచ్చేరులలో కూడ వాడుచున్నారు. జాన్మతాంజనము, పిన్ని, బొంబాయి అండ్ మద్రాసు.

(బంగళామొట్టి సాంబశివరావు గారు.)

నిండు జన్మమున కచ్చిన గాని భార్య భర్తలకు పొందువలదని స్త్రీకేకించి యున్నారు.

ఈ జాతీయవిద్యను గూర్చి మనము ఇంకొక విషయమును మోచించవలసి యున్నది:— మనము బోధించు విషయములెవి? సాతకాలయందు చగువుకాలమున బాలికలకు చదువును వ్రాయను లెక్కజేయును నేర్పవలయును. సాతకాల విద్యను ముగించుసరికి తన గృహకృత్యములను నిరాటంకముగ నిర్వహించుకొను సామగ్ధ్యముగల్గును. తనపొని మనస్సుంకుటము లేకుండగ హాయిగ తమ సంసారమును జేయుచు నుండు పిల్లలను ఆరోగ్యవద్దతుల ననుసరించి పోషించు కొనగలరు ఆమె పరీక్షల యందు తీర్థురాలు కావలయు నను యెడను కొన నవసరము లేదు. పరీక్షల గాంతు వచ్చి కృతులగుటకు, విజ్ఞానముగలవను ఎట్టి సంబంధము లేదు. 6-న ఏటినుండి 12-న సంస్కృతమువరకు ఎట్టిజవాంతరములేకుండగ మధ్యపథ్య విద్యనాభి జేసగలండగ బాలికలకు విద్యను నేర్పవలయును.

ఈ జాతీయ విద్యావిధానమును ముఖ్యముగ గుర్తించవలసిన విషయము పరీక్షా పద్ధతులను తొలగించుటయే. ఇదియే జాతీయ విద్యావిధానము ఫలించుటకు ముఖ్యంగము. సాతకాలయందును కళాకాలయందును మనము భరతవృక్షపు సాధ్యమణుల చరిత్రలను పఠనీయ గ్రంథములుగ నియమించవలయును. దేశచరిత్రము, భూగోళ శాస్త్రము, గణిత శాస్త్రము, మఖిషిక (ఆరోగ్యశాస్త్రము) గానము, వట్టుపని కిందగు గార్వను అల్లికపనులు మున్నగువాని నేర్పవలయును. ప్రాథమిక విద్యాసంతకమున బాలికలకు ఆంగ్లభాషాక్షరజ్ఞానమును కలుగజేయవలయును. ప్రాథమికవిద్య వద్దసించు కాలమనమాత్రము ఆంగ్లభాషాక్షరజ్ఞానమును కలుగజేయుటకు ఎంతమాత్రము ప్రయత్నించరాదు. ఆంగ్ల భాషను మూఢ్యమిక భాషగ నెంచవలయును. దేశ భాషనే ముఖ్యభాషగ ప్రవేశ దెట్టవలయును. దేశభాషల యందే విద్యను నేర్పవలయును.

జాతీయవిద్యా లాభముల కొన్నింటిని ఇవట పొందుపరుచుచున్నవాడను:— ఆరోగ్యశాస్త్ర పఠనమువలన గృహమందు అన్ని విషయములను మనసోదరిమణులు కడు జాగరూకతతో చక్క దెట్టు కొనెదరు. పిల్లలను సురక్షితముగ పోషించు కొనగల్గుదురు. చంటిపిల్లల మరణములు చాలవరకు తగ్గును. అంటు రోగములు చాలవరకు అంతయొందును. వేయేల! ఆన్ని ఎడలను గృహము స్వగ్ధమునలే సౌఖ్యముగనుండును. భరతవృక్షపు సాధ్యమణుల చరిత్రమును గుణపాఠముగ నేర్పినచో విశేష ప్రతిభావతులు కాగలరు. మళిలత సౌజన్యము, సత్త్వసర్వ ప్రాతివ్రత్యము మున్నగు నైతికగుణములు మహదాత్యయముగ నారీమణులచే పరిగణించబడును. వీనినే పఠమావధిగ జూచుకొనెదరు. దేశచారిత్ర పఠనము వలన రాజ్యాంగ విషయములన్నియు సుబోధకముగ నుండును. ప్రపంచమున జరుగు సంగతులన్నియు కరతలానులకముగ నుండును. మన సోదరీరత్నములు రాజకీయములందు జొచ్చి పరిజ్ఞానమును బడసినచో మనకు చేదోడుగ నుండురు. మన కార్యభారములు చాలవరకు తగ్గును. ఇతర విషయములందు మన దృష్టిని కేంద్రీకృతము జేయుట కవకాశము కల్గును. ఆర్థికశాస్త్రాభ్యాసముగూడ ధనవినియోగమున వీరికెంతయొ ఉపకరించును. ఎట్లు సామ్యును ప్రోగుజేయవచ్చునో ఎట్లు ఉపయోగకరముగ ధనమును వినియోగించవచ్చునో ఆ విషయములుగూడ వీరికి అదనముగ తెలియును. మనము అప్పుల పాలుగుటకు అవకాశముండజాలదు. వివాహములందు సగల నిమిత్తము అవివేకముగ ధనమును వెచ్చించుటకు మన సోదరీరత్నములు అంగీకరించరు. పెండ్లికట్టును లడుగంటును. కాన మనదేశమునగూడ ఆర్థికసంపత్తి వృద్ధికాగలదు. చిత్రలేఖనము వలన తమ భవనములను రమ్యముగ నలంకరించుకొనుటకు వీలేర్పడును. లలితకళాభ్యాసముచే తమ నుందిరములను భూలోకస్వర్గముగ జేసికొనుటకు అవకాశ మేర్పడును. మృదుమధుర గానములచే దేవేంద్ర సౌఖ్యమును పొందవచ్చును. గణిత శాస్త్రము నేర్చుటచే గృహమందు ఆసుదినము లెక్కలను సరిగ వ్రాయుట తెలియును. పొరబాటులను సరించుకొన వచ్చును. తమతాబేదారుల లెక్కలనుగూడ తనిఖీజేసి వారి లెక్కల నిజ నిజములను గ్రహించగల్గుదురు. తమ పిల్లలను భరతవృక్షపు సాంప్రదాయము ననుసరించి ధీమంతులుగ జేయగల్గుదురు, నైతిక సాధరారాధమును నిర్వహించగలరు. సత్సభము ఋజుమాగ్ధము ఎల్లప్పుడు వీరి మనోభావములందు తాండవమాడుచుండును. భావపరిపక్వమును గాంచెదరు. మన నారీమణులకు జాతీయవిద్యావిధానము నవలంబించి విద్యను కరపినచో నై నుదహరించిన మహత్తమమగు జ్ఞానదార్యగుణములు అలవడును. వానిమహిమను పొగడ నెసరితరము!

జాతీయవిద్యను. ప్రవేశ పెట్టుటకు ఎట్టికష్టములు కలుగజాలవు. ఇయ్యది అకలీలగ ఫలస్మృతిమునుగాంచును. మన నారీరత్నములకు విశ్వవిద్యాలయపు సన్మానపత్రములతో నవసరములేదు. వారికి కావలసినదంతయు దేహదాగ్ధ్యము, ధీశక్తి, నైతికజ్ఞానము. వీని కన్నిటికి జాతీయవిద్యయే దివ్యోపధము. జాతీయవిద్యచే వీరి నన్నిటిని సాధింపనగును.

ఈ జాతీయ విద్యార్థిదానమున ఎల్లవారకు తమ ను
తులకు కూడ ప్రవేశ పెట్టవలయు. ప్రజోపకార ధర్మములందరము
ఈ విషయమై కృషి నల్పినచో నుంచి ఫలితములు కలుగుటకు
ఎంతమాత్రము సాధి నుములేదు. కాని చాల కండి లేదు. ప్రజలను
ప్రభుత్వోన్మోగమున గొప్ప పదవులయందు ప్రవేశ పెట్టుటకు
సాంఘికపదం. మదిమార్గములచేత నిక్రయించుకొని తమ
కొరతలను ప్రభుత్వోన్మోగముననే ప్రవేశ పెట్టుటకు నిశ్చ
యించుకొనుటచే ఈ జాతీయవిద్యకు కనవుటకు వెనుదీసె
దరు. కాన తెయ్యది సంపూర్ణముగ బాటుచులవడ సఫలీకృతము
కా నేరదు. సరోపకారధర్మములు, స్వాధ్యక్షగవరాయణులును
స్త్రీ విద్యకై కృషి నల్పి సాయ మొనర్చినచో స్త్రీల జాతీయ
విద్యకు జగద్రథముగ నేర్పవచ్చును. ఈ విషయమై లోక
మాత అభినివేషముగారు కూడ మొన్న జీవితమున గోక్షేత్రవన
మున లేదు. గంభీరోపన్యాసమున స్త్రీ లకు పురుషులతో
పాటు సమానహక్కు స్వాధ్యక్షత్వములను ప్రసాదిం చ
వలయునని వక్కాణించియుండిరి. రాజకీయ విషయములందు
కూడ స్త్రీలకు ఎక్కువ అనబోయినను కలుగ నేరవలయునని
యు మన భగవద్దమున రాజ్యాంగభాగ్యుద్ధి స్త్రీ సాయములేని
చో కలుగ నేరదని కూడ ఘంటాంశముగ పలికియుండిరి.
అట్టియెడల జాతీయవిద్యాసంస్థము పూరించుటకు మనము పూ
నుకొనవలయును. అన్యది మనకు రిద్ది. ప్రతివోటను స్త్రీలకు
జాతీయ కళాకాలము వెలకొల్పి జాతీయవిద్యను క్రియా
రూపకముగ ప్రవేశ పెట్టవలయును. భరతన్న పు రాజ్యాంగ
సాధరాణమును నిర్మించుటకు భారతీయులందరును
ఉత్సాహ పూరితులై యున్నారు. కాని మనలను సోపరితనము
నిగ్రహ త్రత, స్వకార్య పరత్వ బాహిత్యము మనల నావహించి
యున్నవి. వీనిని వెడల గొట్టినగాని మన యాశయములకు భం
గముపాటిల్లును. మన ఉత్సాహ మంతయు నీరగును. కరగిపోవును
కాన ధీమంతులగు నాయకులును దేశాభ్యుదయమును గోరువా
రును మనలో నీరు గవిసిన నిష్ఠువోలే దాగియున్న ఉత్సాహ
మును ప్రజ్వల్లిం చేసి జాతీయవిద్యకు జనుప్రథముగ మన అంగ
నామణులకు నేర్పి దేశము నుద్ధరింపజేయు సాధ్యములు.

లోగడ వంగదేశమున పోలీసు ఇన్‌స్పెక్టరుగ పనిచేసిన
ఆర్. బి. అవ్వూసు బుల్లరుగారిని జాతీయ సేవాసంస్థ ఇం
గ్లామయొక్క సైబుతి నుండలమునకు ఆనగాడ్లట్టు, విల్లు
కాస్సెట్టు, సోమర్సెట్టు, డావాను, కార్నూనాలను సైనికుల
జేర్న అధికారిగ నియమింపబడిరి.

గురువారమునా డలహాబాదులో మతివైష్ణవములు
వలన గలిగిన కలహముల వివరము లొకను విశేషముగ తెలియ
పచ్చిపవి. మూక యొక యింటిహిన పడి దాని ధ్వంసముచేయ
నారంభించెను. ఒకమహామృచ్చియును చంపబడెను. సోలీసు
పూలములు జెంటిఫెత్రిసిని నాబడి కలహముల నణచినేయ
బడెను. గురువారమునాటి దళగాయున్న నందగ్గమున కలి
గిన దబ్బణలాటలవలన నెద్దఱు మరణించిరినియు, 12 గుర్రు
దెబ్బలు తగిలినవనియు తెలుపబడెను.

మదరాసు నదరన్ మరాటా
రై ల్సేకంపెనీ.

(ఇంగ్లాండు కం పెనితో ఇన్ కార్పొరేటు కాబడినది.)

ఇంజినీరింగు డిప్లొమెంటు.

ఈ క్రింద ఉదహరించబడిన రైల్వేస్టేషనుల దగ్గరనున్న రాక్షసిబాగ్గు బూడిదను పాకాలా లో ఉదయము 8 గంటలకు 1917 నాల్గవంబకు 5 వ తేదీని బహిరంగముగ వలము వేయుటకు నిరయించడ మొనరి.

(1) వేండాడు, (2) వెంకటగిరి. (3) ఎల్ల
కారు. (4) కాళహస్తి. (5) తిరుపతి (పడమర)
(6) వాయులపాడు. (7) మదనపల్లెరోడ్డు (8) కురు
బాలకోట. (9) ములకలచెరువు. (10) కదిరి (11)
ముదిగుబ్బ. ఏలములో గెలిచినవారు తేజోజము
కంపెనీ వారి ఏలపు పాటదారునకు పాటసాము
నలెను దాఖలు చేసికొనవలయును. తృప్తికరము
గ గుత్తదారుడు కంపెనీవారికి బడంబజీకను నొక
దానిని వ్రాసియిచ్చి కంట్రాక్టు ప్రకారము షర
తులను జరిపెదనని 100 రూప్యముల హామీ
యాయవలెను.

ప్రతికూల వాదులు.

(౧) మదరాసు మెయిలుపత్రిక

మా గమకాళికమగు పత్రిక చే నియమితుడైన లండను విలేఖరుడు ఇంగ్లాండులోని ప్రజాను మోదిమును వదలిన పత్రిక లేని యీ బీ సెంటు మ్యూ గారి విమోచనము నంగీకరించుట లేదని వ్రాసె యున్నాడు. దీనిని బట్టి అచ్చటి పత్రికలు తమ సంపాదకీయములలో నీ విషయముపై తమతమ అంగీకారమునుకూడ వ్యక్తపరుపలేదని గప్పమగుచున్నది. ఈ విలేఖరుడు భారతదేశ పరిస్థితులపై బ్రిటిషు పత్రికాభిప్రాయములను తలచివారాములముగ తెలియజేయుచు ఘనతమచుగ సేవ జేయుచున్నాడు. ఆంగ్లోఇండియను పత్రికలును, యూరపియను సంఘమువారును చేయు అనవసరందోషముపై ప్రజాభిప్రాయ ప్రాతినిధ్యముగల పత్రికలొనగు అభిప్రాయములను ఈ తలచివారలలో కానజాలకున్నాము. మదరాసు మెయిలుపత్రికకువచ్చు తలచివారలలో “మార్నింగ్ పోస్టు” పత్రికాభిప్రాయములే యెక్కువగా గానవచ్చుచున్నవి. ఈపత్రిక చాలకాలమునుండి అల్పసంఖ్యాకులగు క్రీస్తుల ప్రాతినిధ్యమునుగూడ కోల్పోయి, యేదియో యొక చిన్న కక్షవారి అభిప్రాయములనుమాత్రమే వెలిబుచ్చుచున్నది. ఈపత్రికకు రిచ్చర్డ్ జెబ్బుగారు వ్రాసిన వ్యాసము మదరాసు మెయిలుపత్రికకు వచ్చిన తలచివారల యందు గానవగును. కాని ఆపత్రికనున్న యెంత గౌరవమో వీరి వ్యాసములన్నను బ్రిటిషువారి కంటే గౌరవము కావున, వీరి అభిప్రాయములు ప్రభుత్వమువారి ఆమాదము నందజాలవు. భారతదేశ విషయముల యెడ తన వైఖ్యనేకమునకు తోడు అజ్ఞానమునుకూడనీపత్రికసంపూర్ణముగ వెల్లడించుచున్నది. “ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కూడ ఆస్ట్రేలియా ప్రభుత్వమువలెనే స్వాతంత్ర్యము ననుభవించవలె” నని హిందూదేశ ప్రజలకును, పాలకులకును చేయబడిన వాగ్దానమును జెబ్బుగా రెచ్చటగాంచిరి? ఈ వాగ్దానము బీ సెంటు మ్యూ గారి విమోచనమున బోక్యము కలగజేసికొనుటచే నల్లంఘింపబడిన దనియు, గాజప్రతికూలకవదలుటవలన మాంటాగూగారు భారతీయులందరిని కావ్య సమును సర్వతంత్రములగు వలసరాజ్యములలో గమనముగ స్థానము మెసంగదలచుకొనవా రెల్లరి న న్యాయమును గోల్పోయినదియు జెబ్బుగారు వ్రాయుచున్నారు. కాంగ్రెసు, ముస్లిముసమితి విధానముల నెటులో ఆమోదించిన వీరిచర్యనుగూర్చి మెయిలుపత్రిక తన యిష్టమువచ్చినట్లు చేయవచ్చును. ఈ పత్రిక తన మిత్రులనుండి సందర్శించబడుగాక!

హిందూదేశమున మాంటాగూగారును, మెక్స్టన్ ప్రభువుగారును మిగుల దూరదృష్టితో కాంతివిధానముల నవలంబించుటకు ప్రతికూలముగ నున్న యితర పత్రికలు, ఇంగ్లాండు, ఇండియాలోనేగాక ప్రపంచమున నెచ్చటనైన నాద్యంబించిన, ఉదారయోధ్యమములకు ప్రతికూలభావముల వ్యక్తీకరించునవియే! “వరల్డ్”, “గ్లోబు”, “యాన్కూ మైసోస్టు” మున్నగు పత్రిక లించుమించు యిట్టి భావములనే గలిగియున్నవి. వీరికి వలయునపుడు ప్రభుత్వవిధానముల ఖండించుటలో యీ పత్రికలకును మించు నానిని గానము. “స్పెష్టేటరు” పత్రిక విషయమై కొన్ని వత్సరములకు పూర్వము నా రెన్ను గారు వ్రాసిన లేఖను గూర్చి యొక విలేఖరుడు తెలిపియున్నాడు. నా రెన్ను గారు “స్పెష్టేటరు” పత్రికను గూర్చి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. “స్పెష్టేటరు” పత్రిక గడచిన యేడు వత్సరములనుండియు, యొక యుదార సమన్విత విధానమును ప్రకటించి గాని, యొక యుదారోద్యమమును బలపరచి గాని యెరుగదు. విదేశీయులను, ఆంగ్లేయు సంస్కర్తలను కపట భావములతో తీవ్రముగ నీ పత్రిక విమర్శింపుచున్నది. బీదల దుస్థితిని తొలగించు ప్రయత్నముల నన్నిటిని యిది ఖండింపుచునే యుండును. ఇటీవల వృద్ధుల కొనంగు పింఛనులనుగూర్చి యీ పత్రిక ప్రతికూలముగ వాదించుట చూడ, తత్ప్రతికాధిపతి ప్రతి యోధ్యమును నకును ప్రతికూలమని తెలియుచున్నది... విశ్వమానవ సౌభ్రాతృత్వము యీ పత్రికాధిపతికి కట్టనేకీట్టదు..... హిందూదేశమున ప్రబలమగుచున్న ఆరాజకమును ఖండించు చున్నదేగాని, యిట్టిస్థితికి కారకమగు నిరంకుశాధికారమునుగూర్చి యొక్కమాటయైనను పలుకలేదు..... వేయేల, మానవా శయముల దక్క, యితరవిషయాలనెల్ల యీ పత్రిక ఆమోదించు చుండును. ఆహింసకు బదులు హింసను, సత్యమునకు బదులు అసత్యమును, మర్యాదకుబదులు అమర్యాదను, ఈ పత్రిక వాంఛింపుచుండును.

ఇట్టిపత్రికాభిప్రాయములను మెయిలుపత్రిక ప్రకటించుచున్నది. వైన జెప్పబడిన విషయములందు కొంచె మతితయోక్తియున్నదను కొనినను, యిట్టి పత్రికలు హామీమురాలు ప్రతికూలములగు నుండుట సహజము. బ్రిటిషు ప్రజల మనదేశస్థితిగతులనింకను సరిగా గ్రహింపలేదనియు, బీ సెంటు మ్యూ గారు సహాయము చేయు యోధ్యమును, సి డెన్ హామీగారు చెప్పినరీతిని అల్పసంఖ్యాకులచే గాక, దేశజా లండలజీవను ఆరాదితమైనదని కార్యదర్శిగారును, రాజకీయనిధిగారును గుర్తించుట సీ నచ్చినదనియు, యీస్థితిని వారించుటకు నత్యుత్పన్నులలో నవలంబించబడిన కఠినకాసన ప్రయోగవిధానము నేరమని యొప్పుకొనుట నుంచిదనియు మనము తెలిసికొనవలయును. బీ సెంటు మ్యూ గారి విమోచనము నకు మాంటాగూగారి బాధ్యతలేదని “మాంఛెస్టరు గార్డియన్” పత్రిక వ్రాసినట్లు మెయిలు విలేఖరుడు వ్రాయుచున్నాడు. కార్యదర్శి అనవసరముగ బోక్యముకలగ జేసికొనుచున్నాడని మెయిలుపత్రిక బోధించుచున్నది కిది వ్యతిరేకముగ నున్నది. కాని ప్రభుత్వము వారంభిత్వముచే చూడదలంచుకొని విషయముల నిప్పుడు గాంచగలుగు చున్నారని తెలియుచున్నది. — బొంబాయి క్రానికల్ పత్రిక.

మానవత క్తి

భూగర్భమునందు రత్నములు, మేఘమునందు జలము, వాయువునందు బలము, సముద్రమునందు బడవాగ్ని, బీజమునందు ఫలముగలది తచ్చాస్త్రసంధితులచే గమగోచరమగుచున్నది. ఇటులనే మానవునియందు మొకవిధమయినతేజ్జీగలదు. ఆతేజ్జిని గమగోచరము కిలదువలన సాధ్యమగునదికాదు. తమంతటతామే తమలోనితేజ్జిని జూచుకొనుట, ఆయొద్ద యనమన ప్రభావముగలది. దానిని గనజాలక మానవులు శక్తిరహితులని తలంచుట మన యవివేకము. దానిని పరికించినచో శరీరమునే తృణప్రాయముగా నెంచి యెట్టి కఠినకార్యమైనను నవలీలగా చేయగలము. ఈతేజ్జిని గమగోచరము తగినసాధ్యముననే జ్ఞానమని చెప్పవచ్చును. ఈజ్ఞానమును గడించుటకై యాద్యులనేక కష్టములను సహించిరి. వారు తమ యాద్యమునందే దృష్టి నిలిపి తమ జన్మమును సాఫల్యము నొందించుకొనిరి. వారే యాత్యజ్ఞానకాధురంధరులు. వారి జీవితము లతివిచిత్రవంతములు వారాతేజ్జిని నిశ్చలదృష్టితో చూచి యందలి మహిమమును పూర్ణముగా గ్రహించిరి. వారేమన జనులపాలిటి కల్పవృక్షములు. వారి కార్యములనే మన యాద్యమునందు చుంచుకొని యాచరించినచో వారలవలెనే మనమును జ్ఞానవంతులమయి ప్రాణాపాయమున నైనను వెఱవక మనపనుల నతిసులభముగా జేయగలము. ఇట్టి మనోనిశ్చయము గలిగినచో మన కసాధ్యమగు కార్యమెదిగలదు? ఆపన్నమనము సర్వకార్య సంసిద్ధులమయి యుండగలము. అప్పుడే మనము మనుజులయందు త్తములమని గణింపబడుదుము. ఆతేజ్జిని గనజాలినజ్ఞానమును సంపాదించినవారు క్రిమికిటుకలుల్యులు. ఆహార నిద్రాదులు ప్రపంచమునగల జీవులన్నిటికిని గలవు. మనుజుల కితీతయముగా జ్ఞానమును గడించుట కనకాశము భగవంతు డిచ్చియున్నాడు. ఆయవకాశమును వినియోగపరచుట మన విధియైయున్నది. మన కర్తవ్యము నప్పుడే సెరవేల్చువార మగుదుము. పంకిలాచ్చాదితిరుణులం గాంచి నప్పుడయ్యది యల్పరూపకలని భ్రమించుచున్నాము. మణుల వ్యాపారమునందు త్తములయిన వారలు వానినే పరిశుద్ధము చేసినచో తత్కాలి బయలుపడును. ఇటులనే మానవుని యందజ్ఞానమున్న శక్తి సామర్థ్యమును చూడుడు. ఇది మనుజుని యానందసాగరమున నీదులాడింపగలదు. దుఃఖపారావారంబున ముంపగలదు. ఒకపరి ప్రపంచమును భస్మరాశిగా మెనంగులదు. కంటక సమన్వితములై, దుష్టజంతు సముదాయ విహరంధలములై యున్న తావుల సకలసౌఖ్యదాయకంబులగు సౌధరాజములు, ఉపవనములు, చంద్రలనిర్మిత సోపాన విరాజిత కాసారంబు లొకప్పుడు విలసిల్లుచుండును. రాజాధిరాజ నివాస ఉత్తమసౌకర్యములు గలిగి పురజనులచే మెప్పారు పట్టణంబు వేరొక పరిభాతుక మృగసమాహంబుల కాకర మగుటయు, అరణ్యనద్యక మగు కంటక వృక్షములు నెంపొందుటయు క్రిందుమీదును మీడుక్రిందును చేయింపగల సామర్థ్య మాతేజ్జికి గలదు. అయ్యది చేయజాలనిదేదియైలేదు. ప్రపంచమున కాధారమగు నాతేజ్జిని గూర్చి మన మందరమును గమగోచరజాలిన మనస్సుకల్పము నొనంగుడని దయామయడగు నా భగవంతుని బ్రార్థించుదము గాక! యీయని

అ. నూర్మనారాయణ.

పంజాబు రాష్ట్రీయసభ.

రెండవదినవర్య.

ఆగ్స్టు 27 తేదీని పంజాబు రాష్ట్రీయ సభ మరల సమావేశమయ్యెను. చక్రవర్తిగారిమొదలకు, నారి సింహాసనమునందును పంజాబీయులు తమ ఆశ్రితవిద్యసభ క్తులకు తెలియజేయుచు, తమచేత నయవంతవరకు యుద్ధ మంత మొంగు పర్యంతము ధన, జన, శతేతర సహాయముల నన్నిటి నొనరించుటకు మొదటి తీర్మానము గానింపబడినది. మాంటాగూగారికి మృదయపూర్వక స్వాగతము నొసగుమన, ఆతని అధికార సందర్భము హిందూదేశమునందు గొప్ప శాసనమృత్యులగు మార్పులకు సుభ సూచకముగ నుండగలదని నమ్ముచును ఒక తీర్మానము గానింపబడినది. ఈరెండు తీర్మానములను ఆధ్యక్షులే ప్రవేశపెట్టిరి. సభికులందఱేకగ్రీకుముగ నుత్సాహముతో తమ యంగీకారమును సూచించిరి. హిందూదేశ పరిపాలనమునగు దేశజాలకు బాధ్యతగలభాగములనిచ్చుటకు వెంటనే తగిన ప్రయత్నములు జరుగవలయుననియు, కాంగ్రెసు లీగుల సంస్కరణప్రణాళిక హిందూదేశమునస్వపరిపాలనమును ప్రవేశపెట్టురీతిని నూదించుచు జాగ్రూకతతో తయారవేయబడినదియు వాని తాము పూర్తిగ నంగీకరించుచున్నామనియు నొకయుపపాదనమును బారిష్టరు మనోహరలాలుగారు మింటో ప్రాపెసరు, ప్రవేశపెట్టి దీర్ఘాదవాచనము క్తమగు ఉపవాస సహితముగ ప్రజాభికి వివరముల తర్కించిరి. భారతీయులకు తగిన ప్రవర్తనాలము లేదని అపవాదమును గర్హించు భారతీయులు మహామత్తములగు నాగరికత నొందిన వారనియు, ప్రాచ్య పునరుజ్జీవమున భాగస్వాములుగ నున్నారనియు, నిశ్చయముగ వారు అన్నిజాతులతలనే స్వపరిపాలన కర్తృలనుటకు సంజేతము లేదనియు జెప్పిరి. ఈపురాతన పుణ్య భూమి నభివృద్ధి నొందింప దేశజాలందలును తోడ్పడుదురుగా కాయనికోరుచు వారు ఉపన్యసమును జాలించిరి. పంజాబు శాసనసభయందు దివివరకు సభ్యులుగ నుండిన కాభీయముగారును, గోరారు మోహియుద్దీనుగారును వాని బలపరచిరి.

“అబ్జర్వరు” పత్రికా సంపాదకులగు బాగ్గాటి ఆలీగారు వాని మరల బలపరచిరి.

సిక్కులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము గోరుచు డాంగ ప్రసాదుగారు తీర్మానమున కొక సవరణ నుపపాదించెద మనిరి. అట్టి దనవర మని సిక్కుసభవారు తెలియబరచిన నట్లనే గావించుచున అధ్యక్షులు చెప్పి వారు కూర్చుండిరి.

పిమ్మట నధ్యక్షులు పంజాబును వెదగరాష్ట్రీయుగ అనగా రాజధానిగ పరిగణింపగోరుచు మొత్తీర్మానము నుపపాదించిరి. తీర్మానమందరిచే నేకగ్రీకుముగ నంగీకరింపబడినది. పిమ్మట సభ ఫలచారముకొఱకు కాపినేయుటయెను.

సభ మరల సమావేశమైన పిమ్మట ననేకతీర్మానములు గావించబడినవి. ఏయేయలకములనుగూర్చి తీర్మానములు గావించబడినదియు వివరించుచుంటిమి. అధ్యక్షులును మరొకందఱు ప్రతినిధులును ప్రతినిధి సభగ మాంటాగూగారిసందర్శింప నేర్పరుపబడినది. బార్ని చక్రవర్తిగారి కభిషంధక జవాబు భావములతో సభ ముగిసెను.

అసమానకక్ష.

గుంటూరునందు అనధారి కోమటిత్యాదివిరుదాం చితులగు బ్రహ్మశ్రీకృష్ణమాచార్యుల వారితో నస్పృశ్యురవాస్తవ్యులగు శ్రీ శాశ్వతపు రామారావుగారు, ఈక్రిందివిధముగా వాదముఁ జెట్టికొనిరి. శ్రీరావుగారి వాదమున రెండోములు కలవు (1) గాత్రముచే బాదకున్నవారికి, సర్వజ్ఞానమబ్బునదియు, అట్టి వారెన్నడును గాయకుల తరగతిలోఁ జేర్చబడరనియు, వారు సభలలో గానమొనర్పఁ జాలరనియు (2) లయజ్ఞానహీనులైనను గాయకులు కావచ్చుననియు రాగములచేతనే సభను రంజింపఁజేయవచ్చుననియు, సంగీత మనగా రాగప్రధానముగాని, లయప్రధానము కాదనియు, అంత యద సరమున్నచో లయ నేర్పికొనవచ్చు ననియు, ఇందుకుఁబ్రమాణములు “రాగముతాళము, రక్తిభక్తిజ్ఞాన” అనిత్యాగయ్యగారు కృతిలో మొదట రాగమునే చెప్పియున్నారనియు, నిజమగు విద్యద్వాయకుఁడు వృష్టులను, కృతులనుబాడఁ దగదనియు, శ్రీరామారావుగారి వాదము. ఇతశ్రీ యాచార్యుల వారి వాదమన్ననో, వైసంగతులకు కేవల వ్యతిరేకములగు రెండోములును గలవు, (1) గాత్రమున బాదకున్న గాయకులు కావచ్చుననియు, (2) లయనేని వాడెన్నడును గాయకుఁడు కాఁజాలఁదనియు శ్రీయాచార్యులవారి వాదము. ఈవాదమేగ్గడి సుమారేకు మానములనునది. అప్పటినుండియు శ్రీయాచార్యులవారు, శ్రీరావుగారి వాదమును విద్యవ్యహాసభలో శాస్త్రీయభవములచేత శ్రీరావుగారు నిధివహించినవచో శ్రీరావుగారికి రు 50 - 0 - 0 లు విలువగల యొక బంగారు పతకమిచ్చుచుని వర్తమానమంపు చుండిరి. కాని శ్రీరావుగారుట్లానట్లినట్లగుపదము. (ఒకవిలేఖరి).

వృత్తాంతములు

(0)

కల్యాణి సింహ యువవారిపై రైల్వే సరాసరిని బోధించుచున్నది.

బొంబాయి నగరమునందు శనివారమునాటి రాత్రి మోహరము పండుగ మిగుల జయప్రదముగ జరుపబడినది. అల్లరు లేమియు గలగ లేదు.

మోహరముపండుగ పూనాలో జయప్రదముగ జరుపబడినది. వా రొకడిన మూలవ్యయగ పని నారంభించుట కలసి పూర్తియగుట కొంచ నూర్చుకొన్నది. అల్లరు లేమియు జరుగలేదు.

అక్టోబరు 25వ తేదీన హద్యాధ్వాను 12-15 గంటలప్పుడు మెప్పుపర్వ ప్రభృతిగాన కృష్ణానగరమున శ్రీలక్ష్మణుడు క్రొత్తగా కట్టబడిన "లేడి సందేమాను డఫరిన్ ఆసుప్రెసి" తెరచిరి. ఆ సమయమున నామె గంభీరపద్యాసము నొసకెను.

రోషికంపెనీ వారి నొక యూరోపియనుడు, ప్రంజునింకిన్సు అను నతడు మోసముచేసి పండులకు వాని వెంటనే పట్టుకొనవలసినదని ఉత్తరు వీయబడినది. కలకత్తా నుండి రంగూను నకు బోవుచుండగా నతడు పట్టుబడియెను.

మోహరము ఉత్సవము తమ గుమ్మము ముంగిట నుండి సాగుచుండ, నలువురు కావారులు (అర్రాపురమున) రయి మహాదేవ్ అని కేకలుచేసిరి. కాంతికి భంగము కలగకుండ హైందవులు నలువురు వెంటనే బంధింపబడిరి.

సహకార రోడ్డుయము—కతారా మండలమున కొక సహకారపు బ్యాంకును లేవవీయవచ్చుమలు జరుగుచున్నది. కలకత్తా గారి నుండియు నతారా వాస్తవ్యులు కొందఱు సహకారమై లక్ష రూపాయల మూలధనము తోడ మొక బ్యాంకు స్థాపించవలసినదని తీర్మానించిరి.

చీరాల డాక్టరు తుమ్మలపల్లి శ్రీహరివారాయణయ్య, యమ్. యస్. గారు ఈ నెల 10-వ తేదీన యేరుబాడు అగ్రహారం శ్రీనరసవతి గ్రంథాలయమును దర్శించి, గ్రంథాలయమున గూర్చివేసిన ప్రాచీన మిచ్చి ధనసాహాయ్యముచేసిరి. శ్రీ డాక్టరు వారికి కృతజ్ఞతా వందనల నాచరింపుచున్నాడను (మేనేజరు)

కృష్ణాజిల్లాసంఘము, వచ్చిలిపట్టణము:—కృష్ణాజిల్లా సంఘము సభ సమావేశమునెల 2 తేది సాయంత్రము 5 గంటలకు బండ్లమండలి బుట్టపల్లిపేట నాటకశాలలో జరుగును. దర్బారుకేసులు:—శ్రీ మాంటూగూడానికి విన్నవించవలసిన రాజకీయ సంస్కరణలకు గురియై చెందించుట, ప్రతినీధుల నేర్పరుచుట, వే. వెం. కుబ్జారావు, బి. ఏ. (కారదర్శి)

బగ్గాడేమి సభా సంఘ కార్యదర్శి ఇట్టేవ్రాయుచున్నాడు:—మాంటూగూడా కల్పించు నిమిత్తము మహాబలపురకములు కొన్ని ఆంగ్లేయమునకు ముద్రింపబడినవి. కొన్నిటియందు ముద్రింపబడినవి. ఇట్లుండ సంకేతముల జేయుచు నిమిత్త మొక సంఘ మేర్పరుప బడినది. సంకేతపు పుస్తకములను గొన్నిటిని పోలీసువారు పట్టుకొనిరి తెలిసినది. వారేల పట్టు పట్టుకొనినదియు తెలుపగోరుచు లెట్టి నెంటు గవర్నరు గారి కొక విజ్ఞాపన మంపబడినది.

లక్ష్మణపురియందు మోహరము పండుగ నెమ్మదిగ గడచెను. దానితో నిండుకయు సంబంధములేని దోపిడి యొకటి అదివారమునాడు జరిగెను. పొటియాలాదళమునందలి సైనికులు సుమారు 70,80 మంది ఒక మిశ్రాయు దుకాణము మీద పడి దాని దోచుకొన ప్రయత్నించిరి. వెంటనే పోలీసు వారచటికి వచ్చిరి. పోలీసువారికిని సైనికులకును గలిగిన పోరాటములో ముగ్గురు సలుగురు పోలీసు జవానులకు దెబ్బలు తగిలెను. సైనికాధికారుల సహాయమున సలుగురు సైనికులు పట్టువడిరి. దెబ్బలు తగిలియున్న సైనికులు గుఱుకు పట్టుకొని కుంచించేయబడిరి. పిమ్మట నదొక్కొక్క లల్లరి జరిగిన ప్రదేశమునకు బోయి ప్రజలకు దైర్యముజెప్ప వారు మరల దుకాణముల బెట్టుకొనిరి.

అంబాలాజి చెల్లువుగట్టు యేమగునో యని నాగపూరు నగరవాసు లందఱును భీతావహము నొందుచున్నారు. వేల కొలది పనివాండు రాత్రింబవళ్లు పనిచేయుచున్నారు. యంత్రాలయందలి పనివాండును, రెయిల్వే పనివాండును, సమ్మెకట్టిన విద్యార్థులకుని లేవ సహాయము నొసంగుచున్నారు. గట్టు కొట్టికొనిపోయిన క్రాడమట్ల పట్టణము, పిట్టాపల్లి నగరమునందలి కొంత భాగమును అడుగులలోతు చువలతో ముంచినేయబడునని భయపడుచున్నది.

కర్నూలుజిల్లా సిద్ధాపురం పెటిల్వెంటు మేనేజరును పోలీసు కమిషనరును కే. సుబ్రహ్మణ్యము గారు తమవీటి లెంటులోని దొంగవడ్డెవాండ్రును ముద్రవ ద్వారా గలగమండ బాగ్రత్తచేసి వారికి నుంచి బోవలచేసి వ్యవసాయము చేసి కొని జీరించుటకు గవర్న మెంటువారిచే భూములను ఇప్పించిరి. దసరా పండుగ నాడు సుబ్రహ్మణ్య గారు వారికి నుంచి నీతులు బోధించి వారి భూములనుచూచి సంతోషించిరి. (సహ్యగూర్పు)

ఈనెల 27 వ తేదీన ఆనీవీనెంటు ఆరంభమైన కలకత్తా మెయిలులో కాళికి పోవుచుండగా లెక్కలిపుర స్వరాజ్యసమితివారును, నురికొండలుకు విశేషముగ గృహము కురియుచున్న నా, నాపదాప్తేయను బోయి నుండి కలగమైన నువేదించుండి వందేమాతక ధ్యానములతో వారిని దర్శించి హారతిని, కర్పూరహారములను ఫలముల నొసంగిరి. స్వరాజ్య సమితి కార్యదర్శి స్వరాజ్యోద్యమమునుగూర్చి కొంచెము ముచ్చటించిరి.

డిల్లీలో మోహరము పండుగ నెమ్మదిగ గడచిపోయెను. ఎట్టి అల్లరులను గలగలేదు. ఉత్సవము వెంట సాయుధరక్షక భటులు బోసారిరి. రావలీలా యుక్తర మూరేకలయు మార్గము నధికారులు మార్చివేయుటవలన హిందువులు ఊరేగింపు ఉత్సవమునే విడచిరి. రావలీల పండుగ జరిగెనన్నట్లు తమ యసమృత్తిని జూపుటకు గాను వారు తలుపుల మూసివేసిరి. సమ్మెకట్టుట పూర్తియైనది. 27-వ తేదీనండియు మరల దుకాణములు తెరువబడినవి. హిందూమహమ్మదీయులలో నెట్టి వనోవైషమ్యములును గానరావు.

కుక్రవారమునాటి సుధ్యాష్టమిని నిజపూరుతోటలో దురద్యుత్యవళమున మరఫత్ సాయుధత్, తాహాత్ అను మహమ్మదీయ నివాస్థలిరువురు సాయంకాలము 5-30 గంటలపుడు "బొటానికలు" తోటలలో నుండగా నాగజిత్తికి చెరయొక గుండుతగిలి స్ఫుటింపె (కొందరికి). వెంటనే ఒక యూరోపియను అచటికివచ్చి వారి నిద్దరిని మోటారులో నుంచి ఆసుకట్టి గొనిపోయెను. ఒకరుక్కూరు కొట్టునిమిత్తము తాను ప్రయత్నించుచుండగా నాగజిత్తికముగ నిటుల భటు శ్చించెనని యతడు తనపేరు నధికారులకు తెలియజేసెను.

హైందవ మహమ్మదీయ మిత్రత్వ సంఘద:—ఈ నెల 28 వ తేదీన లాహోరు నగరమున మోహరముపండుగ కాంతి ప్రదముగ నెరవేరినది. మోహరము గానలీల ఉత్సవములు రెండింటియందును మహమ్మదీయులకును హైందవులకును ఎట్టి కలహములకు సంభవించియుండలేదు. ఖానుబహద్దరు గద్దరు మహమ్మదల్లి ఖానుమున్నగు సుప్రసిద్ధులగు మహమ్మదీయులు హైందవుల గానలీలయందు సహాయ మొనర్చి, గొం. రాయి రామేశ్వరను దాసు మున్నగు హైందవులు మహమ్మదీయుల యుక్తమున వారలకు తోడ్పడిరి. ఉభయాల యన్యోన్య మిత్రత్వ సంఘద యెన్న డెరుగను.

బందిపోటు—డక్కామండలమునని నాగాయణగాజేలో సొక భీకరమగు బందిపోటు జరిగిపట్టు తెలియవచ్చినది. నవరాత్రి యంత్రుల ప్రారంభ దినమున ఆయధిపాలులగు 40 దొంగలు అబ్దుల్ ఫురముఖాని ఈశ్వరమండలే అనువాని గృహమును ప్రవేశించి. ఉత్సవము జరుగుచుండెను. గాన గృహములకు పట్టుకలై జనులచే క్రిక్కిరిసి యుండెను. దొంగలు ముట్టడించిన పిమ్మట గ్రామస్థులు కొందరు వారి నెదురించిరి. కాని దొంగలయెద్ద నాయుధము బంకుటచే, గ్రామస్థు లోడిపోయిరి. తంత్రివార్తా తీగలను దొంగలు నడికి యుండుటచే వెంటనే పొరుగునికి సమాచారము తెలియజేయ వీలులేకపోయెను. దొంగలు గ్రామస్థుల నెదిరించి, సుమారు మూడువేల రూపాయలు విలుగల యాస్తి నెత్తుకొని పోయిరి కలకత్తానుండి తెలియవచ్చెను.

ఈక్రింద వ్రాయబడిన తంత్రివార్త ఉత్తరస్థింబు (గంజాము, విశాఖపురి, గోదావరి కృష్ణా గుంటూరు మండల) ఆర్యవైశ్య మహాసభ కార్యదర్శిగారిచే విక్రమోలు వ్రాహ్మణేతరమహా సభాధ్యక్షులకు 26-వ తేదీన 20వపడినది. వైశ్యులకు మీ మహాసభతో సంబంధములేదు. ఈ విషయమును సభ యందు మీరు బహిరంగపఱచుడు.

దక్షిణమున బందిపోటు కురురాపురము చుంధిరటీనను, తిరుప్రాణానందమువలీ మను యిరువురు నాయకత్వము క్రింద బందిపోటు దొంగల గుంపాకటి పనిచేయుచున్నది. గంపున సుమారు 30 మంది దొంగలు చేరియున్నారు. అనుష్ఠాకోట, ఆర్కోణము, తంజావూరు మున్నగు స్థలముల యందలి గంపు సుమారు 30 దొంగల నముల నొన ర్చెను. దోపిడి యొనర్చుటయేగాక, దొంగలచర్య కడుదుర్మార్గముగ నున్నది వీరిటీనల నల్లివేయమూపురుగారింట కన్నులుచేసి రట. మేపురుగారి భార్యయొంటివైపును యాధరణముల దోచు కొనివేయమలో నుండుధనపువెట్టెను పగులగొట్టి ధనమునుదీసి కొనిరి. ఈ దొంగలనుబట్టి పోలీసునూపరిం టెండెంటుగారిక సలుఇనసైన్యమును నియోగించిరి. చుధుగ, చిదంబరము, తంజావూరు, కోటలపాటి మున్నగు స్థలములయందు కొందరువోరులు పట్టుబడినట్లు తెలియుచున్నది.

తృతీయ భిక్షసార్ త్మత్రయ మహాసభ.—లోగడ, ఈమృహాసభను గూర్చి యెప్పుడు నూచునదియును సభాధ్యక్షుల, నెవరి నేర్పాటు చేసి నదియును, ముందు తెల్పుటవలసి ప్రకటితమై యుండెను. నిష్పాకు, ఈ మహాసభ, డిసెంబరు నెలలోఁ సమావేశ మగుననియు, ఇమ్మహా సభకు, అధ్యక్షులుగాఁ నుండుటకుఁ శ్రీయుత, యల్లప్పరావు సులూకే, టెలి గ్రాఫ్ నూపరెంటెండెంటు గారు, నంగీరించినదియు శ్రీభావ సార్ త్మత్రయ ప్రభాక పతిక ప్రకటించుచున్నది. మాయు శ్రీనివాసరావు టికారే, మొదలగు వారు ఈ కాన్ఫరెన్సు నిమిత్తము, చందాలకుఁ బోవు చేయుటకుఁ బయటిగ్రామాదులను వెళ్లియున్నారని కూడా తెలియుచున్నది. వాతీయ సభలను సమావేశ పఱచుట యొకరి పనిగాదు. దీనిని గమనించి జాతి బాంధవు లెల్లరు యథాశక్తి, చేరగోడు వాఁడో డలనుఁ సహాయ మొనర్చు బ్రార్థితులు. జాత్యాభిమానం దరు నిమ్మహా సభకు వెళ్లి, నటనూఁడు వివిధ దేశవాసులగు జాతి బాంధవుల తోబాటు, తమ నిజస్వరూపమును, సుందర్పించి, ఆత్మబలము నెఱిగి, ధన్యులగుదురు గాఁ! ఇమ్మహా సభ నిష్పన్నముగా విజయము నొందుగాఁ! ఈ మహాసభకు అచ్చటచ్చట నుండు జాతీయులు చందాలకుఁ బంపగోరెనను, వాలంటీయరుగా నుండఁ దలచినకు, అన్ని విధములైన ఉత్తర ప్రార్థనలములు "సెక్రటరీబాలకృష్ణ బాబాజిరావు మెహెం దర్ కర్ మిరజ్" వారిచే జరుపవలయును.

బెనెంటుమ్మగారి విమరణ:—పొట్లమెంటు ప్రభువులసభయందు జరిగిన చర్చకు నీవిలు అందు మిథిటగు గట్టు యిట్లు విమర్శించుచున్నది:—పొట్లమెంటు ప్రజలసభయందు లిరు చర్చకు సమర్థించుచు మాంటూగూ రొనర్చిన ప్రసంగము లోని వారికంటె ఇన్నిగుటన్న ప్రభుని యువవ్యాసమున నూతనాంశములు లేవు. బెనెంటుమ్మగారి విమరణవిషయమై తాము బాస్థుల మని శ్రీరాజప్రతిభ యొప్పుకొనిపట్టు ఇండ్లింకుటను ప్రభువు నుడివియున్నాను. అయినను ఈపెను విమరణ చేయవలయు నను నూచనము నిండియా కార్యదర్శి యొగర్చి యుండెను. రాజప్రతినిధియు యాలోచనసంఘమును గూడ వైసూచనమును చున్నించిరి. తత్కారణమున వీరి రాజ్యాంగవిధాన మెల్లరును ఆపాదించవలె ననుట సమంజ సము కానేరదు. భారతవర్షమున స్థిరమగు పాలకవర్గ ముండ వలయునని వాదించువారు వైరాజ్యాంగ విధానమునకు తమ యసమృత్తిని వెలువరింపక యూరకొనరు. హిందూదేశమున నాందోళన మధిక మగుచున్న దనియు ఆ యాందోళనము నాపుతేమ ఎ విధియై స్వాతంత్ర్యములను భారతీయుల కీయవలయునను దొరతనపు వాదము సంతాపకరము. హార్డింజి ప్రభు విట్టి నటనకు లొంగిపోయి ప్రజలకు స్వాతంత్ర్యముల నొసంగుచుండెను. తత్కారణమున నాందోళనము మరింత వృద్ధిచొంది పాలకవర్గపు పలుకుబడి షీడింపబడినది. హార్డింజి ప్రభు వీ దేశమును వీడగనే యిట్టి చిద వదలివదలుకొంటిమి గాని మా యభిప్రాయము పొరబాటయ్యెను.

బ్రాహ్మణేతర మహాసభ.

(౧)

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని యువన్యాసము.

27 వ తేదీనుండి బిక్కవోలులో జరిగిన గోదావరిజిల్లా బ్రాహ్మణేతర మహాసభకు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులైన మాది చెడ్డి వేంకటరత్నము నాయకుగారి స్వాగతోపన్యాసము నుండి యీక్రింది ముఖ్యవిషయములు ప్రకటితములు.

ప్రారంభమున యధ్యక్షును గూర్చి సవిధమున గుడిచి న్నాడుగారిట్లనిరి:— సోదరులారా! ఇట్టి విషయమును ముందు మన నాయకులను కొనబడువారు చెప్పనవలెను. “ఆంధ్రేశ్వరముచేసి ఆంధ్రేశ్వరముచేసి యధ్యక్షుని పూర్తియైన వెంటనే స్వపరిపాలనను లభించునట్లు ప్రభుత్వమువారియొద్ద నుండి ఒక ప్రమాణమును గ్రహించుట”ని చెప్పి యున్నారు. ఇప్పుడు మనము స్వపరిపాలనకు తగియున్నామా? తగియుండక ముందే స్వపరిపాలనను బడసిన యెడల గలుగు ముష్కలవిన్య. ఈ ప్రశ్నలను గూర్చి యోచించుచుటకు ముందు ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానమును గురించి కొంత చెప్పవలయును. ప్రపంచ చరిత్రనునందు మూడు విధములగు పరిపాలనములు నిరూపింపబడియున్నవి. ఏక ప్రభుని పరిపాలనను కొందఱు ప్రభువుల పాలనను; ఆనేకుల పరిపాలనను. ప్రస్తుతము హోమయూలు ఆంధ్రేశ్వర కారకులగువారు తాముకొనునది ప్రజాప్రభుత్వమని చెప్పబడినది. చిట్టి చివరకు పరిపాలన మంతయు ప్రజల హక్కులను చేసి, ప్రతిపౌరునికని పరిపాలన మునందు పలుకుబడి యుండునట్లు చేయుటయేగాక అతడు పరిపాలనమున ఏదో విధమున కొంత భారము వహించునట్లు చేయుటయు అగర్భ ప్రాయముగు పరిపాలనమని నేనును చెప్పుచున్నాను. సంఘమున సత్వరత్వము, విశాలజ్ఞానము నుండుటయే ప్రభుత్వ లక్షణము గాన ప్రజల సత్వరత్వమును ప్రజామును ప్రతిపాదించుచు మంచి ప్రభుత్వము చూపవలసిన గుణమైయున్నది. రాజకీయ సంస్థాపనము ఏన్నటువలదు నప్పుడు అది అందలి జనులకు ఎట్లు ఎంతవఱకు ఉపకరించును ప్రస్తుత జ్ఞాన సాంఘిక విషయములం దెట్లు తోడ్పడునని ఎవరైనను యోచించక మానదు. ఒక సంఘమునకున్న విద్యా జ్ఞాన, ప్రవర్తనాదుల అభివృద్ధినిబట్టి ఆసంఘమునకెట్టి ప్రభుత్వ ముండవలయునో నిర్ణయింపవలెను. సర్వప్రతినిధిబృందముగల పరిపాలన గాని లేక బిసెంటుగారు చెప్ప హోమయూలుకు గాని మనము తగియున్నామా?

హిందూదేశమున ఆనేకు కేతనగరము హిందువులు, మహమ్మదీయులు, పార్సీలు, క్రైస్తవులు మున్నగు మతముల ప్రజలుగలరు. వీరిలో హిందువులసంఖ్య అధికము. ఇంక హిందూమతములో ఆనేక జాతులు, ఆనేక భాషలు, ఆనేక తెగలుగలవు. హిందువుల నందఱిని ఒక జాతిగా కూర్చుటకు వీలుపడదు. ఆంధ్రులమగు మనము తమిళవానితో గాని, మళయాళీవానితో గాని యెగారీవానితో గాని మాట్లాడియుండుము. హిందూదేశము ఆనేక జాతులగు ఒక గొప్పభండము. మహాభారతమందు గూడ అట్లే చెప్పబడినది. ఒక్కభాషగల జాతియైనను, ఆనేక విధముల సంఘములు గలిగియున్నది. మతము భాషగాక ఇంకే బంధములు వీరికిగలవు? ఇది యన్నియు ప్రత్యేక ప్రత్యేక సంఘము. వీని నన్నిటిని కలిపి జాతియని ఎట్లు పిలువవలెను. జాతి లక్షణము లేదు. మానవ ప్రపంచములో నొక భాగమువారు తమలో తాము కలసిమెలసి యుండి పరస్పర సానుకంపము గలిగి ఇతరులతోవలెగాక తమ సంఘమువారితో ఎక్కువ పరస్పర సహకారభావముగలిగి ఒక్క ప్రభుత్వము క్రింద గాని స్వపరిపాలనముననే గాని తమ వారి పాలనము క్రింద గాని యుండగోరువారి కేంద్రతీని ఒక జాతి యని పిలువవచ్చునని జాకస్తూ ఆర్డుమిల్లుగారు వ్రాసిరి.

ప్రస్తుత సంవత్సరములో జాతియని పిలువబడు మనలో (చతుర్వర్ణములలో) పరస్పరసానుకంపభావముగలదా? కొన్ని గ్రామములలో ఉత్తమవర్ణముల వారు ఇతరవర్ణములజనులకు హిసముగా చూతురు. పంచములకు మానవప్రపంచమునందే స్థానము నీయలేదు. వర్ణములలో నట్లుండినను ఒక తెగమగు ఇంకొక తెగమగు సానుకంపభావము గలదా? పంచములలో వైనను, మూలమూలగల కట్టి సానుకంపబంధము లుండెనా?

భర్తృసంఘ ప్రాతినిధ్యముగోరు వారి కీక్రింది లక్షణములు లుండవలెనని పూర్వ ఆర్డుమిల్లుగారు వ్రాసిరి. (1) అట్టిపాలన మనకు ప్రజలు ఇచ్చవలెనని, (2) దానిని నిర్వి కాక్షాదుటకు ప్రజలు సమ్మతించి ప్రస్తు

త్తింపవలెను. (3) దానివలన తమకు గలిగిన విద్యుక్త ధర్మములను ప్రజలు నిర్వహించుటకు శక్తి గలిగియుండవలెను.

ఈ లక్షణములు మనదేశములో ఆంధ్రులలో నున్నవా? 11 ఆంధ్రచండలములందు 460000 బ్రాహ్మణులు, 250000 క్షత్రియులురాజులు, 50లక్షలు వైశ్యులుకావు, వెలకు, కచ్చు, గొల్ల, బలిజ, తెలగలు 70లక్షలు హిందులలో లెక్కింపదగిన ఇతర జాతులు 34 లక్షలు. పంచములు 24 లక్షలుగల వీరికందతీని కలిపిచూచిన వైలక్షణములు చెల్లునా? చెల్లువు. బాబు భూపేంద్రనాథ బానుగావు సర్వస్వ సమ్మేళనమున కొక బిల్లు నవపాడిచిరి. కాని మన వర్ణాశ్రమ ధర్మ మహాజనులు దానిని త్రోసివేయించిరి. ఇది యింతయు వారిఅధిక్యమును నిల్పుకొనుటకు చేసినదే బ్రాహ్మణ పరిపాలనమే కాని బ్రాహ్మణేతర పరిపాలనమే కాని బానుగా కార్యభారమును నిర్వహింపకుండినవో ఎవరో ఇంకొకరు పరిపాలించుచుండునప్పుడు మనలో ఇట్టి పరస్పర ద్వేషభావముల కవకాశములుండవు.

ద్వితీయ దినము.

(మా ప్రత్యేకస్వకీయ విలేఖరి)

బిక్కవోలు, అక్టోబరు 28:— వ్యవస్థాపక మిక్కుటముగ గురియుటచే సభాపండిత మంతయు కురిసినది. కాని యిరుకువైచి బురద బాడితేనట్లు కార్యనిర్వాహకులు తగు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారని సభ్యులు నిశ్చయించి సభకు రాతేను. సుమారు 1500 మంది సభకువచ్చిరి. మ॥ కా॥ ఎ. పి. పాత్రోగారు నేను బరంపురము వెళ్లిరి. శ్రీ కుమారరాజు వారు (అగ్రాసనాధికారిగారు) వారిస్థానము నలంకరించిరి. సభ 2 గంటలకు సమావేశమయినది. కార్యక్రమములన్నిగలేదు. చాల అల్లరి. సభ్యులలో జరిగిన ఉపన్యాసములు చెప్పనది తిన్నగ వివరపడలేదు. శ్రీకోడిరామమూర్తిగారు కార్యక్రమమును విధింప బయటకు వెళ్లిరి. వారితో చాలవందల మందిరమును వీడి వెళ్లిరి. సభ సమాప్తియగుసరికి సుమారు 400 మంది సభ్యులు మాత్రము సభామందిరమున గలరు.

వ్యవసాయము, ప్రాథమికవిద్య, నీటిపారు, నిర్మాణాత్మకరణము ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము ఆరు తీర్మానములు ముఖ్యము లయినవి. సభాధ్యక్షులకువందనములతో సభ 6 గంటలకు ముగిసినది.

నేనువచ్చినప్రముఖులలో పెద్దాపురము డి॥ కల్వర అభివన్యపట్నాచార్యులు మ॥ రా॥ టి. రాజగోపాలరావు రామచంద్రపురము తహసిల్దార్. బిక్కవోలు డి॥ తాపానీలు దారు, మ॥ రా॥ రెడ్డం శ్రీరామారావుగార్లు నుండిరి.

అమిలుప్రభుగారి ఉపచారకాగ్రహము.

వైశ్యహముయొక్క కమిటీసభ్యులు నిర్వహింపవలసిన సానుకాలము 4 1/2 గంటలకు గవర్నమెంటు హాలులో పెంట్లెందు ప్రభుగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైరి. ఈ క్రింది కమిటీసభ్యురాండు సభ నలంకరించిరి.

కార్టూ ఇలిస్, మెడలి సతిగార్లు ఆర్. జి. సి. రాబర్టు కన్, సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ డెవూడెరుకార్టూ, గార్డెనుప్రేజరు, మేజరు ఎఫ్. ఎఫ్. ఇల్ విన్ గార్డులు సభామందిరమున నుండిరి. 18-వ సంవత్సరపు రిపోర్టు చదువబడి ఆమోదించ బడెను. ఆ రిపోర్టునందలి యంశములు కొన్ని యాదిగుర నడచారిన బడినవి. గత సంవత్సరమున సంవత్సర చందాదారులు 109 గురును, జీవితకాలపు చందాదారులు 32గురు ఉండిరి. ప్రస్తుత సంవత్సరము 32గురు జీవిత చందాదారులును, 105 గురు సంవత్సర చందాదారులుగలరు.

మిస్. వేంకటాపుగారును, ఉపచారకలును క్లర్కివిశ్వాసములతో చదు పనులను నిర్వహించినందు కెంతయు వారు వందనీయు లని తెలుపబడినది.

13 వ సంవత్సర ప్రారంభమున 8 గురు ఉపచారిక లుండిరి. అందు ముగ్గురు తమ పనులకు రాజీనామాలు నిచ్చిరి. మితి ఇద్దఱు ఉపచారికలు నివామింపబడిరి. కాని 7 గురిలో నొకరిని తొలగించిరి. కాబట్టి సంవత్సరము పాడుగునకు ఇందుముచుగ ఆరుగురు ఉపచారికలే పనిచేసినది చెప్పవచ్చును. ఉపచారికల సంఖ్య హెచ్చించుటకు ప్రయత్నములు చేయవలెను. కాని యధ్యక్షులుచే సుపచారికలు దొంగిలించుచున్నారని యధ్యక్షులు పూర్తియగునంతకు సుపచారికలు దొంగిలకపోయినయెడల గృహమందు 6 గురు ఉపచారికలును మూడు మందిరని నమ్మవచ్చును.

తమసంఖ్య విగుణ స్వల్పమైనను ఉపచారికలు గా నిండిన కృత్యములు సుమారు ఆశ్చర్య కరమైనవి. వీరు 71 కేసులలో ఉపచారికలును చేసిరి. అందు 18 ప్రమాదీ కేసులు

యుండెను. 45 మెకికల్ కేసులును 13 సబ్జిక్ట్ కేసులును అయియుండెను. ఉపచారికలు మొదినవారిలో 44గురు చందాదారులు 27గురు చందాదారులు కానివారును అయి యుండిరి. 126 సంవత్సరములో 56 గురు చందాదారులు, 39 గురు వై చారును ఉపచారికలు నొందిరి. గత సంవత్సరములో జరుగెడి చందాల సాముకంటె 13-6 సంవత్సరములో జరుగెడిచందాలదగ్గరము తిక్కునగ యుండెను. వెనుకటి సంవత్సరములో కర్నూలులోగా సుమారు 170 రూ॥ మిగిలినవి. 13 సంవత్సరమున ఖర్చులుపోగా సుమారు 700 రూ॥ లు మిగిలినవి. ఉపచారికలసంఖ్య తక్కువగ నుండుటచే వారు ఉపచారికలుచేసిన కేసులు తక్కువగ యుండుటచే రాబడిలో కొంత కలిగినది గ్రహింపవచ్చును.

హోమయూలగుతరపున మా॥ లగు జిమ్మి గారిక్రింది తండ్రివారైన ప్రధానమంత్రి గారికిని హిందూదేశమంత్రి గారికిని బంధి. “సంజె తెమ్మ” పత్రికలో సిద్ధెన్ద్రాము ప్రభువుగారు వ్రాసినవ్యాసమునందలి యబద్ధములకు మాయసమ్మతిని దెలుపవలసినదని నేను కోరబడితిని. ఆతడింగ్లండులో జరుపుచున్న ఆ క్రమాంశోళనము గూర్చియు మాయసమ్మతి తెలుపగోరబడినది రాజప్రతినిధిగారెంత ఆతురతతోడనో గాంతి వాతావరణమును గోర మేమెంతయు కుతూహలముతో నందులకు సిద్ధమయి యుండ నట్టి వాతావరణము నుంచుట నతడు పాసగ నీ యట న్నాడు. స్వచ్ఛంద సహాయకుల సత్యధికముగ సైన్యమున జేర్పలేకుండుటయే రాజకీయనాయకులు జనాభిప్రాయమును జెప్పలేదనుటకునిదర్శనమునుట కేరలబుద్ధము. భారతీయులు బాగుగ స్వచ్ఛందసేనను జేరకుండుటకు కారణము వారి వ్యవస్థాపకముల నొందుట కవకాశము లేకుండుటయు కాలపరిమితి చాల నందులకు నిట్లయ్యెనే గాని నేరుకాదు. సిద్ధెన్ద్రాము ప్రభువుగారి నిర్దయా యనభివృద్ధి దాడుక పరిపాలనము ఈ రాజధానియం దింకను మరువబడలేదు. ప్రస్తుతపు హిందూదేశ జనాభిప్రాయ మాతనికిండుకయు తెలియకున్నదని అతని మాటలవలన చెలియచున్నది. స్వపరిపాలన బడయగోరు హోమయూలు ఉద్యమము విద్యాధికులగు వారియంగుమాత్రమే వ్యాపించుటయేగాక జనసామాన్యము చేతను విశేషముగ బలపడును బడుచున్నది. ఆయుధ్యమమెంతవేగముగ వ్యాపించుచున్నదియు విచేంద్ర క్రిందటి నుండి హిందూదేశము సంగతి యెఱుంగనివారి కేమియు తెలియదు. హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలన మొనగబడు వాంఛకంటె హిందూదేశమిప్పుట్టున దేవొండుకోరికను గోరనేరదు. మరల ఇదికార వర్ణమువారి నిరంతరశాశికారమును నెలకొల్పు నెందు పాక్షికులను, సంగతి సంవత్సరములనెఱుంగని వారు నగు ఆంధ్రేశ్వరవల వాక్యముల విశ్వసించి గ్రిటిఫు నియోజిత సభ్యులు మావాంఛితముల నొనగూర్చి 2 గురచేసిన చాల విచారకరముగ నుండగలరు. ఇంకొక్క గ్రిటిఫుపరిపాలనము హిందూదేశ విశ్వాసమును వైశిష్ట్యమున సిద్ధెన్ద్రాము ప్రభువుగారు చెప్పినదంతయు నిజము. ఇట్టికోరిక నిర్బంధకంటె నితరమార్గమున నానిశ్వాస మధికి ముక్తిముగను గృహముగను నిలువ బడజాలదు.

మధ్యస్థులు “గ్రామ్యులెట్టి” సంఘము:— మధ్యస్థులు గ్రామీణులవారు విద్యార్థులకు రాజకీయ సభలకు పాల్గొనవలసిన ఉత్సాహము ఆరావృత్తు “గ్రామ్యులెట్టి” గ్రామీణులవారు తెలియబడిన యసమ్మతికి ప్రయత్నింప నుండుచు ఉత్సాహముగా రిట్లుచెప్పిరి. ఇప్పటి ఉత్సాహము విద్యార్థుల హక్కునకి మాత్రము చాల సహజకరమును గ్రామీణుల క్రింద విద్యావర్ణమున నున్న గ్రామీణులు తమ హక్కులను కోరవలెను తెలియులేదు. ఇంక నిశ్చయించ బయటకు పోయి:— ఏసభ రాజకీయ మైనది, ఏసభ కాలితరకు మాత్రమే రాజకీయమైనది? అదిగలదు ము దీని అనుభవములే విద్యార్థులు నిశ్చయించుకొనుటకుంట అధికారులు నిశ్చయించుటయే మంచిది. దానిని బట్టిమాడ ప్రస్తుతపు టుత్తర తెన్విధమును కఠినమైనదికాదు. నాగపూరు నందును, మరొన్ని ప్రదేశములందును జరుపబడు సభ తెల్లవైచియు సంఘమువారికి తెలియనట్లున్నది. రాజోవు తరము వారి విద్యసహ, అభివృద్ధికిని ముఖ్య కారణుగు సాధకముగ దీనినేమనవలెను ఈ సంఘమువారు కోరుట కెంతయు నాకాశంగము గలిగియున్నది. విద్యా చట్ట ధనలపూర్వకుత్తర కేరంత కారణమును సంఘమువారు తేజేయతదని తమ గుణభిప్రాయము.

మంగళ వారము

ఇది లోపే విజ్ఞానము

మెయిలు చూపణము

మెయిలుపత్రిక యంతవరకు గావించిన ఆంధ్రోళనము నిరాధారమయినది. హిందూదేశ ప్రభుత్వమును మాంటాగూగారు నిర్బంధించిరన్న యుపవాద మనశ్చయమి, మాంటాగూగారు జెప్పు

టయేగాక రాజప్రతినిధిగారు గూడ బ్రకటించిరి. ప్రభుత్వసహాయకార్యదర్శి యగు ఐలింగుటను ప్రభువుగారు పదస్యసించిన పిదప, సిడెకోహంప్రభువు గారి కేమియు దోచక తన దీర్ఘానము నుపసంహరించి కొనవలసి వచ్చెను. ఇంతటితో మెయిలుపత్రిక తనయవ్యక్తమును గ్రహించి మారాడక యుండిన గౌరవముగ నుండును. అటుల గోపంపక, మాంటాగూగారిపై నిరాశాసంజని తత్ప్రేరేపమును వెల్లిగక్కుచున్నది. రాజప్రతినిధిగారును, మాంటాగూగారును ఏమి జెప్పినను మెయిలుపత్రిక విశ్వసించదలచలేదు. వీరి వాక్యముల సత్యములని నడువ మెయిలుపత్రిక సాహసించుచున్నది. మెయిలుపత్రిక వ్రాతల కెట్టి నిరోధము లేదని ఆ పత్రికకు ధైర్యమే! మాంటాగూగారు కార్యదర్శి పదవియందుండక బోయినచో, బిసెంటు గారి నిర్బంధ విమోచనము గావించబడునా యని ఆ పత్రిక ప్రశ్నింపుచున్నది. మెయిలుపత్రిక వంటి పత్రిక లీ దేశమున లేకబోయినచో, నిర్బంధ శాసనప్రచారమునకవసరమే లేకబోయేదేమో! మద్రాసుప్రభుత్వమువారు హిందూదేశ ప్రభుత్వపు యుత్తరువును బలవంతముచే పాటింప వలసి వచ్చినదట! అందుచే మదరాసు ప్రభుత్వమువారు తమ గౌరవమును కాపాడుకొనుటకు, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు తమ నెలుల బలవంతపరచిరో యా వివరముల నన్నిటిని ప్రచురింపవలయునని మెయిలుపత్రిక గోరుచున్నది. రెండుమారులు జరిగిన పరిభవముజాలక, మూడవమారు పరిభవము నెదుర్కొన మెయిలుపత్రిక సిద్ధపడుచున్నది. ఇట్టి కారణ రహితముగ ప్రలాపములకు నిరాశయే కారణమని ఎట్టి ముందుకైనను సుగోచరముగను.

పార్లమెంటుసభలో మొసగబడిన క్రతుత్తరము నియమముల ననుసరించి సత్యమే యయినను, సత్యేతర భావమును సూచింపుచున్నదట. నిజము వెల్లడించిన రహస్యము బహిష్కరముగనని సిడెకోహంప్రభువుగారు గోరిన కోర్కె నిరాకరింపబడినదట! నిరుత్తరులయి యీ ప్రభువుగారు తమ తీర్మానము నుపసంహరించి కొనగా, దొరతనము వారు నిరాకరించిన యీ పత్రిక దెలుపుట సత్యవిరుద్ధముగాదు గాబోలు! ఇండియా ఆఫీసు, రాజప్రతినిధిగారును, హోంయూనాదులును గలసి నిర్బంధ విమోచనము కొనసాగించిరని మెయిలుపత్రిక నమ్మకము. పాపము మెయిలుపత్రిక సలహా వైకొని కార్యమునకు గడంగక పోవుట ప్రభుత్వము వారు గావించిన ముఖ్య దోషము. ఇంకను కొన్ని రహస్యములను మెయిలు పత్రిక బయలుపెట్టుచున్నది. 19 మంది శాసననిర్మాణ సభ్యుల పరిసాయముతో విజ్ఞాపనము దయారుజేసిరో మెయిలుపత్రికకు చెలిసినది. హిందూదేశ ప్రభుత్వ ప్రతిభదగ్గుటకును, హోం యాలర్స్ బలమును పెంపొందించుటకును కారకు లేప్రభుత్వోద్యోగియో మెయిలుపత్రికకు చెలియును. పేరు దెలుపకపోయినను, మెయిలుపత్రిక మానసమునం దున్నది, సర్ శంకరు నాయుడుగారి యూహింపవచ్చును. ఇపు డీపత్రికకు గలిగిన భావనాన్యాయములో ఎవరిని నిందించుటకు గాని, నెవరిపై యసత్కారోపణ జేయుటకుగాని వెనుదియుట లేదు. యుక్తాయుక్త విచక్షణమును దరిమివైచినది. ఇకముందు ఆందోళననులయు అక్కడి పత్రికాసహాయముతో ఇంగ్లండులో గావించబడునట. ఇంకను యాందోళన సాగించుట కవసరమెద్దియో, అందు కాధారమెద్దియో యూహింప లేకున్నారము.

ఆందోళనా రహస్యము సంస్కరణ ప్రదానమునకు విఘ్నముల గల్పించుటయే యని కరతలా

ఆంధ్ర పంచమ మహాసభ

బెజవాడయందు నవంబరు 4-వ తేదిని గూడును.
పంచమాభ్యుదయమునకు ముఖ్యము.
పంచమ మహాజనులును, పంచమాభ్యుదయాభిమానులును
రాఁజ్ఞా రి తు లు.

మౌన మగుచున్నది. సంస్కరణ ప్రదానముపై భారతీయులందరు తమ యాశలను నిలిపియున్నారు. ఇందుకుబుద్ధి పూర్వకముగ ప్రతికూలవాదులు నాటంకముల గల్పించిన ఎడల భారతీయులలోగలుగు యసంతృప్తి సామ్రాజ్యాభివృద్ధికితోడ్పడజాలదు. అందుచే ఈతరుణమున ప్రతికూలవాదులుతాముసామ్రాజ్యమునకు గావించు నష్టమునుగూర్చి యాలోచించుట ధర్మము. సామ్రాజ్య సౌప్తవ మధికమగుటకు యింతకన్నను మంచి తరుణము లభింపదు. అంగ సామ్రాజ్యమునకు హిందూదేశము వెన్నెముక వంటిదని చచ్చిలు మొదలగురాజ్యాంగవేత్తలు గ్రహించియున్నారు. హిందూదేశమును సౌప్తవ బరచి, సామ్రాజ్యములో క్రబలమగు ప్రధాన భాగముగ గావించిన గాని, సామ్రాజ్యము దృఢత్వము దాల్చునరదు. ఇట్టి ఘనకార్యమును సాధించుటకు మాంటాగూ ప్రభుత్వము యత్నించుచున్నారు. హిందూదేశమునకు తగిన స్వాతంత్ర్య మొసగిన గాని, యిట్టి బాధ్యతలను నిర్వహించుటకు హిందూదేశమునకు శక్తి గలుగదు. స్వచ్ఛ పాలన గోరుటకు గూడ, ముఖ్య కారణము సామ్రాజ్యసౌప్తవము చేసూటటకే. ప్రజలును ప్రభుత్వము వారును గలసి సాధింపదలచిన యి మృతకార్యమును యూరపియను సంఘమువారు భగ్గుముగావించినచో, యీ యశక్తి తరతరముల వరుకు వీరిపై నిలచియుండును. అందుచే స్వలాభము వీడి సామ్రాజ్యాభివృద్ధినే లక్ష్యమునం దుంచుకొను చా రెవరును, యిట్టి యనాలోచిత కార్యములకు గడంగజాలరు.

దక్షిణాఫ్రికాభారతీయులు

దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయ జాతుకు యన్నభివృద్ధి బడయటకు తగిన యవకాశములు లేవు. అందుచే వీరిని హిందూదేశమునకు విద్యాభ్యాసము నిమిత్తమై బంపుట సమంజసముగ నుండునని, దక్షిణాఫ్రికా వీరులలో నొకరగు యల్. డబ్ల్యు రిచ్చిగారు వ్రాయుచున్నారు. ఇందుచే, దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు స్వదేశములో సంబంధము గలిగియుండి, దేశ నాంప్రదాయముల బోనాడక గాపాడుకొనుటకు వీలగును. ఇందుకు తగిన సాయ మొసర్చుమని రిచ్చిగారు దెలుపుచున్నారు. వీరి యూహ యాదరణీయమని మూతలంపు.

మదనపల్లి స్వరాజ్య గ్రంథమాలలో మొదటి పొత్తము మాతాభ్యాసము జేరినది. అందు స్వరాజ్యసభము స్పష్టపరుపబడినది. ఆంగ్లేయులుహిందూదేశమును జయించిరనుట ఎటుల నిజము కాదో అందుకు చారిత్రక దృష్టాంతములు జూపబడినవి. హిందూదేశము అభివృద్ధియందు ముందంజవేయనలయుననిన, స్వచ్ఛపాలనా ప్రదానమే ముఖ్యసాధనమని దెలుపబడినది. పొత్తిము సులభమగు నాంధ్ర భాషలో వ్రాయబడియుండుటచే ఎల్లరకును సుగ్రాహ్యమగును. వలయువాడు, మదనపల్లి యూనివర్సిటీ కళాశాలయందలి యం.వి. యకా శర్మ గారికి వ్రాసిన యీ పొత్తము బడయగలగు.

గోదావరి జిల్లాబోర్డు 1916-17 సం॥

పరిపాలనానివేదికము

జిల్లాబోర్డు వారీసాలున ఎన్నికలు జరిగినది వ్రాయబడలేదు. సభల కరుదెంచిన అధికార అనధికార సభ్యుల సంఖ్య వేర్వేరుగ నీయబడలేదు. కాన జిల్లాబోర్డు సభ్యుల తమ పాద్యతను గుర్తించి తమ భగ్యములను నిర్వహించిరని తెలుపుటకు అవకాశము లేకున్నయది.

ఈ బోర్డువారి క్రిందున్న తాలూకా బోర్డులలో పెద్దాపుర తాలూకాబోర్డు అనధికారాధ్యక్షుడు అమిరసానుభూతిరి జాత్రుడు ప్రజల కష్టముల పరిహార సౌకర్యము పాటు బడినట్లు కాన్పించుచున్నది. వీరికి విరంగము ప్రశంసనీయులు. కర్నూలువారు కూడ వీరికలె ప్రజల సౌకర్యము కృషి సత్కారము గాక! యూనియను పంచాయతీలు గూడ తృప్తి కరముగ పనిచేయుచున్నవని నివేదికము వలన విదితము. సంవత్సరారంభమున జిల్లాబోర్డులో దగ్గర 272067 రూప్యములు నిలువయున్నవి. ఈ సాలున జిల్లాబోర్డు అదానము 1286629 రూప్యములు. ఇట్టి 1042952 రూపాయిలు. నిరతికంటె ఈ ఏట రైలుపన్ను పన్నులు ఆదాయము హెచ్చినదని తెలుపబడినది. సంవత్సరాంతమున 515708 రూప్యములు వి.గి.లి.వి.

కాకినాడ తాలూకాబోర్డులో ఇంటిపన్నులు సంతృప్తికరముగ పన్నులెక్కులు తెలియుచున్నవి. వీరి కంకటము తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడే ప్రశంసాస్థుడు. అనులాపురము ఉన్నత సామ్రాజ్యము అన్యతగల ఉపాధ్యాయులు చాల గుంచి తేరని విషయం చింతింపబడుచున్నది. ఈలోపమున త్వరలో తాలూకా బోర్డువారు భర్తీచే పదవని కమ్ముచున్నారము.

టీకాలఉద్యోగస్థులందరికీ అసభ్యులని జిల్లావైద్యాధికారి నివేదికము వలన విదితము. తక్షణము వీరిని తొలగించి కొంతమంది జీతము ఎక్కువ అయినను మంచివిజ్ఞానము గల వారిని నియోగించుట సమంజసము. ఈవిషయమై తక్షణము జరిగిన చర్యను దీక్షికోసకలె. తాలూకాబోర్డువారు ఆరోగ్య విషయమై భరమను విరిగి వినియోగించియుండ లేరు. వీరి సమాధానములు గూడ ఈ విషయమై తృప్తికరముగ లేవు. ఈ జిల్లాబోర్డు పరిపాలకుడు సంచారక వైద్యులను మొకటి చొదవరముతో పని చేయుచున్నది. జిల్లాబోర్డువారి స్వాధీనములోఉన్న రక్తాశేను మంచినీటిలో తేవు. ఇచ్చునచాల కోరనియులు. జిల్లాబోర్డువారు ఈ విషయమై మేల్కొంచెరని విశ్వసించుచున్నాడు. కలరా సాఫలక వ్యాధులక తీవ్రముగ నున్నట్లు కాన్పించుచు. విద్యాభివృద్ధిగారి, ఆరోగ్య విషయమై గాని జిల్లాబోర్డు వారి కెట్టి ప్రయత్నములను సలిపియుండ లేదని స్పష్టపరుచుచున్నది. జ్వర సంహారక విషయమై గూడ ఎట్టి ప్రయత్నము తీసికొనబడినట్లు లేదు. ఎటువంటిను ఈజిల్లాబోర్డువారి పరిపాలన సంతృప్తి కరముగ లేదని సుకవుటకు చింతింపబడుచున్నది. పాశ్చాత్యులందల కరగ్రాహిగాను జిల్లాబోర్డు కళ్యణముగ నుండిరి. అధికారాధ్యక్షుని పాలనముక్రిందనైన అభివృద్ధికాంక్షనునని నమ్ముచున్నారము.

ప్రజాప్రతినిధి 28-వ తేదీని కరాచినగరమున చేరి.

కలకత్తా న్యేయము ప్రేమనుకర సంఘమావకను, జరలు భారం మున్ను సహాయ ప్రేమక స్యాగత మొసగిరి. సుప్రసిద్ధులగు పాను లనేకులు ప్రేమకుమొద్ద వేదియుండిరి. గౌరవాధ్యము ప్పాలుభారముపై నైరసముదారులువీరి నిలచి యుండిరి. సుప్రసిద్ధుల కొలదితోడ ప్రేమకుమొద్ద ప్రేమక పరివర్తమైన పిదప కరాచి ప్రదేశముక సంఘము వారిక సన్మానపత్రమును కమ్ముచుండిరి.

కలకత్తా భారతీయకోర్టుల నిర్వహణమున వరల తెరువబడినది. చిన్నచిన్న కేసులు మాత్రమే విచారించబడు చున్నవి ఒక మేజిస్ట్రేటు గారొక గంటలో 800 కేసులను విచారించెను.

యుద్ధానంతరమున
భారతీయులు వాంఛించునది.

ప్రాధికారము లే. రామానుజాచారిగారి యుద్ధానంతరము.
దక్షిణభారతీయ వైశ్యసంఘము వారి ఏర్పాటు ప్రకారము గా రామబహదరు బహుళ నవసంహారము శత్రుగారి యధ్యక్షుల క్రింద శనివారము నాడు సాయంకాలమున జరిగిన సభయందు ప్రాధికారము రామానుజాచారిగారి కిట్లుపక్కపెట్టెను.
ప్రాచీన ప్రస్తుతావస్థ.
వాణిజ్యసంఘము పారిశ్రామికాదులందు ప్రాచీన కాలమున భరతఖండము చాల భువన కేక్కియుండెను. ఆంగ్ల పరామర్శము లీ దేశమున నాడు దీర్చిచి వ్రాసిన వ్రాతల కలన నది ప్రకటనచేయుచు. యూదుల రాజగు సోలయను నాటనందము భారతీయ వస్తుజాలమున విదేశీయులు క్లాభించి వాంఛించుచుండెడి. కాని పలు కారణముల కలన నాస్తితి చాల మారిపోయినది. ఇందులకు కేవల మంగ్లములుగాని కేవలము భారతీయులుగాని బాధ్యులుగారు. ఆంగ్లేయులకు తెలిసి నట్లు యాత్రముల నుపయోగించుటయు ఆసిరి నుపయోగించుటయు ప్రకృతి శాస్త్రపరిజ్ఞానమున భారతీయులు తెలుగారు. వ్యాపారము కొరకేర్పడిన తొమ్మిది యాద్యుడయినందున వారు పింగునా దేశము నందలి వ్యాపారము నంతయు ననిపజేసి దానిని కేవలవ్యవసాయ ప్రధానదేశముగ నెంచుకొని వెళ్ళిచిరి. కంపెనీవారి రికార్డులకలన వారు తమ ప్రతినిధుల కొరగిన సలహాలకలనను ఈ విషయము గుర్తుచుచున్నది. వారి ప్రయత్నములు నెరవేరినది. ఈ దేశమున కస్తునిర్మాణ మంతరించినది. ఇతర దేశములందు ప్రజలలో హెచ్చు సంఖ్యగలవారు పరిశ్రమలందు పనిచేయుచుండగ హిందూదేశమునందలి ప్రజలలో 25% కొట్ల ప్రజలు ప్రాచీన వ్యవసాయమునందే నిమగ్నులై యున్నారు. కేవల వ్యవసాయముతో భారతీయులు తృప్తిపొందరాదు. సాధ్యమగునంత స్వీకరముగ పరిశ్రమ లభింపజేసి కొందునట్లు దేశీయ వాణిజ్యులకు ప్రభుత్వ సహాయములను.

యధ్యము.

యధ్యమువలన కలుగుచున్న నష్టమును నిరూపించుటలో జరుగుచున్న వ్యవహారములను తెక్కనేయరాదు. పూర్వ ధ్వంసమైన పరిశ్రమల విలువను యధ్యము లేదో లభింపజేసిన లాభమునుగూడ దానికి చేర్చవలెను. యధ్యము సామాన్య ఆంగ్లదేశపు రుణము 500 కొట్లగును. దేశవాసులు దాని వడ్డీకిమాత్రమే సరిపడియుండును. ఆంగ్లేయులవారి ఆదాయమును రెండుమూడురెట్లు హెచ్చించి సమర్థము గాని కొంత భారమును వారు భరతఖండమునకు చేరవలెను. హిందూదేశమున పరిశ్రమల కేంద్రములుకలనకు ఇతర విధానములవలనను ఆదాయము నభివృద్ధి నొందింపనిచో ఈ భారమును హిందూదేశ హెచ్చు భరింపగలరు. ఈయధ్యమువలన సామ్రాజ్యవంతుల ఓకధ దేశముల ఏకీభావముగూడ నందింప వలయును అగువానికి గుర్తుచేసెడిది.

సహకారవృద్ధి.

ఆంగ్లసామ్రాజ్యపునర్నిర్మాణము వాంఛింప బడుచున్న కనుటకు సూచనలుగలవు. చాలవంది చాలవిధానములనుబట్టి చిరి. ఆపునర్నిర్మాణ మెట్టియైనను భరతఖండస్థానము మాత్రము నునిర్వికము. రాజకీయమునందు వలె ఆధికమునందు గూడ పునర్నిర్మాణము జరుగకతప్పదు. ఏకాధికారమేయనిన విషయము దానివైఖ్యకు సుంకములనువదింపిన ఆంగ్లదేశము కాలాత్రమున నేర్పెచ్చావ్యాపారము ననుమతించెను. అందువలననే తమవైశ్యవ్యము కలిగినదని వారుభావించిరి. కాని నేర్పెచ్చావ్యాపారముననేకరి. పరి ప్రానున్నీజ్మనీదేశములు గూడ వైశ్యవ్య భరితములైయుండెను. నేర్పెచ్చావ్యాపారముగల భరతఖండము కంపెనీవారిపరిపాలనమున వైశ్యవ్యవంతముకాలేదు. రక్షణముగల ఆమెరికానందు క్రాష్ట్రము వైశ్యవ్య వంతములుగ నున్నవి. కాన ఆన్నిదేశములకును ఆన్నికీతులలోను నేర్పెచ్చావ్యాపారముగా నిరక్షణముగాని అనుకూలించునన కిలుతెను. దేశీయముక్కు ఆర్థికపరిశ్రామిక స్థితినిబట్టివిధాన మె. తరకలకలంబునతోనుచో ఆవిధానమునందరక కారణములేకలిగి యుండును. ఈవిషయమున నీ దేశమునందలి ఆర్థికశాస్త్రజేష్టుల పలువురునాతో కేకేభగించి యున్నారని నేనున్నవ్యవహారము. బ్రిటీషీదేశమునకు 100 కి 100 వంతులు లాభము కలుగుచుండగ ఆంగ్లదేశమునకు 100 కి 20 వంతులు మాత్రమే లాభము వచ్చుచున్నదిని జోసపు ఛేంబర్లెనుగారు హెచ్చరించినపు డెవరును దానిని అదృష్టపడెడి. ఇటీవల నీభావము

సంపూర్ణముగ మారింది. దానినిబట్టి చాల విధానములు సూచించి పడినవి. సామ్రాజ్యవైఖ్య ప్రాముఖ్యమునక విధానము నీని యన్నిటిలో శ్రేష్టమైనది. బాల్కన్ ప్రభువుగారి ఆధ్యక్షుల క్రింద సమావేశమైన సంఘము వారు దీనిని సూచించిరి. సామ్రాజ్యము నందలి ఆన్నిదేశములలోను ఆన్నివిధములచేతను ప్రజాపాదకాథము ఆచారావక్యపదార్థముల సభికులుగ పండించుటవలనను వాస్తవికపరచిరి. పరినిధానమునుబట్టి శత్రుదేశములవైని హెచ్చుపన్నును అధినివేశములవైని స్వల్పముచుపన్నును విధింపవలసియున్నది. మరియు ఆంగ్లదేశ వాణిజ్య పరిశ్రమలకును వారి లాభములకును భంగము కలుగకుండను చూడవలసి యున్నది.

ఆవిధాన మవలంబించునదిహో హిందూదేశమున కెట్టి లాభములును కలుగక పోవుటయేగాక చాలనష్టము కూడ కలుగును. హిందూదేశము హెచ్చు ఎగుమతులను దిగుమతులను గూడ చేయుదేశము. 1913-14 సంవత్సరమున 1220 లక్షల పానులు వెలగల సరుకులు దిగుమతియైనవి. 1680 లక్షల పానులు వెలగల సరుకులు ఎగుమతియైనవి. దిగుమతులలో 5% వంతు ఆంగ్లదేశము నుండియు 1% వంతు విదేశముల నుండియు వచ్చెను. విధానము ననుసరింపవలసిచో 5% వంతువై తక్కువపన్నును 1% వంతువైన మాత్రము హెచ్చుపన్నును వనము విధింపవలసియుండెను. ఇప్పుడు 100 కి 5 వంతున దిగుమతి పన్ను మనమువట్టుచున్నదిగాని విదేశములలోని సుంకములతో పోల్చిచూచిన ఇదిచాలస్వల్పము. ఆచాల హెచ్చుగానున్నది. ఇంగ్లాండుకు ఇండియా దేశమునుండి వెళ్ళిన పట్టుబట్టల వైని కంపెనీవారు 100 కి 90 వంతున పన్ను విధించి దానిని హతముచేసిరి. ఇప్పుడు తక్కువపన్ను విధింపవలసిచో 100-కి 5 వంతులుగూడ తగ్గించి 5% మిద 100-కి 2 వంతునను 1.4 మిద 100-కి 20-25 వంతునను మనము పన్ను విధింపవలసి యుండును. కాన నష్టముధికుమని గుర్తుచు. దిగుమతుల వలన నంతయును నష్టమే కలుగును. విదేశములు గూడ నిట్లే చేసిచో మనము చేయునది ఏమి? మనఎగుమతులలో 100-కి 63 వంతులు విదేశములకును 37 వంతులు మాత్రము ఇంగ్లాండునకును అధినివేశములకును పోవుచున్నవి. విదేశముల వారిపై మనము పన్నులను హెచ్చించిన వారుమాత్రము మిన్నకుందురా? ప్రతి వత్సరమునను మనము ఆంగ్లదేశమునకు 2 కొట్లు యియ్యకలిసియున్నది. దిగుమతులకంటె ఎగుమతులు హెచ్చినచో గాని మనము వీరిని భరింపలేము. కాన మనము తొందరపడి పన్నులను హెచ్చించి విదేశీయులకు కింక గలిగించితిమేని ఎగుమతి వ్యాపారమంతరించును. ఎగుమతులను దిగుమతులను హెచ్చుబట్టినచో మనగమూరకము ఆధారపడియున్నది. పీరినిబట్టియే మాపాయిరు విలువయొసగ బడినది. కాన ఎగుమతులు సన్నగిలినఆర్థిక విధానమంతయు నంతరించును. ఇట్టి స్థితిగతులలో మనము సామ్రాజ్య ప్రాముఖ్యత నంగీకరింపదగు నా ఆచరియమును మన మాలోచింపవలసియున్నది.

ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము.

మనకు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము వెంటనే కావలసియున్నది. ఇండియాదొరతనమువారి కార్మికములందు స్వాతంత్ర్యములేదు. ఇండియానుండికి సర్వాధికారము. అతడు మాండ్చెపురు వత్తుల ఆధిపత్యమును ననుసరించును. ఇండియా దొరతనమువారి కధికారమున్ను వారు మన కనుకూలముగ చేతునకుటకేమి పూచిగలదు? భారతీయుల నిపుడు వారు కృపామిత్ర నిరంకుశత్వముతోనే పాలించుచున్నారు గాని ఎటువై న వారు (దొరతనము) విదేశీయులు. వారు మనభావములను గ్రహించి మనతో నేకీభవించుట సుకరముగాను. వారు శ్రేష్టతముగ చేసినను గూడ మన మాసింపినంతయు లభింపజోరు.

ప్రభుత్వమువారి విధి

ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము లభించిన దొరతనమువారేమి చేసెదరు? వారెవో కొంత రక్షణము నేర్పవలెను. వాణిజ్య పరిశ్రామిక వనరుల నన్నిటిని యుపయోగమునకు తే ప్రయత్నించెదరు. దొరతనమువారికి కొంత నష్టముండును గాని సాంఘిక వైతిక రాజకీయములబట్టి ఆనష్టము వ్యాధియమే యగును. దొరతనము వారు ఖనిజముల నన్నిటిని సమకూర్పవలెను. ఇంతవరకు దానిని విదేశీయులే కొనిపోవుచున్నారు. వీరిని శ్వేతవర్ణ దొరతనమువారు క్రయింప బని లేదు. భారతీయులు ధనమును సమకూర్చుకొని సమృద్ధి పరచును దొరతనమువారి కవలెను. అట్లులాగినచో ధనమంతయు నీదేశముననే యుండగలదు. దొరతనమువారికి 50 లక్షలనిచ్చు విదేశ సంఘమునకంటె ప్రస్తుతము తక్కువ పెంత్తము నిచ్చు

నదియైనను స్వదేశసంఘమే లాభకరము. తమవిడ్లు పెద్ద వారైన బాగుగ ధనము సాధింతురను నాశతోడనే తలితెండ్రులు వారికి విద్య నేర్పింతురు. దేశీయుల విషయమున దొరతనమువారుగూడ నట్లే చేయువలెను. దేశీయ ధనమునుగూడ గ్రహింపవలెను. ఇదివర కడుగదగినరీతిని భారతీయుల నడుగలేదు. దొరతనమువారు దేశీయులు కొరకు కొన్ని పన్నులను విధింపవలెను. దొరతనమునాడు కొంత చేయూత యిచ్చినప్పటి నెందగల పరిశ్రమ తెన్నియో కలవు. ఈదేశమునుండి 40 కొట్ల వెలగల ప్రత్తి ఎగుమతి యగుచున్నది. 70 కొట్ల వెలగల నూలుబట్టలు దిగుమతి యగుచున్నవి. ప్రత్తినికాద ఎగుమతి పన్నును నూలు బట్టలనికాద కొద్దిగా దిగుమతి పన్నును చేసినచో నాపరిశ్రమ అభివృద్ధి నొందును. జనులు, చమురుగింజలు, అవినిగింజలు, మున్నగువాని మీదగూడు ఎగుమతి పన్ను చేయదగినను. మన కార్మికస్వాతంత్ర్యము లభించినగాని మనయిచ్చకచ్చిరీతిని ఎగుమతి దిగుమతిపన్నులను విధింపవీలుండదు. ఈ పన్నులు వేయుటవలన రెండూలాభములున్నవి. వానివలన 4 కొట్లు పానులు కూడివచ్చును. భూమిపన్నును హెచ్చించి నవవసరముండదు. మరి విద్యా పారిశుద్ధ్యముల కధికముగ ధనమును వ్యయ పరుచుటకు వీలగును.

జపానుదేశము.

యుద్ధానంతరమునండియు కొర కుండనే రక్షణము కలిగినను భారతీయులు దాని నుపయోగింప జాలకపోయిరి. జపాను వారు తక్షణమే ముదంజవేసి తమ సామానుల నపరిమితముగ మన దేశమున కంపిరి. జపానులో వర్షపులను ప్రోత్సహించుటకును ధనసహాయము చేయుటకును దొరతనము వారికి సంపూర్ణమగు సభికారము కలదు. యుద్ధానంతరమున జపానును తొలగించుట ఇంగ్లాండున కంత సులభమగు పని కాబాలదు. ఆర్థిక స్వాతంత్ర్య మొసంగిన దేశమునకు చాల లాభము కలుగగలదు. ఎవరో కొందరు విదేశీయులు ధనమును గడించుచున్నంత మాత్రమున దేశమైశ్వర్యవంతము కాబాలదు. 28 కొట్ల పానుల వ్యాపారము జరుగుచున్నదని తెక్కలవలన తెలియుచున్నది. ఔరంగజేబు కాలమునం దెంత వ్యాపారము జరిగినది? ఈ లాభము ననుభవించు వారెవరు?

వైశ్యుల విధి

పరిశ్రమలను పెంచుట వైశ్యుల విధి. తగిన ధనము లేదనికొందరుందురు. అనినిజము గాదు. ధనలోపములేదు. లాభము భారతీయులకే లభించునని ప్రజలు గ్రహింతురని ధనమును పెదజల్లుదురు. భారతీయులు ధనమును ప్రోగుచేయును రని కొందరుందురు. ఆకొరిక ఇతర దేశవాసుల కెంత గలదో భారతీయులకు గూడ నంతయే కలదు. మన యువకులు విదేశములకు బోయి పరిశ్రామిక విద్య నభ్యసించి వచ్చి పెద్దపెద్ద పరిశ్రమల నేర్పరుప వలెను. ఇవట విదేశీయులు తాత్కాలికముగ నుందురు. కాన వారి వలన దేశమునకు లాభము లేదు.

యుద్ధానంతరము రోడ్లు మున్నగు ప్రయాణ సౌకర్యము లధికము కావలెను. బంగారు నాణెముల ప్రచారముండవలెను. మారకపు ఇబ్బందు లన్నియును తొలగవలెను. ఇప్పటి బాంకులు వీధల మహకరించుట లేదు. గొప్ప వ్యాపారులకును ఎగుమతి దిగుమతుల చేయువానికిని మాత్రమే ఉపకరించుచున్నవి. పనివాండ్రును వ్యవసాయవారులకును లాభ మేమియును కలుగుటలేదు. కాన ఇండస్ట్రియలు బాంకులను వెంటనే ఏర్పరుచుట అవసరము. ఇవి యన్నియు లభించిన మన ఆర్థికస్థితి చాల బాగుపడును. లభించునో లేదో నేను చెప్పజాలనని ఆచార్యులుగారు నుడిచిరి.

అధ్యక్షులు.

ప్రాధికారముగ సర్వవిషయములను సమగ్రముగ వివరించిరి. వైశ్యులవైని గొప్పభార మిపుడు పడియున్నది. ఆయా వర్ణమువారి రాయాపనలయందు ప్రత్యేకవిత్తును వహించుటకే వెనుక వర్ణవివక్షత ఏర్పరుపబడి యుండును. అవిభజనమున వ్యాపారము కయ్యలపరము చేయుబడినది. ఆంగ్లదేశము వారింతి కాలముయధ్యమునకు ధనము వ్యయపరప గలుగుట చాల వింతగా నున్నది. ఆ దేశమున సాయకు నికరపు లాభము 50 కొట్లుగాన వడ్డీ పోయినను గూడ ధనలోప ముండదు. హిందూదేశమునకు కొంతభారము తప్పదు. అందులకు మనము ఆదాయములను పెంచుకొనవలెను. ఇక దేశమున కాంతి హెచ్చుగనుండ వీలులేదు. వాణిజ్య పరిశ్రామికాంధోళనము కలుగును. ఏదిరించుటకును రక్షించు కొనుటకును సుయోగ

సంఘముల నేర్పరచుకొనవలసిన నార్కులు ఆరు జర్నలు చేసి నీయుడు నడిపెను. మధ్య యూరోపునందలి 1180 లక్షల మందియు నట్టి సంఘముల నేర్పరచుకొనిన ఆంగ్లాప్రాంతాన్ని వాసులు భారతీయులు మున్నగువారి సహకారమున బడసిన గాని పోటీకి నిలువజాలరు. భరతఖండమున కధిక స్వాతంత్ర్య మొసగబడినగాని అట్టిసహకారమున కవకాశములేదు. గాన ఆధిక పరిశ్రామిక రాజకీయములందు కొంతమాత్రపు కలుగక తీరదని మనము ఆశించవచ్చును. వ్యక్తిలాభముకంటె సంఘ లాభమునకధిక ప్రాముఖ్యత యొసంగబడుచున్నది. ఆంగ్లదేశ మువారు గూడదని నిగ్రహింపగలుగుచున్నారు. భారతీయు లుగూడ నందులకు సంసిద్ధులు కావలెను. చర్మముల వ్యాపారముల నదివర కసాధ్యములని తలంపబడిన వాని నెన్నిటితో యుద్ధసామగ్రిసంగమువారు సాధించగలిగిరి. ఇపు డైన మనము కార్యనిర్వహణవిశిష్టతను గడింపనిచో ఇతరులు అవకాశమున వశపఱచుకొని మనల నిప్పటివలెనే కూలీలను చేసెదరు.

కావలసినది కార్యనిర్వహణ దక్షత. ఏర్పాటు చేయు సామగ్ధ్యము పరపతి విదానే ప్రబలమగు వ్యాపారమును పర దేశముతోడనే సాగింపవచ్చునని ప్రాధేను ఆస్పాష్టాగారు నుడిపిరి. జాతియొక్క పరపతియే బాంకుల కాధారము. బాంకుల పద్ధతి మారిన గాని లాభము కలుగదు. ఆసామంతిల కన్నిటికిని బంగారా బాంకి ఆధారము. నీలరిగి లోటల కన్నిటికిని చెన్నపురి బాంకి శరణ్యము. గాన మనము బాంకులను మొదట సరిచేసినగాని దేశీయ వ్యాపారమభివృద్ధి నొందదు. బ్రిటిషు దేశీయుల ధనముతో నీ దేశ మున గొప్ప యంత్రకాలలు నిర్మింపబడుట నిశ్చయము. భారతీయులను గూడ వారు భాగస్వాములనుగా చేర్చుకొందురని నేను వింటిని, మనవారు భాగస్వాములుగచేరి క్రమముగ వానిని కైవశము చేసుకొనుటకు వెను దీయరాదు. భారతీయ వర్తకసంఘము సాగ్ధకనాయకు కావలెను. గొప్ప గొప్ప వ్యాపారములను నడుపుకొని గడింపవలెను. చెన్నపురిలో వాణిజ్య కళాశాల నేర్పరచవలసిన మన మాంబోళనము చేయవలెను. ఇంతలో మన యువకులను ఉన్నవాణిజ్య విద్య నభ్యసించుటకు విదేశములకు పంపవలెను. యుద్ధానంతరము పర శ్రమలందు చాల అభివృద్ధి కలుగగలదు. విశాఖపట్టణము నందును కొచ్చిలోను నాకాశ్రయములు నిర్మింపబడును. విశాఖ పట్టణమునందు సిమెంటు ఫ్యాక్టరీలను పెట్టించవలెను. ప్రవీణులను సహాయముగ నొసంగుటకు మనము నిరంతరమును దొర తనమువారిని కోరవలెను. గాన నీతరువాతమున వైశ్యులు వృధా చేయకుండురని నేనుకోరెదనని గొల్ల శర్మగారు నడిపిరి. ఎన్. వేంకటాచలము శ్రేష్ఠిగారు ప్రాధేనుగారికిని అధ్యక్షులకును వందనము లర్పించిరి.

నీక్కులు; సంస్కరణములు:— సంస్కరణములను గూర్చి చర్చించుటకు సర్దారు సుందరసింగు మజిలీయగారిచే నాహ్వానింపబడి 26, 27 వ తేదీలను అమృతసరములో నీక్కులసభ యొక్కటి జరుపబడెను. వందలకొలది ఆహ్వానప్రతికల సంపగా 50 గురు మాత్రమే సభకు విచ్చేసిరిని తెలిసినది. క్రిందటి దిశంబరు నెలలో అమృతసరము నందలి ప్రధానపు ఖాస లదివానుగారు గావించిన సంస్కరణములకంటె నధికసంస్కరణము లంబాముఖ్యమైనవేవియు జేయబడలేదు. హైందవులందఱుకొరిసవాటికిని మీరు కొరిసవాటికిని గల భేదాంతములలో ముఖ్యమైనవి. (1) హిందూదేశమంత్ర సభ ఉండవలసిన మీరు కోరిరి. (2) కాంగ్రెసులీరులు కొరిసటుల కాసనసభలలో 4/5 వంతులుగాక 2/3 వంతులు అనధికార నియోజకసభ్యులుండవలెను. కార్యనిర్వాహక సభ్యులు నియమితులు కావలెను. ఆయా కాసనసభలలో నీక్కులకు విశేషముగ ప్రాతినిధ్యము నొసగవలెను. ముఖ్యముగ పంజాబునందు మూడవ వంతుసభ్యులు తమలోనుండి యెన్నుకొనబడవలయును.

బరంపురము సమీపమున రెయిలురోడ్డు తుడుచుకొని బోవుట:— 28-వ తేదీని వర్షములు విశేషముగ కురియుట వలన జగన్నాథపురమునకును, బరంపురమునకును మధ్య 868-24 వ మైలు మొదలు 869-6 వ మైలువరకును గల కాలువకు గడిపడెను. నీరు రోడ్డుమీదనుండి పారుచుండెను. రెయిల్వే నడచుట అపాయకరముగ నుండుటచే మదరాసునుండి కలకత్తాకు బోవలయు మెయిలుబండి బరంపురమువద్ద ఉదయ మగువరకు నుంచువేయబడెను. రోడ్డు బాగుచేయబడిన దివసము ఉదయము 7-45 గంటలకు బరంపురమునుండి బయలుదేరెను.

కలక్తరుగారి దర్బారు

మొదలైండు ప్రభువువారి యాజ్ఞాసారము చెన్నపురి కలక్తరు ఖాజుబహదూరు చహుమ్యు అజడ్జిక్ సాహేబు బహదూరుగారు నిన్నటి సాయంకాలమున పచ్చయప్ప కళాశాల మందిరమున సెకనసభచేసి ఈక్రింది వారలకు సనదుల నొసంగిరి. రాయసాహేబు బిరుదుమున బడసిన జిల్లా రిజిస్ట్రారు సి. సుబ్బాగౌతుగారు 4 దినములక్రితమే కీర్తిశేషులైరిని చెప్పటకు కలక్తరుగారెంతయు చింతిరి. రావుసాహేబు బిరుదుమున బొందిన పోలీసు డిప్యూటీ నూపరిం పెండెంటు హెచ్. వెంకటేశ్వర అయ్యరుగారు శైలపు తీసికొని యాత్రాస్థలములకు బోవుటచే వారుకూడ తమ సనదును పుచ్చుకొనుటకు సభకు రాతము.

బిరుదుములు పొందిన 11 గురిలో ఇద్దరు తప్ప కదమ 9 గురును సభ యందుండిరి.

పండిత లక్ష్మణమూరిగారికి మహా మహాపాధ్యాయ బిరుదును సనదును ఎం. ఏ. పార్థసారథి అయ్యరుగారికి దివాను బహదూరు బిరుదును సనదును, మహమ్మదు బజ్జల్లా సాహేబు బహదూరుగారికి ఖాజుబహదూరు బిరుదును సనదును, పి. నారాయణ మినగుగారికి రావుబహదూరు బిరుదును సనదును, వి. పున్నయ్యగారికి రావుబహదూరు బిరుదును సనదును, కె. బి. రామబాధమగారికి రావుబహదూరు బిరుదును సనదును, సి. ఆర్. తిరువేంకటాచార్యురుగారికి రావు బహదూరు బిరుదును సనదును, ఎస్. రాఘవేంద్రరావుగారికి రావు సాహేబు బిరుదును సనదును, ఒకగబడెను.

కొల్లేరు సరస్సు రయితుల సమావేశము

కొల్లేరు మునకలవల రయితులకు గలుగుచున్న అపార మగు నష్టములను తొలగించి, మురుగునీరు పోవు మార్గములను వృద్ధిపరచుటకై ప్రయత్నించుటకు గాను కొల్లేరు రయితుల సంఘమును స్థాపించుటకై యీ నెల 16 వ తేదీని కైకలూరులో నొక సమావేశము జరిగినది. ఏలూరు, కైకలూరు, భీమవరం, గుడివాడ, గన్నవరము, మున్నగు తాలూకాలనుండి రహురమి, 200 రయితులువచ్చి సభ నలంకరించిరి. కృష్ణజిల్లా బోర్డు మెంబరు గుడిపాటి వేంకట చలపతిగారు నాటి సమావేశోద్దేశ్యముల నందరకు వివరించిన పిదప గోనెపాడు అగ్రహారమువారగు కొమ్ము శేషయ్యగారు 1891 సంవత్సరము నుండి కొల్లేటి తవవార చారిశ్రమును విశదపరచి అనకట్ట కట్టుటకు పూర్వము కొల్లేటి యందు మాత్రమే వరిసాగుబడి చేయబడుచుండెననియు, కృష్ణా కృష్ణాగోదారి డెల్టాలు తెరవబడిన పిదప వారి తాలూకు రహురమి 15 మురుగు కాలువలు కొల్లేటి లోనికి మరల్చుటకు టచే కొల్లేరు మునిగి. నీరు పోవుటకు దారిలేక రయితుల కమితముగ నష్టము కలుగుచున్న దనియు, దీనినుండి సముద్రమునకు ఉప్పునీరు ద్వారా పోవుమార్గములగు, 1 వేరంటాలు కనువ 2 జుల్లికనుములకు రెంటికినికగిన మరమ్మతులు చేయబడకుండుటచేత నష్టము మరింత పెరుగుచున్నదనియు 1894 సంవత్సరములో యజ్. సుబ్బారావు పంతులుగారు ప్రభుత్వమువారి కి యిచ్చులను గురించి విన్నవింపగా పరిపాలకులు తమకు కొల్లేటిసంగతులు తెలియనే తెలియరనియు నుపన్యసించి యీవిషయమై యాంబోళనము సాగించుట కొక సంఘ మున సదమయి యున్నది గాన దానిని స్థాపింపవలసిన దని హెచ్చరించిరి.

గుడిపాటి వేంకటాచలపతిగారు ఈ సంఘమును స్థాపింపవలసిన దనియు కార్యస్థానము ఏలూరులో నుంచవలయుననియు తీర్మానము నుపపాదించిరి. భీమవరముతాలూకా నివాసులగు కె. నరసింహయ్యగారు వేంకటపతిరాజుగారు దీనిని బలపరచిరి. ఈతీర్మానము సభాంగీకారమును బడిసి నది. పిదప నీక్రింది కార్యనిర్వాహకులు నెన్నుకొనబడిరి.

మోతే గంగరాజుగారు విస్వన్నపేట జమిందారు అధ్యక్షులుగను, కోశాధిపతిగను, మున్నీసుహదు కన్నంసాహేబుగారు కైకలూరు, కొమ్ము శేషయ్యగారు గోనెపాడు ఉపాధ్యక్షులుగను.

జి. వేంకటచలపతిగారు వేంకటాపురము దుగ్గిరాల దేవురాజుగారు ఏలూరు కార్యదర్శిగ నెన్నుకొనబడిరి.

వై ఆయుసు తాలూకాల రయితుల నుండియును, కొల్లేటిలకలవారినుండియును ఒక యువసభము నేర్పరచి నీ కలక్తరుగారికి కొల్లేటిపూములు వరదలవలన ఎంతసాగు బడి లేకయున్నదియు మురుగునీరు పోవు ఉప్పుచేటికి చేయవలసిన మరమ్మతులను గురించియు మనని చేసికొన తీర్మానించుకొనిరి. — “హాజరుఅయిన రయితు”

స్థానిక చార్తరులు

(0)

అనిబిసెంటు నిధి:— ఈ నిధికి రు. 56,680-5-1 చే నరిపని కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి.

రాయపురము ధర్మలన్న శాల:— ఈ నెల 29 వ తేదీని కాలావారు 50 మంది నీదలకు అన్నదానము చేసిరి.

కీర్తిశేషులైన సి. వెంగుపిళ్లగారు:— కరుమన గూరు వెంగుపిళ్లగారు జార్జిటవును అయ్యలూరి మొదలవీధిలో తమ స్వగృహమున గత గురువారమున కీర్తిశేషులైరిని వ్రాముట కెంతయు చింతించుచున్నాము. వీరికి చనిపోవుదిన మునకు 79 సంవత్సరములు వయస్సుగలదు. వీరు చాలకాలము డిప్యూటీ కలక్తరుపదవి యందుండిరి.

సముద్రములో పడి చనిపోవుట:— ఎం. దక్షిణామూర్తి అయ్యరుగారికుమారుడు సోమసుందరము 14 సంవత్సరముల బాలుడు గతశనివారము మధ్యాహ్నము కొంత మంది బాలురతో గూడ ఎక్కురు సముద్రములో స్నానము చేయుచుండగ కెటములచే లోనికి నీడ్చుకు పోబడెనని తెలియచున్నది. బాలుడు మరణించెను. ఇతడుకై ప్రస కళాశాల లో 4 వ ఫారము చదువుకొనుచుండెను. ఆరేవురనే స్నానము చేయుచుండిన మఱియొకబాలుడు గూడ సముద్రములో పడి మరణించెనని తెలియచున్నది.

చింతాద్రిపేట ద్రవిడసంఘము:— చింతాద్రిపేట ద్రవిడసంఘమువారియొజ్జామ్యముక్రింద శ్రీమతి అలిమేలు మంగ తాయారమ్మగారు యీ నెల 27 వ తేదీ సాయంకాలము 5 క్వి గంటలకు “పాఠశాలలో” దేశభావల ఆవశ్యకతను గూర్చి ఉపన్యసించిరి. పి. రామనాథం బి. ఏ. ఎం. ఆర్. ఏ. ఏస్. గారు సభాధిపత్యము వహించిరి. పాఠశాలలందు ప్రస్తుతము దేశభావలు ఒకతైపున ప్రోపియేటుచుట చాలసంతాపకరము. మొన్న సిల్హాలో జరిగిన విద్యా సమావేశము వారివలన నేడైన కొంత మంచిరాగలదని యామె నుడిపిరి. ఇంగ్లీషువారి లాభమే మన లాభమునకు ఆధారమగుటచే ఆంగ్లభాషనే సాధ్యజనికమగు భాషగ చేయవలసనియు, మన మే భాషను నేర్చుకొని నప్పటికిని దేశభాషను ముఖ్యముగ నేర్చుకొని మన విద్యలో దానికి అగ్రస్థాన మొసగవలసనియు సభాధ్యక్షులు చెప్పిరి.

సి. ఆర్. సి. పాఠశాల పెరంబూరు:— పెరంబూరులో నున్న రావుసాహేబు కలవల రామానుజము శ్రేష్ఠిగారి పాఠశాల 27-వ వార్షికోత్సవము దివానుబహదూరు రాజగోపాలా చారి గారి అధిపత్యము క్రింద గత శనివారమున పాఠశాలా భవనమున జరపబడెను.

పాఠశాలా బాలికలు సభ్యులకు ఆనందము కలుగునట్లు కోలాటము, కుమ్మి మొదలగు నాటల నాడిరి. బాలురు మార్గం దేను, శవంతల, రామదాసు మొదలుగాగల నాటకములలో ప్రత్యేకరంగములను ప్రదర్శించిరి. ప్రవర్తనములందును, ద్రవిడమునకు తెలుగునకు జరుపబడెను. పిదప పాఠశాలా ప్రధానోపాధ్యాయులు సంవత్సర రిపోర్టును చదివిరి. పాఠశాల అన్నివిధముల జరుల కువ మోగముగ నుండినట్లు దివదినమును వృద్ధినొందునట్లును ఆ రిపోర్టులన తెలియుచున్నది. పిదప సభాధ్యక్షులు బాలికలకు బోయరకు బహుమతులను పంచి పెట్టిరి. పరిశ్లాధికారులే పాఠశాలను మిక్కిలి పొగచుటచే నేను దాని విషయమై విశేషముగ మాటలాడవలసరములేను. దిద్దల విద్యాభివృద్ధికి పాఠశాలా స్థానము గావించిన యేర్పాటులకు పెరంబూరు వాస్తవ్యులందరను పాఠశాలా స్థాపకులకు వందనము లాచరింపవలయునని అధ్యక్షులు నుడిపి పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులను ఉపాధ్యాయులను క్లాఫించిరి జాతీయగీతము పాడబడెను.

ఈక్రిందియు త్రవము: మల్లికి సత్రిశ్రేష్ఠిగారు రాయవరము; బ్రాహ్మణేశ్వర సభాధ్యక్షులు: చ్రాసి. — సకలప్రయత్నములను చేసి నేడుగోదారి వందల ప్రభువు బ్రాహ్మణేశ్వర మహాదన సభను సుచూర్చిక విూపట్టువలకును, సమధికపరిశ్రమకును ఆనందము. నేను గూడ నీకార్యమునక బాగ్గావలసిన వాడనను; కాని నేడు నాకు లోమ్మిదక లంఘనము నడుచుచున్నది. ఈమహాదనసభను జూడవైతిగానందుటకు లజ్జించుచున్నాను. సభ నిర్విఘ్నముగ నెరవేరుగాక! ఇది మజు అచ్చటచ్చట బొడచూపి యున్న మత వైషమ్యములను అడగఁ ద్రొక్కి, మనప్రయత్నము వీరిధమునకు భారతసాతీయాభ్యుదయమునకు అంతరాయముగఁ దలపింపకుండు స్వల్ప సకలమును నిర్వర్తించి, ఈమండలము నందలి బ్రాహ్మణేశ్వర మహాదనల సత్వరాభివృద్ధికి వలయు ధీరప్రయత్నములను గలుప వేడెదను.

కాకినాడ వార్తలు.

కాకినాడ వార్తలు
(స్వకీయ విశేషాలను యొద్దనుండి.)

రీ: న్యూ.

కాకినాడ, అక్టోబరు 28:- బర్మింగ్హామర్ గారు మేరయ సుగారికి జిల్లా కలెక్టరుగా యే తేదీన యిక్తుర్ నిర్ధారణ కలెక్షన్ చేశారు. ప్రతిపాదన డిప్టీ కమిషనరు వీరేశ్వరపు పేరయ్య రాష్ట్రీ గారు, వోడరను డిప్యూటీ కమిషనరు వారు తీసికొని సుబ్బయ్యగారు సుపరకారేతనముల బొందిరి. ఈ సందర్భము ముగియగా కలెక్టరు ఆఫీసు హెడ్ క్వార్టర్స్ ను, మహమ్మదు అజంతుల్లా సాహెబుగారు కోరంగి డిప్యూటీ కమిషనరు వారుగను, వారణాసి నూరయ్య పంతులుగారు కాకినాడకు ప్రత్యేక డిప్టీ కమిషనరుగను, విప్లవీ వేంకటాచలం నాయుడుగారు ఆలమూరు డిప్టీ కమిషనరుగను నియమింపబడిరి.

జిల్లా పరిపాలన సంఘము

కాకినాడలో స్థాపించుటకు నిర్ణయింపబడిన జిల్లా పరిపాలన సంఘము 22 తేదీ సాయంత్రమున పరిపాలన సంఘముల రిజిస్ట్రారు 'మే' హెమ్మింగ్ వేగారు దివ్యుడు చేసిరి. ఇంతవరకు తాత్కాలిక సంఘమువారు చేసిన పనిని వెలుపుచు దుర్గిరాల నూరయ్య ప్రకారము వారు ఏప్రిల్ నుండి చదివిరి. ఈ సంఘమునకు మూలధనము లక్ష రూపాయలు. దీనిలో రు 50,000 విడి ఆసామిలవాసనకు రు 50,000 పరిపాలన సంఘములకు నిర్ణయింపబడినది. పనిచేసే రూపాయలతో పనిని సారంభింపబడుచున్నది. జిల్లా కలెక్టరు 'మే' బర్మింగ్ హామర్ దీనిలో కొంతభాగమును డిపోజిట్టు చేయుటకు గోరంగిచిరుని తెలియుచున్నది. ఈ క్రొత్త జిల్లా బ్యాంకింగు యూనియనుకు రాయబహద్దరు ఆర్మీ రఫసు నాథరావు పంతులుగారు ప్రెసిడెంటుగా, పాపయ్య పెంకట రామయ్య పంతులుగారు సెక్రటరీగా, మే. వ్రండ్లల్లి నాగ భూషణం గారు బి. యె. ముత్తా మాణిక్యం గారు, చిక్కిన వెంకటరత్నం గారు, య. ప్రొమ్మి నూరయ్య నారాయణమూర్తి గారు అన్ని కార్యకర్తలు నారాయణమూర్తి డ్రాక్టరులుగా నొక సంఘమున కెన్నుకొనబడిరి. ఈ యూనియన్ జయప్రథముగ కొనసాగును గాక!

లోకములకు

పెద్దాపురము తాలూకాలో నున్న మే. బొక్కనారాయణమూర్తి స్థానమున దున్నవోగిను ప్రెసిడెంటుగ నెన్నుకొని నియమింపబడుటకు తే. 28-న. పెద్దాపురము డిప్టీ కలెక్టరుగారే కొన్నాళ్లు ప్రెసిడెంటుగ నుండునని కొందరు, చదవంపట్నం మొమ్మలగారిగారు, బొక్కనారాయణమూర్తిగారు ఆశక్తి పెంకటరామయ్య గార్లలో నెన్నుకొనబడుటకు నియమింపబడునని కొందరు చెప్పుకొనుచున్నారు. తామి యధికారమున నుండునని తలంపుతో పెద్దాపురము నందున ముగ్గురు అనువోగియు డిప్టీ కలెక్టరుగారు లేదని విచారించి పెద్దాపురము డిప్టీ కలెక్టరుగారు ప్రయత్నించుచున్నారని అమూలము సత్వేద దూరమని నమ్మగని యున్నది. దీనికే బహద్దరు దుర్రేజీ శేషవీరావు పంతులుగారు గోదావరి జిల్లాలో నున్న ప్రెసిడెంటుగను కాలమున తాలూకా బోర్డులకు నూతన స్థాపన క్రమముల వచ్చుటకు మార్గము నున్నది. యూనిటీ ప్రయత్న పట్టునెరచుగాన ప్రజలు శక్తియుగ భయపడవలసినది. తాలూకా బోర్డులపై ప్రెసిడెంటు యెన్నుకలను గురించిన రూపు సరించుటకు, కాకినాడ తాలూకా ప్రత్యేక బోర్డు నెన్నుకలను గురించి యుద్ధిరాల నూరయ్య ప్రకారము కాకినాడ తాలూకా బోర్డునుండి నున్న పరిపాలనా పరిరక్షణమును నవంబరు నెల మొదలుగా చర్చించుటకు నిశ్చయించిరి.

గానసభ

యథాప్రకారము కాకినాడ సరస్వతీ గానసభవారి హాలుల హరికథలు పాడ్యమి మొదలుకొని కాలేజి వరకును జరుగుచున్నది. జగన్నాథపురమున వొక సభ వేరుగ జరుగుచుండుటచేత, వివచిత్రావారి సంఖ్య రెండింటివల్ల సర్దుబాటు వ్యవహారము పులుచునున్నది. ప్రస్తుతముననుండి పరిచేయుచున్న గౌరవహామర్ కార్యకర్తల సేవలకు తప్పించి చాగంటి సుందరయ్య పంతులుగారి సరస్వతీ గానసభవారి నియమించిరి. ఆదాయవ్యయ అర్థిక యాయోజన ప్రకటింపబడినట్లు లాభపడు.

మూసినీపలు

ఆరవ వార్షిక భారతీ వచ్చిన మొదట హోదారుమా చైరుమన్ గారి పోషకులు ము. కొమ్మిరెడ్డి శేకర రామమూర్తి నాయుడు బి.వి. గారు పోటీవారు లేకుండా నెన్నుకొనబడిరి. నాల్గవ వార్షిక సభ భారతీ వైఖ్యలకు ము. బాదం అన్నపరాజుగారు, బ్రాహ్మణులగు రెడ్డి వెంకయ్య బియ్యమియ్యగారు పోటీవారు యున్నారు. అన్నపరాజుగారు మెట్రిక్యులేషన్ పరీక్షకుండు తేదీ గొప్ప వర్తకులు 24 యొద్ద

నుండి కొన్నివర్గము నున్నారు. వీరియందల పక్షమున వోట్లకుపని ముగ్యముగ నడుచుచున్నది. ఎన్నిక 30 తేదీన జరుగును. దొరతనము వారు నియమింప వలసిన మహమ్మదీయని స్థాన మొక్కటి భారతీ గా నున్నది. ఇంతవరకు మొదటగా నున్న మహమ్మదు సులేమాన్ సాహెబుగారు చిన్న వారు పని యందు శ్రద్ధల వారు న్యాయదృష్టి కలవారు, ఈయన సిబ్బందిల కొరత గుండునని వ్యయము తగ్గింప వలెనని కత్తులూని వారు. వీరు తిరిగి నియమింపబడు సంవత్సరమున వచ్చుకము తేదీని లోపలు చెప్పుకొనుచున్నారు.

మొదట దసరా.

ఈ రెండు పండుగ లొక్క కాలమున తలపించినను మాపట్టణమున దసరా న్యాయముల భావముచేత హిందువులు మహమ్మదీయులు లేకను తొందరతకుండ దినములను సాగనిచ్చుచున్నారు. ఇది సంతోషకరము.

విశూచి.

కడచిన నెలదినములలో 1100 మంది కీ వ్యాధికి గురిమారు 600 ల మంది మృతిచెందినట్లు తాలూకాల లెక్కలవలన కనబడుచున్నది.

మాంటాగు గారికి మహాజరులు.

కలరా వ్యాధిని యందుటచే డెబ్బ తాలూకాలలో మహజరులకు కొంత యడ్డము కలుగుచున్నదిని తెలియుచున్నది. కాకినాడలో శ్రీ పోలవరము జమీందారు గారు బులును సాంబమూర్తిగారు మొదలగువారు కడతగ్గ పరీచించి దస్కతులు చేయుచున్నారని.

దక్షిణ భారత బందిపోటు దొంగలు:- ఈమరాపురమునుండి తేవాక, తిరుపుర నాథమొదలి యవరాలి లెక్కతీ నాయకత్వముక్రింద సుమారు 30 మంది బందిపోటు దొంగలు గుంపులుగుంపులుగా గూడి దొంగతనములు, బందిపోటులు, హత్యలు మొదలగువానిని గావించుచున్నారు. ఈమరాపురము కోయిలపల్లి గ్రామములలో వీరయ్యలలు మొదలు ప్రారంభించిరి. ఆది చెన్ను పురికి గూడ వ్యాధిని చివరికి తంజావూరు, అరుప్పక్కోట, ఆర్కాణములలో వీరచూరము 30 బందిపోటు దొంగతనములు చేసిరి. వానిలో కొందరికి ప్రాణనష్టములు కలగెను. కొద్ది కాలముక్రిందనే వీరు నల్లిరైలు స్టేషనుమార్గము ఇంట ప్రవేశించి ఆయన భార్య చెవులను గల వజ్రపు పాకుల దుద్దులను తెంపుకొని పారిపోయి పిచ్చుట స్టేషనులో ప్రవేశించి నెమ్మదిగ నగదు పెట్టెను విడగొట్టుచుండిరి. వీరితోటకు ఒక గ్రామమునుండి మతియొక గ్రామమునకు కొంతమంది కనిపేటలతో దిగుచుండిన ఒక సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు వారిపైబడి వారిలో గొందరిని మాత్రమే పట్టుకొనగలిగిరి.

Dacoities in Southern India.
Big Gang at Work.

TINNEVELLY, October 29.

Particulars are to hand of a series of dacoities that have been committed by a gang of dacoits organized under the leadership of Kumarapuram Manthira Thevan and Tirupurananda Mudali, of Madras. The gang numbers about 30 persons who had been recruited from Kumarapuram, Koilpati, and other centres, and had its ramifications as far as Madras. Over 30 dacoities, some of which were accompanied with violence, have been committed at Aruppukota, Arkonam, and Tanjore. One of the latest outrages perpetrated by the gang is the looting of the house of the stationmaster of Nalli. They effected an entrance into his quarters, cut off the ear lobes of his wife, and rounded off their activities by leisurely looting the cash chest at the railway station. The District Superintendent of Police has placed an experienced Sub-Inspector on special duty to trace the gang, and it is understood that arrests of some of its members have been made at Madura, Tanjore, Chidambaram, and Koilpati.

Central Provinces

C. P. Graduates' Association.

Protest Against Circulars Against Students.
Government's Reply.

NAGPUR, October 28.

In reply to the Graduates' Association's protest against orders in connection with the attendance of school boys at public meetings the Chief Commissioner holds that the present instructions are entirely sound in so far as protection of school boys from the consequences of ill-considered action on their part is concerned. The policy laid down in the Education Code ten years ago in no way changed. All that has now been done is to lay the responsibility of deciding what is political or quasi-political meeting on proper authority instead of leaving it to immature schoolboys to decide themselves and paddling them with risk of punishment for offending against code regulations. With reference to that the present circumstances afford no reason for drastic measures, the Chief Commissioner can hardly believe that the Association is unaware of the characters of the meetings held in Nagpur and at other places. He has had to advert in public speech on certain expressions used at such meetings, and in Nagpur, political agitation, which has been in progress has by no means been devoid of expressions of similar objectionable nature. The Chief Commissioner cannot help expressing his disappointment that the Association should have thought it necessary to lend its support to what can only be described as attempting to set aside school discipline.

line to the detriment of the best end of education and of the welfare of the rising generation. He finds nothing in the representation to modify the existing requirements of the Education Code and these will continue in operation as in the past.

The Nagpur Tank Bund.

NAGPUR, October 29.

The Nagpur people are not yet entirely free from the anxiety caused by the oozing and shrinking of the bund of the Ambazari tank. Thousands of labourers have been working day and night to cope with the situation. When sufficient labourers were not available workmen of Empire mills, railways and students who are on strike helped a great deal. It is apprehended if the bund gives way Craddock town, Sitabaldi and part of the city will be flooded by a six feet column of water.

Calcutta

A Daring Dacoity.
Dacoits' Large Haul.

CALCUTTA, October 29.

Report of a daring dacoity reached here from Narayan-ganj in the Dacca district. It is said that on the night of the first Pujá some forty dacoits armed with deadly weapons attacked the house of the Iswar Mondal of the village Abdulpur. On account of the Durga-Pujá about one thousand people were witnessing a Jatra performance in that house which was fully illuminated. After the first attack a number of villagers realising the situation attacked the dacoits unsuccessfully as the latter were well armed. Information could not be sent immediately as the dacoits had cut the telegraph wires. After assaulting a large number of villagers the dacoits decamped with Rs. 3,000 in cash and valuables.

BRIEF TELEGRAMS

-10-

The Calcutta Police Courts re-opened to-day after Pujá holidays and only petty cases were disposed of to-day. One Honorary Magistrate disposed of 300 cases in five hours.

It is understood that a movement is afoot at Satara to start a Central Co-operative Bank for the Satara district. A meeting of several gentlemen of Satara was recently held at the Collector's Bungalow and it was decided to start such a Bank with a capital of one lakh of rupees.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

-0-

LONDON, October 29.

The Italian wireless communication says:- Troops are fulfilling their duty and are regularly checking advance into plains.

The French communication says:- There was fairly great artillery activity in the region of Pion and Chavignon and near Epine De Chevigny. The Germans at midday made strong attack on our positions north of Froimont Farm, but our fire drove back waves of attack with heavy losses. Sixty prisoners remained in our hands. There was a fairly lively artillery duel in the region of Champagne Heights.

The British communication says:- French and Belgians carried out successful operations northward of Mercken. French captured Luighem Village and allies now hold Mercken Peninsula. There was reciprocal cannonading on the battlefield. Our aeroplanes were busy all day Saturday. They co-operated with artillery and fired several thousand rounds at ground targets from heights ranging from one hundred to a thousand feet. They dropped twenty heavy bombs on Roulers station. Six on Abule aerodrome 12 lighter bombs on billets eastwards of Lens and 124 on other targets. Our squadrons during night dropped four tons on seven aerodromes and three important railway stations. Several burst near hangars and railway tracks, one setting fire to a train. Enemy aeroplanes repeatedly attacked us, but ours never failed to reach the objective. We brought down eleven and drove down seven. Nine of ours are missing.

LONDON, October 28.

It is authoritatively stated that reports recently arrived from Italian front have been grossly exaggerated. As far as is known only five German divisions are on the Isonzo front, of which only three have been definitely identified by Italians as taking part in attack. Possibly another German division has arrived. But as is known it has not engaged in attack. Two out of five of above-mentioned divisions came from the western front, where they suffered heavily at the hands of the British and were replaced by two divisions from Russia. German strength on the west front therefore has not been diminished. Indeed it has been increased by two divisions since September 1st. Remainder of German reinforcements on Italian front have been transferred from Russia and Roumania. Regarding Austrian reinforcements only two Austrian divisions are known to have arrived on the Italian front last month, but possibly two others have recently arrived, though they have not yet been identified. Total reinforcements therefore which are known to have arrived on the Italian front amount only to seven divisions and enemy's success is entirely due to the presence of three to five German divisions which attacked Plezzo-Tolmino front. Exaggeration of enemy's strength is unfair to Russians and Rumanians who in spite of Russian collapse still retain as many enemy divisions on their front as were there when the Russian offensive began last July. It also suggests that Italians were left to bear the brunt of numerically superior enemy, but this was not the case. Italians were fully prepared for attack and confident of success without help from Allies. They are in considerable numerical superiority to enemy on the whole front. This exaggeration also gives an entirely false impression of enemy's power of transporting large forces from the East to West in a short time.

THE GREAT WAR

Critical Italian Situation

Allies' Assistance to Italy

Lord French's Tribute to Army of 1914

[Reuter's Agency]

Italian Front

The Great Enemy Offensive.

Italians Confident in their Army.

LONDON, October 29.

ROME.—The newspapers are very confident of the capacity of the army to prevent invasion and they regard the resistance hitherto offered as most hopeful.

Empty German Boasting.

LONDON, October 29.

LONDON, October 28th.—A German report mentions the gaining of the right bank of the Isoro near Tolmino as if it was writing about a success. In fact the enemy have always held the bridgehead there.—("C. and M. Gazette" special cable).

Italy Will Finally Win.

LONDON, October 29.

PARIS: Newspapers are confident that Italy will finally surmount her great trial and affirm that Italian resistance is growing stronger hourly. Germany, they believe, will eventually be hemmed in without attaining her political and military objectives in Italy.

Gravity of Italy's Position.

LONDON, October 29.

The gravity of Italy's position is recognised by the British Press. It threatens to revive the old controversy as to the respective values of Western and Eastern fronts.

The "Times" says:—That an extensive invasion of Italy would effect the whole allied cause and corresponding measures must be taken, should necessity arise.

The "Sunday Times" says that the time has come to abandon the idea that the western front is the only one that counts. Italy must not share the fate of Serbia and Rumania.

The "Weekly Despatch" asks whether a narrow military conception has prevented the Allies from taking timely measure to counter the threat.

The "Observer" is confident that Italians like the French at Verdun will make the greatest fight in their history and the Western allies will help to the utmost.

The "Manchester Guardian" says—Italy is in peril of a great disaster. The most fanatical support of the Western school argue that a yard gained in the West is worth a mile in the east.

German Attempt to Repeat Rumanian Tactics.

LONDON, October 29.

News from the Italian front is still meagre but it is evident that Germans are making a supreme effort to repeat tactics in Rumania. With advance to Cividale the Austrians and Germans have reached the very edge of the Venetian Plain gravely threatening the great strategic centre of Udine the loss of which would mean the outflanking of Carpi and collapse of the whole defence line to the sea. Enemy has no natural obstacle to advance provided he disposes of sufficient forces to follow up the initial success which some correspondents think doubtful. The Austrians and Germans did not have things all their own way. Fine fighting occurred when enemy after crossing the river at the bridgeheads Santa Lucia and Santa Maria attacked Italian gun positions at Globok. Furious hand to hand struggle ended in the victory of Bersaglieri the commander of which was wounded four times. Italian aeroplane reconnaissance report that roads and country to the rear are full of troops. German aeroplanes are bombing villages at the front at intervals of half an hour.

Allied Assistance to be Promptly Rendered.

The "Times" says there is reason to believe that critical situation on Italian front has received and is receiving prompt and sympathetic consideration by the French and British Governments. Though in the nature of things no positive statement can be made it is understood that General Cadorna already knows that he may rely on the promptest and fullest support which it will be in the power of the Allies to give. This reflects the views of all powers which declare that the allies stand or fall together.

To Smash the Entente Through Italy.

ROME.—The "Giornale D'Italia" commenting on the retirement says: The army is called on to undergo a trial which may decisively influence the whole course of the war. The central Powers hope to smash the entente through Italy.

France's Decision.

LONDON, October 29.

PARIS.—President Poincare to-day presided at a Cabinet Council which examined the military situation and decided to afford allied co-operation on Italian Front.

British Front

Naval Air Successes.

LONDON, October 29.

The Admiralty states that the Naval Air Service on Friday night bombed Lightervelde railway junction, making direct hits and causing a heavy explosion; numerous smaller explosions were observed. We also bombed Cortemarek junction. Bombing raids were carried out on Saturday afternoon at Sparappelhook and Engelaerodromes and on the Ostend-Thourout railway line, southward of Engel. Two enemy aircraft were driven down out of control and one fell into the sea. All of ours returned safely.

Further Allied Successes.

LONDON, October 29.

In this afternoon's communique, F. M. Sir Douglas Haig says:—We improved our positions slightly in the night time in the neighbourhood of the Ypres-Roulers railway. The Belgians on Friday night made a successful raid northward, of Dixmude, taking sixteen prisoners and, yesterday, jointly with the French, they crossed inundations and occupied the Merkem peninsula in the neighbourhood of Vijthuisen.

This afternoon's French communique says:—We made continued progress in Belgium on our left, on the Merkem peninsula and at Luignem and captured some small islands. We have taken over two hundred prisoners since yesterday.

French Front

French Offensive on the Aisne.

The Difficulties to be Overcome.

LONDON, October 29.

LONDON, October 28th.—Apparently the bed of the Aisne-Oise Canal is dirty. The marshes at the sides are a barrier. If these can be crossed, the French will have turned the inundations by means of which the enemy have been holding off the Allies where the line runs south from St. Quentin to the corner. This sector is so important that the enemy have always kept reserves there and sent divisions from them to oppose the British. The French have seriously damaged those reserves.—("C. and M. Gazette Cable").

Mesopotamian Front

Mesopotamia Campaign.

Turks Advance and Retire.

SIMLA, October 28.

A Turkish column moving on both banks of the Tigris from the direction of Tekri approached our positions about Samarra. On the advance of our troops, however, they retreated up stream during the night without fighting.

Italy

Italian Cabinet Crisis.

The New Cabinet Maker.

LONDON, October 29.

ROME.—Signor Orlando has been asked to form a Cabinet. It is anticipated that there will be few changes in the Ministry at present.

Great Britain

Indian Salvation Army Chief's Lecture.

On the Problems of India.

LONDON, October 29.

Commissioner Booth Tucker lecturing in London on the problems of India said he believed the Salvation Army was the best though not the only cure for all the difficulties of India. India was far ahead of England in many respects and much of her progress was due to the efforts of wise, able, conscientious and self-sacrificing rulers from England who had built up the vast Empire of India on solid foundation. He eulogised especially the services of Lord and Lady Hardinge and said that Lady Hardinge was a true friend of the poor.

Director of Tea Supplies Appointed.

LONDON, October 29.

Lord Rhonda has appointed Mr. Richard Pigott of Messrs. David Lloyd Pigott and Company to be Director of Tea supplies. His connection with his firm will cease while he holds the appointment.

TELEGRAMS.

The Saviours of Britain.

Lord French's Tribute to the "Old Army."

LONDON, October 29.

The approach of the third anniversary of the first battle of Ypres on the 31st October is celebrated by articles dwelling on the deeds of the old army that saved Britain and the Empire and altered the course of the war.

Lord French in a message to the "Observer" says:— "The universal recognition by their countrymen of the deeds performed by the "old army" in 1914, is worthily and justly bestowed. It was obstinate tenacity—the super-spirit and refusal to acknowledge defeat—which ever animated the British soldier that saw the country through those desperate hours of 31st October and 1st November in 1914. It was the man in the trench who saved the Empire."

Lord French will visit his old regiment of the Irish Guards on 31st October to recall the deeds then performed. He agrees with the suggestion that the 31st of October should be regarded as a Day of National Celebration and Thanksgiving, though it may not be possible to arrange such a celebration before the end of the war.

Russia

The Soviet and Peace.

Delegates Instructions Revised.

LONDON, October 29.

PETROGRAD.—The Council of the Workmen's and Soldiers' Delegates has revised its instructions to Gen. Skobeloff, its delegate to the Paris Conference, recognising them as unsatisfactory.

PETROGRAD.—The Preliminary Parliament has approved the declaration of M. Kerensky that the Government will defend Petrograd with the utmost vigor and will remain in the capital till the last moment. The newspapers state that the complete evacuation of Helsingfors will take three weeks.

Non-Socialists' Meeting.

Advice to Government.

LONDON, October 29.

MOSCOW.—A conference of Non-Socialists' parties unanimously passed resolution urging Government immediately to place the army outside politics, re-establish discipline, proclaim a state of war in anarchical regions and abandon dangerous attempts to restore economic life of the country on socialist principles. The conference also passed a resolution repudiating all thoughts of treason to the Allies or of a separate peace and expressing the firm belief that Russia is able to carry the war to a conclusion corresponding with the interests, honour and dignity of Russia.

Russia's Military Representative.

At the Allied Conference.

LONDON, October 29.

PETROGRAD.—General Golovine, an high official of the Military Academy, has been selected as Russia's military representative at the Allied conference in Paris instead of General Alexeff who has declined.

Holland

Holland and Britain.

The Gravel Question.

Elucidating Facts Waiting Dutch Explanation.

LONDON, October 29.

The HAGUE.—The British Legation has made a statement with regard to the sand and gravel imported into Belgium "via" Holland between 1st January and 31st August. It says that as regards sand it is impossible to establish whether the whole quantity came from Germany, or whether the greater portion was of Dutch origin. But from Dutch official figures it appears, that great quantities of sand came from the Netherlands. It is important in this connection to say that almost all sand of Dutch origin which crossed the frontier was destined for Ghent while all gravel and stones went to Antwerp. Obviously on the ground of International Law it is open to Holland to export as large quantities of these materials as she likes. The fact that Dutch statistics recognise that the transit only of a very small quantity of sand has not altered anything respecting the correctness of British figures regarding quantities entering Belgium via Holland, or regarding the strange coincidence that two million tons of gravel and stones and a million tons of sand passed the frontier exactly in proportion necessary for the manufacture of concrete, the question remains why just such a quantity of sand had to go to Ghent.

Norway

Food Restrictions.

Denmark's Necessity.

LONDON, October 29.

COPENHAGEN.—The Minister of the Interior speaking at the Folkething, said the Government were considering the rationing of fats and butter. He added that foodstuffs would be in scarcity for the next two winters and people must endure privations if they wished to avoid famine.

America

Germany and Brazil.

Truth About the "Ebode."

LONDON, October 29.

RIO JANEIRO.—The German gunboat "Ebode" was set on fire and sunk by her crew as the Brazilians were about to seize her.

TELEGRAMS.

Luxburg Telegrams.

German Plan to Involve Southern Brazil.

LONDON, October 29.

BUENOS AIRES.—Great sensation has been caused by the statement that the Brazil Foreign Minister has confirmed the disclosure of Luxburg telegrams planning German invasion of Southern Brazil and Argentine. Newspapers demand publication of telegrams but Government is reticent in the matter.

Germany

Chancellor has Resigned.

LONDON, October 29.

AMSTERDAM—Berlin evening papers report that Dr. Michaelis, the Chancellor, has resigned.

Austria

Additional War.

Taxes Bill.

LONDON, October 29.

AMSTERDAM—The Upper House of Reichsrath has passed the third reading of the additional War Taxes Bill. It includes heavier taxation of securities, new wine and coal and increased taxes on railway fares and Income Tax. It is estimated that the yield with increases will be eight hundred million kronen.

Greece

Austro-German Propagandists Arrested.

LONDON, October 29.

ATHENS—Ten Austro-German propagandists have been arrested and further arrests are expected.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)
(BY WIRE.)

Sind

The Viceroy at Karachi.

Reply to Municipal Address.

VICEROY'S CAMP, KARACHI, October 29.

The following is H. E. the Viceroy's reply to the Karachi Municipal address:—

MR. PRESIDENT, AND GENTLEMEN OF THE KARACHI MUNICIPALITY:—

Let me first thank you for the warm welcome which you have extended to Lady Chemsford and myself on our arrival to your city. You mention that I am the eighth Viceroy to visit you in the course of half a century. In that period, thanks to the natural advantages which your city enjoys and to a spirit of enterprise which has never flagged you have made very remarkable progress. The

Growing Importance of Karachi

and the strain placed by the exigencies of war upon your municipal organisation demand a high standard of energy and responsibility to which I am convinced you will rise equal. You point out that since my predecessor visited your city the total number of councillors in your municipality and also the number of elected councillors have been increased. I congratulate you on the confidence which has been reposed in you and on the success with which your elected President Mr. Harichandrar Vishandas has discharged the duties of his office as representative of the municipalities in Sind on the Legislative Council of this Presidency. He is able to give you the benefit of a wide experience and his career affords a fine example of the high influence which may be attained by those whose main practical interest lies in the affairs of their own city. Municipal work is a

Fascinating Subject

and you perhaps know that it has a particular fascination for myself it was the main interest of my early years of public life and I find that I am inclined still to approach municipal affairs in the spirit of my first enthusiasm. It is a difficult subject also. It demands a broad outlook combined with close attention to detail, an insight into the problems of the future together with a close grip on everyday affairs. Optimism combined with prudence. The two chief duties of a municipality may be summed up in two words "circumspect prospect."

Look Ahead

but at the same time look around you. I can tell from the address I have just heard that you are mindful of the great possibilities and needs of the future. I may however, also say that my experience is that the quiet steady work of ward members of committees which does not often catch the public eye is the most valuable work of all. The reason is that such work and especially attention to the interest of the poorest neighbourhoods and classes is the foundation of the municipal work and the foundation must be thoroughly sound if it is to bear a great superstructure.

You have rightly made prominent mention of

The War

in your address. You as Commissioners of the Karachi Municipality can help on our common cause by conserving the man power of Karachi that the men who work at the docks and the sailors from the ships live in surroundings which conduce to efficiency. You can also see to the services which you have already rendered. You refer in your address to the extension to your city of the provisions of Bombay

Town Planning

and I trust that you will devote yourselves with energy and enthusiasm before it is too late to the task of improving the conditions under which some sections of your community live here to-day in order that the responsibilities you owe to the Karachi of the future may honourably and satisfactorily discharged. You complain that the natural expansion of your city is cramped by the situation of the cantonment. The promise given by Lord Hardinge that he would examine this difficult question has been fulfilled but the war has necessarily involved the abandonment of any immediate project for removing the cantonment. I understand, however, that there are other areas available for expansion including the large space to the west of the dry bed of the Lyari River which have not yet been utilised and to these I would direct your urgent attention. I observe that the Government of Bombay have announced their intention of appointing.

A Whole time Municipal Commissioner

and that the announcement has met with some opposition. But the variety of the subjects and the number of problems with which your address has dealt are very significant of the increasing scope and difficulty of your duties. The intention of the Government of Bombay to place the municipality of Karachi in this respect on a par with the municipalities of the large presidency towns indicate that they recognise the importance of your city and that they desire to give practical assistance to your desire for progress. I am convinced that the innovation so far from proving irksome to you will in the long run be a source of strength and efficiency. You mention the restrictions imposed upon the

Raising of Loans

I am not aware of cases of delay to which you refer and while I should be very glad to forward any prudent and possible measures calculated to encourage development, I must remind you that an extension of the period of regulation is permitted subject to the requisite sanction. In these days of war all the available financial resources of the Empire must be conserved for purposes of urgent national importance and that even if the restrictions on your borrowing powers may sometimes seem troublesome, it is a matter of satisfaction that your outstanding debt but little exceeds your annual income. You refer to the lack of good roads leading out of your city and the backwardness of communications in Sind. I recognise that improvement in this direction is desirable. The subject however is one for the provincial Government to deal with and I am informed that the matter has been represented to the Government of Bombay. Your desire for more railways and broader gauge and for the concentration of Government offices are indications of the requirements of vigorous growth with which I fully sympathise. I hope to deal more explicitly with the

Subject of Railway Development

when meeting the representatives of the Chamber of Commerce and will pass on to the

Educational Topics

mentioned in your address since in this sphere of work you have a complaint to make. I am glad to hear of your educational activities and the treatment which you have accorded to your teaching staff. The complaint to which I have referred is based on the alleged scantiness of the grant-in-aid accorded by the Government. I am sure that the Government will not be behind in seconding your efforts and would only remind you that the calls on their resources are numberless and that while it is a good maxim to help those who help themselves there are probably many towns and localities in this presidency whose needs are no less pressing and whose capabilities for meeting them are inferior to yours and thus demand more immediate assistance. I understand that the reason why no municipality in Sind has received an educational grant for free building and equipment is because no municipality in Sind had any scheme ready for submission to the Government. This information will perhaps render your efforts to extract money from the Government more successful. I am interested to hear that you approve Mr. Patel's Bill for promoting

Compulsory Education

recently introduced into the Bombay Legislative Council and I shall watch with interest steps you take to give practical effort to opinions you have expressed. I would at the same time exhort you in case you intend to apply for extensions of provision of that bill to Karachi to make due preparation especially in the all important matter of training of teachers.

In conclusion I may again refer to the matter which I have already mentioned in a general way and impress upon you the extreme importance of extending due share of both educational and

Hygienic Advantages

to less favoured quarters of your city and of doing all in your power to brighten the lives and surroundings of labouring classes. With great possibilities of your city and probable influx of larger numbers of this class it will well repay you to bestow all possible care on the sanitation of new quarters as they arise and up in the decent housing of the poor. I thank you again, gentlemen, for your kind reception and would express my keen appreciation of the opportunity I shall now enjoy of becoming personally acquainted with the city and the port of Karachi and with your leading citizens.

His Excellency's Arrival.

KARACHI, October 29.

H. E. the Viceroy arrived in Karachi at 5.30 to-night and was received at the Cantonment station by the Commissioner in Sind, General Fowler, Commanding Karachi Brigade, and all notabilities of Karachi and districts. The Mirs of Hyderabad were also present in the station hall. The guard of honour on the platform of Indian regiment now in Karachi was under the command of an Indian officer. After introduction to the long line of Local notables on the platform the Viceroy received an address from the Karachi Municipality read by the President, the Hon'ble Mr. Harichandrar Vishandas which dealt chiefly with local affairs.

Quiet Restored.

ALLAHABAD, October 29.

Quiet has now been reported and everything is assuming normal aspect.

Punjab

The Mohurrum at Lahore.

LAHORE, October 29.

The Mohurrum celebrations passed off peacefully in Lahore yesterday.

The Mohurrum procession of Duldul passed off quietly here yesterday. During the whole period of Ramadiah and Mohurrum the relations between the Hindus and the Mahomedans were most cordial and friendly and there was no disturbance of any kind throughout the week. On Dusserah Day the Mahomedans headed by Khan Bahadur Sardar Mahomed Ali Khan and Mian Sirajdin Khan showed very friendly behaviour towards the Hindus by arranging the procession route for their Hindu brethren and helping them in every possible way. The Hindus also, headed by the Hon. Rai Ram Saran Das, and Messrs. Karam Chaud Puri, Dewan Krishna Kishore and Sundar Das, received the Mohurrum procession of Mahendi on Thursday last and showed friendly behaviour towards the Mahomedans. The Hindus also set up water booths, over thirty in number, where members of the Mahomedan community were served with milk, fruit etc. The relations between the Hindus and the Mahomedans of Lahore this time have been exceptionally sincere and amicable.

Four Hindu Kahars of Arrah town were bound down to keep peace for shouting "Jai Manadir" while the Mohurrum procession was passing in front of their house and thereby attempting to create disturbance.

At Rangoon.

RANGOON, October 29.

The Mohurrum festival passed off quietly here, notwithstanding the fact the Hindu Dusserah festival was being kept up simultaneously. The police had taken special precautions and a force of military police also was kept ready.

At Lucknow.

LUCKNOW, October 29.

The Mohurrum processions passed off without any trouble at Lucknow and the district. A disturbance entirely unconnected with Mohurrum took place in Aminabad Road on Sunday night when 70 or 80 men of Patiala Mule Corps looted some sweetmeat shops taking a quantity of sweets and some other things. The Police turned out and in the fight which ensued three or four policemen were injured. The latter, however, got the upper hand and arrested four of the men. The Deputy Commissioner and Superintendent of Police went to the lines of the Mule Corps where, with the assistance of the military authorities the men were paraded and those suspected of having injuries were detained for identification. The Officials, mentioned, then visited the site of disturbance and reassured the people who have opened their shops. The city has been placed out of bounds for troops.

The Besant Release.

Criticism of House of Lords' Debate.

LAHORE, October 29.

Commenting on the House of Lords' debate the "Civil and Military Gazette" says:—Lord Islington did not in effect add much to the substance of Mr. Montagu's own defence in the House of Commons. Lord Islington was certainly able to show that the Viceroy had assumed the responsibility for the release of Mrs. Besant. It does not alter the fact, however, that the original suggestion came from the Secretary of State. Because the Viceroy, and his Council too for that matter, thought they ought to fall in with the suggestion and stultify their own action of a few months ago, that is no reason why those who care for the cause of firm Government in India should acquiesce in the mistaken policy without question or protest. All this talk of increasing agitation in India and the necessity of doing something to ally it makes one almost despair of the Government of India. This habit of giving way to artificial and fictitious clamour was Lord Hardinge's favourite panacea for the troubles of India and the result of his repeated concessions was in every case to encourage further agitation and weaken the Government's prestige. We had hoped that we had come to an end of that unhappy epoch when Lord Hardinge left India, but it appears that we were mistaken.

Sikhs and Reforms.

Communal Representation Pressed.

LAHORE, October 29.

The "Tribune" understands that a Sikh gathering convened by Sardar Sundar Singh Majithia was held at Amritsar on the 26th and 27th instant to consider the subject of reforms. Out of some hundreds of invitations issued, it is said, about fifty gentlemen responded. It is said that the resolutions passed were with a few exceptions not materially different from those detailed in the representation made by the Chief Khalsa Dewan, Amritsar, in December last. Resolutions in which the gathering is said to have differed from the rest of the country were that the India Council should be retained; as regards Indian Legislative Councils two thirds of the members and not four fifths as demanded by the Congress-League scheme should be elected. In the matter of Executive Councils the gathering wanted nomination pure and simple. In the matter of various Legislative Councils the Sikhs demand large representation and in the Punjab especially one third of the seats to be reserved for members of that community.

South India

East-coast Line Breached near

Berhampore.

KHURDA ROAD, October 29.

Due to heavy rain on the 28th instant the banks of the P.W.D. canal at mile 363.24 to 369.6 between Jagannathapuram and Berhampore burst and water was flowing on the track causing the line to be unsafe for passage of trains. No. 3 Down Madras Mail in consequence which was held up at Berhampore till day light, left Berhampore at 7.45 A.M. to-day when the road was clear.

(12 a 2 b 2 2)

విధేయు, తల్లివరు 29:—తల్లివరు శాస్త్రమును
వాచనకర్తలగు పదమంది తల్లివరు వదిలి, తల్లివరు తల్లి
పాలు నుగ్రహింపు.

హాటండు

హాటండు, బ్రతుకు రాష్ట్రములు

అందఱు, అక్టోబరు 20:—హాటండు మార్గమున బ్రెజిల్ ము రాష్ట్రమునకు జనవరి 1వ తేదినండి ఆగస్టు మాసమునకు దిగువతియైన కంకర యిసుక మున్నగు వానిగూర్చి ఆంధ్ర రాష్ట్రపాలక శాఖలకు నుమోదించి నిచ్చి యున్నాను. హాటండు దేశమునండి యిసుక యధికముగ ఉండు దేశో, లేక యిసుకయందలి, బ్రెజిల్ నండియు దిగువ తియ్యెనో నిర్ధారణచేయుట ఆసాధ్యము. కాని హాటండు వారి తేజలను బట్టి చూడ, యిసుకలో చాల భాగము నెదలైందనినండి దిగువ తియ్యెనట్లు గాన వచ్చుచున్నది. హాటండు నండి యెగువతియైన యిసుక, యందలియు, కెంటునకు పంపబడినదియు, కంకర రాళ్లు అంటు వెన్నెనకు పంపబడినదియు యీ సందర్భమున గమనింతుట ప్రాముఖ్యము. అంతర్జాతీయ శాసనము ప్రకారము తమయిచ్చినవిని కంకర మున్నగువానిని హాటండువారు పంపుకొనుట కట్టి యాత్యేకణయై లేదు. కాని యిరువది లక్షల టన్నుల కంటెయు, రాళ్లును, కెంటునకు టన్నుల యిసుక యు కెంటుచేరినవి. కట్టడములు మున్నగువాని నిమిత్తము పెద్ద రాళ్లును తయారుచేయుట కెంటు కంకర రాళ్లు మున్నగునవి యగత్యమై యున్నవి. కనుక కెంటున కింత విశేషముగ కంకర మున్నగువానిని చేర్చుట కేమి కారణము?

లక్ష్మి

మొసపోతుమియో యుద్ధము.

సింహ, అక్టోబరు 20:—తైత్రిమార్గమున నుండి తైత్రిమనది ఉభయపార్శ్వముల నుండియు ముందునకు సాగిన తురుష్క సేన సమరాధ్యక్ష ముగ్ధములదాకెను. కాని మానెనములు తురుష్కల సేనరింప ముందునకు బోవుసరికి, పోరాడకయే తురుష్కల సైన్యములు పారిపోయినవి.

దెన్నార్లు

అహారక దార్ధ్యముల సప్తయి

దెన్నార్లులో నిర్బంధములు.

కోనెనుపేగును, అక్టోబరు 20:—దేశాంగ మంత్రి ఫోక్లింగ్ లో నుపన్యసించుచు నిట్లనెను. వెన్న కొవ్వును పంచి పెట్టుటకు గూర్చి దొరతనము వా రాలోచించుచున్నాను. అహార పదార్థములు ముందు రెండు సంవత్సరముల యందును విరివిగ దొరకజాలవు. మునుందు టౌవబాధ లేకయుండవలె నన్న ప్రజ లిప్పుడు కష్ట పడవలసి యున్నది.

అసోకా

ఈ బోడు యుద్ధనాక

నావికులు ముంచివేయుట.

అందఱు, అక్టోబరు 20:—బ్రెజిలువారు తమ నౌకను బట్టుకొందురనగ తైయర్లనౌకలోని నావికులు (జన్మనీయులు) దాగిని ముంచివేసిరి.

జర్నలి

ఛాన్సలరు రాజినొసగులు.

అమృతేశ్వరము, అక్టోబరు 20:—డాక్టరు మైకేలీ గుగారు రాజినామా దాఖలుచేసిరిని సామంతులపు పత్రికలు (బ్రెజిల్ ననగరము) వ్రాయుచున్నవి.

అలహాబాదు అల్లరులు.

అలహాబాదు అల్లరులు ప్రయత్న పూర్వకముగ జరిగినవి కావు. ఆశ్చర్యకరమువంటి వచ్చుచుండగా మృతిచెందిన మహా న్యూనీయుని కళేబరము ప్రేత సంస్కారార్థము గొంపోవ బడిన. ఏవ్వరును లాటిల ధరింపకూడదని శాసించబడిన యు త్తరపునల చాల లాభము కలిగినది. నగరమం దచ్చటచట చిల్లరకలహములు కొన్ని కలిగినవి. శనివారమునాడు కొట్వా లీవద్దజిల్లా మేజిస్ట్రేటు గౌన్సిలుగారి పోలీస్థానమున పెద్ద సభ జరుపబడినది. మౌల్వీ విలాయతు రుస్సేయిన, తేజబహ దుర్ సాహూ, అలహాబాదు పోలీసుకమిషనరు మొదలగు అధికార ననధికార హిందూమహమ్మదీయ నాయకుల నేకులు సభకువిచ్చేసిరి. అల్లరులు జరుగకుండ జూడవలయునని వక్త లనేకవిధముల ప్రజలకుబోధించిరి. మొత్తముమీద విశేషముగ చల్లరులుగలగకుండ యథార్థిని శాంతి నెలకొల్పబడినది.

భారతీయ క్రైస్తవులు, స్వరాజ్యము

హిందూ మార్గములకు భారతీయ క్రైస్తవు లందరు నయినెల27-వ తేదీ సాయంత్రమున రావుసాహెబు ఆరెబ హులు పండితారు గారి భవనమున సమావేశ మైరి. పండితారు గారు సభాధ్యక్షుల కహించిరి. స్వరాజ్యాంధోళనము తమ కిష్టము లేదనయు, దొరతనము వారు యుద్ధములో మునిగి యున్నపుడు యట్టి ఆందోళనము చేయుట న్యాయము కాద నియు దీనిని యధానంతరము వరకు ఆపి అట్లు పిమ్మట జరిపిన యెదల న్యాయవిగ్రహము కా ద ని యు కాబట్టి దొరతనమువారి విప్లవసాయమున మన కేమిచ్చిన దానితో తృప్తిబొంది యుండుట ఉచితమనియు సభాధ్యక్షులు తమ ప్రారంభోపన్యాసమున చెప్పిరి.

హిందూ దేశమునకు దొరతనమువారు ఏ వై నను రాజకీయ ప్యాత్రుత్వముల నొసగినచో దేశము క్రైస్తవులగుడ వానిలో వారి విద్యాభివృద్ధుల వంతున భాగమునునట్లు చేయ వలెనని దొరతనమువారిని కోరుటకు తీర్మానించబడినది. తా ము స్వప్రముగ స్వరాజ్యము నభిలషించుచున్నట్లు ఆతీర్మాన ము స్పష్టపరుచుట లేదని కొందఱు సభ్యులు అభిప్రాయపడిరి. సంస్థాపకముల వలన కోరికలు సిద్ధించవుకనుక మన ఆశలను యాలోచనలను స్పష్టముగ యిప్పుడే దొరతనమువారికి మన ము తెలియపరచవలసి యున్న దని త్యాగరాయ పిళ్లగారు నుడిచిరి.

హిందూ దేశమునందలి బ్రిటిషుపరిపాలన క్రమక్రమము గ స్వరాజ్యమునకు మార్కలెనయ్యు కాని ఇంతత్వరలో హిం దువులు స్వరాజ్యమునకు తగదనియు హిందువులలో చాలభాగ ముల వారు అజ్ఞానములో నున్న ప్రజే హిందూ దేశమునకు స్వరా జ్య మియ్యబడినచో బ్రాహ్మణులే దానినంతన గుత్తొనినట్లు ఉపయోగించుకొని తమ స్వలాభమునే కోరుదురు గాని ఇత రులలాభములను జూడరనియు మేమెవని నాదరుగా రుప పాదించిరి.

హిందూ దేశము స్వరాజ్యమున కర్హత బొందియుండ లేదని మెనోమనిగారు చెప్పిన దానితో సభాధ్యక్షులు యేకీభ వించలేదు. పూర్వము శక్తివంతులైన భారతీయ క్రైస్తవు లుండిరి. క్రస్తుతమందుకుడ నున్నారు. ఇట్లువైసెకుడ నింత కంటె గొప్పవారు శక్తివంతులు అగు దేశము క్రైస్తవులదృఢ వింతురు. వీరిచేతులలో స్వరాజ్య పరిపాలన మిడినచో ప్రజ లలో ఆశానిలేకుండ పరిపాలనను నడుపగలరు. అని సభా ధ్యక్షులు నుడిచిరి.

ప్రస్తుతస్థితిలో దేశము స్వరాజ్యమునకు దిగియుండ లేదు. అను తీర్మానమునకు వోట్లు వేయబడినవి. 70 అనుకూల ముగను 8 ప్రతికూలముగను వోట్లు వచ్చుటచే నైతిర్మానము తీర్మానింపబడినది. తగియుండని దేశమువారిపై స్వరాజ్యభారము మోపబడినచో రాజ్యమం దన్ని భాగములలోని అన్ని జాతుల వారును తమతమ తేజములను కాపాడు కొనుటకు ప్రతినిధుల నేర్పరుచుకొనవలెను. ఈ రీతిగ దేశీయ క్రైస్తవ ప్రతినిధులు కూడ నెన్నుకొనబడుదురు. ఈ ప్రతినిధులు తమజాతివారి యోగ తేజములను చూచుచుందురు. కనుక జాతీయ ప్రతినిధులు నియమింపబడవలెనని దొరతనమువారిని కోరుటకు తీర్మానింప బడినది.

ఈసభవారిచే తీర్మానింపబడిన తీర్మానములను మాం టాగూగారు హిందూ దేశమునకు వచ్చునప్పుడు వారికి తెలి యజేయుటకు త్యాగరాయ పిళ్ల, మేనోమనిగార్లు ప్రతినిధులుగ నెన్ను కొనబడిరి.

తిరువేండ్రమునకు రైల్వ:—కొల్లను నుండి తిరువేండ్ర మునకు రాబోవు నవంబరునెల 1 వ తేదీ నుండియు రైలు నడుపబడునని ఇదంతయు ప్రకటింపబడినది. కామార్గములో నికంతెన తిరిగి దుర్బలముగానున్నట్లు ఆనమానము పోవుటచే నవంబరు 1 వ తేదీ నుండియు రైలునడుపబడుట నిశ్చయము కానట్లు తెలియుచున్నది.

దెంగళూరు రైలు వేకులీల సమ్మేకట్టు:—కూలీలలో నిద్దరు కూలీలు నిలువబుస్తానండి కొన్ని నువులను అపహ రించిరిని అధికారులు వారిపై కేసుచేసిరి. కడను కూలీవారు కమాగమి 60 మంది ఆదర్శరకూలీలను విడుదల చేయవలెనని అధికారులను కోరిరి. వారు కూలీలను విడుదలచేయుట కంగీ కరించనందున కూలీవారును సమ్మే కట్టు కట్టి పని మానిరి.

కరాచినగరమున శ్రీ రాజప్రతినిధి

కరాచి పురపాలకసంఘమువారి ద్వారా వివరించిన సన్మానపత్ర మునకు శ్రీవారు ప్రభుత్వమున తమ కృతజ్ఞతను వెలువరించిరి. కరాచినగర సమాజసంప్రదియ, నగరవాస్తవ్యుల సాహసాది సన్మణములును పురము నభివృద్ధిలోనికి గొనివచ్చియున్నవి. కరా చినగరపు ప్రాముఖ్యత నానాటికధిక నగుచున్నది. యుద్ధముల మున సంఘమువారి బాధ్యత లధిక మైనవి. కాని ఈ కార్యము లను చక్కజేయ సంఘమువారు సమర్థులగుదురని శ్రీ రాజ ప్రతినిధి విశ్వాసము. పురపాలక సంఘమున సభ్యుల సంఖ్య హెచ్చింపబడినందులకు సంఘమువారి నభినందించుచు నియో జితులై, పురపాలక సంఘముల పత్యమున శాసనసభాప్రతినిధి యైన కరాచి పురపాలక సంఘాధ్యక్షులగు మారీ చంద్ర వివస్ దానుగారిని శ్రీ వారు నంతరము న ప్రశంసించిరి. తమకు పురపాలక సంఘ కార్యముల యందుండుకున్న యుత్సాహమును, ఉత్సాహ కారణమును పేర్కొనిన పిమ్మ ట శ్రీవారు సన్మానపత్రమునందు సంఘమువారు చూచించిన భావికాలావశ్యకతలను శ్రద్ధవహించి యున్నందులకు వారిని కొనియాడిరి.

సన్మాన పత్రమునందు సంఘము వారు యుద్ధమునకు ప్రాముఖ్యమగు స్థానము సెంగి యున్నారు. సంఘమువారిది వరలోననే యుద్ధమును గూర్చి విశేషముగ నేర నొనరించి యుండిరి. వర్తమానమున కార్మికులు నావికులు మున్నగువారిని పోషించి యుంచిన సంఘము వారు యుద్ధ : వయమున పాల కులకు మరంత సహాయ మొనర్చ గలరు.

పురమును విస్తరింపచేసికొనుటకు కంటోన్మెంటు ఆటం కముగ నున్నదనియు కంటోన్మెంటును తీసివేయవలసినదనియు సన్మానపత్రమున వివరింపబడి యుండెను. వ్యవహారమును పరి శీలీంతురుని హార్డింజి ప్రభువు చెప్పియుండిరి. యుద్ధములమున కంటోన్మెంటు నెత్తివేయుటకు వీలులేక వచ్చినది. గనుక పశ్చి మమున వివేకములున్నవి. పురము నా దె స విస్తరింప జేయవలెను.

ఇతర కార్యభారము లేక కాలమునంతయు పురపాలక విషయములకే వినియోగించు కమిషనరు సెంగిని నేర్పాటు చేయ నుద్దేశించియున్నట్లు బొంబయి దొరతనమువారు ప్రక టించియున్నారు. దొరతనమువారి నూచనమును కొంద రెను రించియున్నారు. సన్మానపత్రములందలి విషయమును బట్టి చూడ, కరాచి పురపాలక సంఘమునకు కార్యభారము విస్తార మని స్పష్టంపజేయును. తత్కారణమున నీ పురపాలక సంఘ పుప్ర్రాముఖ్యతను గమనించియే బొంబయి దొరతనమువారు పై నూచనము నొనర్చి తోడ్పడునద్యుచించిరి. ఇతర పురపాలక సంఘములతోడ కరాచి సంఘమును గూడ సమాన మొనర్చ నెత్తించిరి. దొరతనమువారు చేయ దలచుకొనిన మార్పు ప్రజ లకు కష్టముగ నుండనేర దని నమ్మకచ్చును.

ఋణముగూర్చి సంఘమువారు విన్నవించుకొనిన విషయ మెత్తుకొని శ్రీవారసంతరమున ప్రత్యుత్తర మీయజొచ్చిరి. సంగ్రాహ సచయము గాన భవమునంతయు, ప్రాముఖ్య విష యములయందు వ్యయమునకై నిలువజేయవలసి యున్నది. కోడ్లవిషయమై సంఘమువారు విన్నవించుకొని యుండిరి. ఈ విషయమును రాష్ట్రీయ దొరతనమువారు పరిష్కరింప వలసియున్నది. బొంబయి దొరతనమున కీయంశము తెలియ జేయబడినట్లు వినవచ్చెను. ఇనుపదారులగూర్చి, వర్తక సంఘ మువారితోడ సమావేశమగు నపుడు పూర్తిగ శ్రీవారు చర్చిం తురు.

విద్యావిషయమున సంఘమువారి నొనర్చిన కృషి గొప్ప సీయము. దొరతనమువారు విద్యావిషయమున సహాయ మొనర్చ కుండిరిని సంఘమువారు సన్మానపత్రమున వివరించిరి. వర్త మానమున దొరతనమువారి సహాయ మపేక్షించు కార్యములు వేలకొలది గలవు. ఇంతయుగాక కరాచికంటె విద్యావిషయ మున దీనదశయందున్న ప్రదేశము లీ రాష్ట్రమున ననేకములు కలవు. గనుక యట్టి ప్రదేశములకు సహాయ మొనరించుట కర్త వ్యమై యున్నది. బొంబయి శాసనసభయం దిటీవల ప్రవేశ పెట్టబడిన పతెలుగారి శాసనము జనసమ్మతిమై యున్నందు లకు శ్రీ వారెంతయు సంతసించిరి. కార్మికులకు విద్యనుగలిపి, వారుండు ప్రదేశములలోగ్రయుగ నుండునట్లనరించుట చాల ప్రాముఖ్యమని చెప్పెను, సంఘమువారికి మరల వందనముల నాచరించుచు శ్రీవారు తమ ప్రత్యుత్తరమును ముగించిరి.

రంగూనులో మొహరము:—పోలీసువారి యేర్పాటు లవలన, మొహరము, దశరాయన్మిగములు రెండు సెకేడినము న శాంతిప్రదముగ జరిగినవి.

ప్రత్యేకాంధ్ర మహాసభ

ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము

(గంటి - లక్ష్మన్న గారు)

క్రిందటివెల 30 వ తేదీన బెజవాడలో జరిగిన ప్రత్యేకాంధ్ర మహాసభలో బ్రాహ్మణులకు బ్రాహ్మణేతరులకు కై ప్రభులకును పంచములకును ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొకరి కలయునను తీర్మానము చర్చకు వచ్చినప్పుడు నేనా తీర్మానమున కనుగుణ్యముగ మాటలాడి యుంటిని. బ్రాహ్మణేతరుల కట్టి స్వాతంత్ర్యము లభింపజేయవలయునను సందేహముతో నేనట్లు మాట్లాడితినిని కొందఱు అపహేళన లుచేయించి యుండిరి. నవీనముగా బహులు వెదకిన బ్రాహ్మణేతరత్వము మనకు భంగము కలుగజేయవలయునని కాని బ్రాహ్మణేతరుల లభిస్తున్న చెందకూడదని కాని రాజకీయ విషయములలో వారు పాల్గొనినకొక గూడదని కాని నాయుద్దేశము కాదు. సంఘ ప్రాతినిధ్య మొకరి కలయుట వలన బ్రాహ్మణులకు విశేషావకారము కలుగు ననెడి స్వభావభేదమునుచే నేనా తీర్మానము నెదురించలేదు. ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్య మువలన నెన్నియో యిక్కట్లులు కలుగగలవు. అవి యాచరణలో బెట్టినప్పుడుగాని చక్కగాఁ దెలియజాలవు. కానన నిర్మాణసభలలో చక్కగా పనిచేసి మెప్పువడసిన యనుభవ శీలరగు బ్రాహ్మణులను బ్రాహ్మణేతరులను, విశేషము భవజ్ఞులగు పాశ్చాత్య రాజ్యకర్తృజ్ఞులను నాయభిప్రాయముతో నేకీకరించినయ్యారు. కేవలము దేశభిన్నుని నే మనసున నిడికొని నే నా తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ మాటలాడి యుంటిని. ఈవిషయము నాకు కొత్తది కాదు. బ్రాహ్మణేతరత్వమును బహులు వెదకిన పిదప స్వభావభేదమును మనసున నిడికొని నుడివివది కాదు. మాట్లాడుటలో సంస్కరణము లాలోచనలో నున్నప్పుడు 1908 వ సంవత్సరారంభమున రాజకీయ విషయములలో జరుగకలసిన మార్పులను గూర్చి నాయభిప్రాయమును తెలిపియున్నప్పుడి విషయమును గూర్చి యిట్లు వ్రాసి యుంటిని.

ప్రాతినిధ్యముతో సంబంధించిన యధార్థధర్మము." ఇప్పుటి స్థితిగతుల ననుసరించి ప్రత్యేక స్వత్వములకును అల్పసంఖ్య గలవారికిని ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య ముండట న్యాయమనియు నుచితమనియు నే నంగీకరింపఁ దగి యున్నది. కాని యెప్పుడో విశేష కారణము లున్నప్పుడు మాత్రమే యనుసరింపఁదగిన యా ధర్మమునకు ఇండియా దొరతనమువారి యాజ్ఞాపత్రముయొక్క 22-వ పేరాలో నవనవరమైన ప్రాముఖ్యత నిచ్చియున్నాడు. మదరాసు దొరతనమువారు తమ కాననిర్మాణ సభాసభ్యులను హెచ్చించి సందర్భమున నీ విషయము నతివ్యాప్తము చేసియున్నారు. జాతి కుల మతముల ననుసరించి వేరు వేరు ప్రాతినిధ్య ముండవలయు నను ధర్మమును తెచ్చి పెట్టుట నిజముగా కాననసభా నిర్మాణమున జాతివైర కుల ద్వేష మత కలహములకు బీజములను వేయుటయే యగును. జాతిమతాను సారముగా ప్రాతినిధ్య ముండవలయునను ధర్మమున కంగీకార మొనంగిలిమేని యన్యోన్య హాం భావముతోనున్న ఆయా జాతిమతములు కాననసభా ప్రాతినిధ్య విషయమున దొరతనము వారెన్నటికిని ఈ దేవుటకు సాధ్యముకాని ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యపు హక్కులకొరకు తగవులాడుటకై వారిని ప్రేరేపించుట యగును. ప్రత్యేక స్వత్వములకును అల్పసంఖ్య కలవారికిగూడ ప్రాతినిధ్యమున కక కాళము. గల్పించుచు హిందూదేశమునందలి ప్రస్తుతస్థితి గతులలో పైతము, వారియొక మత్యమును ఆన్యోన్య సంబంధము ననుసరించి వారందఱు సొకే మార్గమున నడచుటకు దగిన న్యాయమైన నూత్రమునే యంగీకరింప వలయునని నా ముఖ్యాభిప్రాయము.

జాతిభేదములను మత ద్వేషముల నభివృద్ధి నొందించు పద్ధతులకు, ఎంత స్వల్పముగానైనను ప్రత్యేకముగా గాకపోయిన మానె వేలువిధముగానైనను తమ యామోదము సొసంగుటకంటె, పరిపాలనము నెమ్మదిగను ప్రక్రమముగను జరగుచు నభివృద్ధి చెందుటకు, ఏక ప్రభుత్వమునకు లోబడియున్న ప్రజలలో, ఈ నడుమ యుదయించినను, సంఘముల యుద్దేశములను ఆశలును ఏకస్వత్వమును ఏకధర్మమును గలిగి యభివృద్ధి సొందునట్లు చేయుటకై దూరదృష్టిగల దొరతనము సర్వదా శ్రద్ధతోపాటుపడవలసియున్నది. అదియే చక్కని రాజనీతి నిపుణతకు ప్రధాన లక్షణము. ఇండియా దొరతనమువారిచే నూచింపబడిన జాతిమత ప్రాతినిధ్య ధర్మమును, ఇందు

విషయమున జంకులేకుండ మదరాసు దొరతనము వారెన్నరము కొనిన నిభిప్రాయములును, ఘనత వహించిన సామ్యభాముని పరిపాలనము క్రిందనున్న ప్రజలలో నెమ్మదిగను ఏక స్వత్వమును సత్పరిపాలనమును దూరమునై సోపుటకు కారణము లగునని విన్నవించు చున్నాడను.

వృత్తులతో సంబంధించిన సంఘములు - అసాధ్యముగు నిర్భాగము.

భూస్వాములు వ్యవసాయ దాగులు వర్తకులు నెందులగు వృత్తులతో సంబంధించిన సంఘములకు నిర్భాగముచేయుటలోఁగూడ, ఇండియా దొరతనమువారు, లోకలోభంకు మునిసిపల్ బోర్డుల కేంద్రపరబడిన స్థానములకు వర్గము ననుసరించియే ప్రాతినిధ్య ముండవలయు నని నిర్దేశించినయ్యారు. అనగా ఒక్కొక్క వృత్తిసంఘమునకు కొన్ని కులములవారు ఎన్నుకొన వర్గము లని చెప్పియున్నారు. దేశమునని కలముకొనిన నూతనాభిప్రాయముల మూలమునను, నవీననాగరికత్యమాలమునకు పూర్వపు కులధర్మములయొక్క కార్యము కొంతకడ నడచిపోయి వృత్తుల మారి జీవితములందలి పూర్వపు పద్ధతులు మార్పు చెందుచున్న యీ కాలమున వేరువేరు వర్గముల ననుసరించి వృత్తులను విడచిసి సంఘముల నేర్పరచుట చాల కష్టము. కష్టమే కాదు, అదియసాధ్యమైన విషయమే. ఏమనిన దేశములో చాలభాగ మీ కాలమున కులము ననుసరించినయను సంఘము ననుసరించినయను వృత్తులను నిర్ణయించుటకు పీలులేని స్థితియందున్నది. దొరతనమువారి యేర్పాటుల ననుసరించి వృత్తులను నిర్ణయించుటలో తాగుమారులు తప్పిల్లులు, తక్కులను వ్రాముటలో ననేకవిధములగు చిక్కులను సంభవించును. అట్టి చిక్కులను నివారించుటకు ప్రస్తుతపు స్థితియందు జీవితముయొక్క సరిమైన స్థితిగతులను తెలిసికొనుటలో కొన్ని న్యాయమైన విషయములను విచారణలేకుండ త్రోసి వేయుటకంటె వేరుమాన్య ముండజాలదు. ప్రాతినిధ్యవిషయమున నేవియైన హెచ్చుతగ్గు లున్నయెడల సవరించుటకును ప్రత్యేక స్వత్వముల పక్షమునను, అల్పసంఖ్యగల వారి పక్షమునను నే నిదివరలో విన్నవించిన తీరున తగినన్ని స్థానములకు ప్రతినిధులను నియమించు అధికారము దొరతనమువారి చేతియందుంచుకొనియుండిన చాలునని నా యభిప్రాయము.

అల్పసంఖ్యగలవారును ప్రత్యేక స్వత్వములును.

వెదజనించారు ! లింతకంటెను వోట్ల యొద్దనుండి సమ్మతులను వైకొనుట కిష్టములేనివారుగా నుండుటచేతను వారిపక్షపు కానననిర్మాణ సభలో పాల్గొన, దలంచిన వారుగ నుండుటచేతను, అట్టి గొప్పప్రభువులకును గొప్పభూస్వాములకును ప్రత్యేకముగ గొప్ప భూస్వాములచే నెన్నుకొనబడుట మూలమున కానన నిర్మాణసభలో సభ్యత్వపదవి నొసంగుట న్యాయమని నాయభిప్రాయము. అల్పసంఖ్యతో గూడినయట్టి భూస్వామిసంఘముచే నెన్నుకొనబడుటకూడ, వంశసారించుకొనుగ వచ్చెడివింక యాత్మగౌరవమునకు దగదని యెంచుటకు నెడల దొరతనమువారిచే వేర్పొనబడుట మూలముననైన నట్టివారిని సభ్యులనుగా నేయవలయును.

మదరాసు చట్టనిర్మాణసభ, స్థానిక దొరతనము వారిసూచనలు.

మదరాసు చట్ట నిర్మాణసభలోని యనుద్యోగీయ సభ్యులను హెచ్చించి సందర్భమున మదరాసు దొరతనము వారు చేసిన సూచనలనుగూర్చి యిందుకు వివరముగ బరిక్షించిచూడ యత్నించెదను. దొరతనమువారి సూచనల ననుసరించి యనుద్యోగీయ సభ్యులు పడునెడుగురులోను, ఇరువురు రాష్ట్రపరిపాలకునిచే వేర్పొనబడవలయుననియు, మదరాసు వర్తకసంఘమువారిచే సొకరును, పూర్వమువలె మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము వారిచే సొకరును, మదరాసు పట్టణ వాస్తవ్యులచే (మదరాసు స్థానిక స్వపరిపాలనమువారిదివఱ కెన్నుకొనురీతిగ) సొకరును నాతివర్ణవిభాగము ననుసరించి బ్రాహ్మణులచే నొకరును మహమ్మదీయులచే సొకరును జమీందారులు ప్రాపయిటులచే నిరువురును బ్యారిష్టరులు ఇతర న్యాయవాదులుచే నొకరును మిగిలిన యాదురును తక్కిన యందరిచేతను ఎన్నుకొనబడవలయుననియు దొరతనమువారు సూచించి యున్నారు. ఇండియా దొరతనమువారి యాజ్ఞాపత్రమునందలి 22 వ పేరాలో చూచాయగా సూచింపబడిన ప్రాతినిధ్య సంబంధమైన ధర్మమునకు నేనిదివరలో నుడివిన రీతిగ మదరాసు దొరతనమువారు సంపూర్ణాంగీకారమునొసంగి యున్నట్లందుమూలమున స్పష్టపడుచున్నది. త్రియిత్యవైశ్యాది యితర కులములకు లేని యీ ప్రాతినిధ్యము బ్రాహ్మణుల కేలయొసంగికో స్పష్టముగావున్నది. విద్యావ్యాసంగమే ప్రధానవృత్తిగాగల బ్రాహ్మణులకు, తక్కిన కులముల

వారికి గల వృత్తులకంటె వారు ప్రత్యేకముగ గావూకు కొనవలసిన వేటువృత్తు లేనియును లేవు. కానన నిర్మాణసభా స్థానములను విభజించుట కెట్టి నూత్రము లవలంబ నీయకులని విషయమును గూర్చి నేనిదివఱకు చాలమామము చర్చించి తెలిపి యుండుటచే నా విషయమును గూర్చి మరిల నిట విస్తరించి చెప్పవలసినవృత్తులు కాదు. దొరతనము వారిచే నంగీకరింపబడిన స్థానిక కాననసభా నిర్మాణపద్ధతి యవగదామకముగ గమాలముగ వోష సంయుతమును సంపూర్ణముగఁ బరిశ్రమింప దగినదియై యున్నది. మరియును బాధ్యులకును దదితర న్యాయవాదులకును నేల ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొకరి కలయునో బోధపడుచున్నది. ఆ వృత్తియందున్న వారిదివఱకును నిజమగు కాబడిన సంఘముల నేర్పరచుకొనియుండక పోవుటచే వోట్లను నిర్ణయించుటకూడ సాధ్యముకాదు. ఇంతేకాక మదరాసు దొరతనమువారు "తక్కిన యితరులందఱకును" అను నాదృష్టముల నెవరి కెట్టి మదలంచినో గోచరము కాలేను.

ఇని ఇండియా దొరతనమువారి యాజ్ఞాపత్రముగఁ బ్రకటింపబడిన "రాజకీయ సంస్కరణములతో సంబంధించిన కారితములు" అను పుస్తకమునందుండి యనువదించబడినది.

నోటీసు (933)

కర్నూలు జిల్లాకు ప్రత్యేకముగా, తర్ఫీదు కాబడిన ప్లేగు ఇన్సువెక్టర్లు కావలయును. జీతము ప్లేగు రెగ్యులేషన్సు ప్రకారము. తక్షణము జిల్లా కలెక్టరుకు అప్జెలు పంపుకోవలెను.

(sd) హెచ్. జి. ప్లేస్సు కలెక్టరు.

ది నేషనలు ఫండు షీ

ఇండస్ట్రియల్ అసోసియేషన్ మాంటురోడ్డు మదరాసు

దీపావళి వసూలు

శ్రీ॥ శ్రీ॥ జి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు జాతీయ నిధి

హిందూదేశమున వివిధభాగములయందు (చన్నరాజధాని కల్బుకొని) మొలకలెత్తిన పారిశ్రామికోద్భవమును పోషించుటకు నిధి నొకదానిని నేర్పరుచుటకు 1905 సం॥ కడపటి రోజులలో జి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు సామ్యుక్త ప్రజల కొకరునిని చేసియుండిరి. దక్షిణ హిందూస్థానమున దీపావళిపండుగ ఎల్లరకు ముఖ్యముగాన ఆరోజున చేస్తువురి యందును, తదితర పత్తనములయందును కొంతమంది యుంటింటి కేగి అన్ని తెగలవారి నుండి సొమ్మును వసూలు చేయవలయునని సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు నడిచియుండిరి. నాటి నుండియు సహజత్యాగశీలురగు భారతీయులు అన్ని తెగలవారును మనఃపూర్వముగ తమకుతోచినదానిని యధాశక్తిగ ఈ నిధికి కొంత సొమ్మును సమర్పించుచున్నారు.

మనదేశమున పారిశ్రామికాభివృద్ధికి నై సంఘము వారు పారిశ్రామిక సంస్థలను గూర్చి కొన్ని ఉపన్యాసముల నిచ్చుటకు ఏర్పాటులను గానించిరి. వర్తమాన సంగ్రామముచే కొన్ని పరిశ్రమలను తామే నెలకొల్పవలసివచ్చినది. అట్టి సమయమున వీరే ఉత్సాహముతో కార్యములను గడంగిరి. సబ్బునిర్మల తయారుచేయుటను గూర్చియు చర్చము కాగితము కొవ్వొత్తులు అగ్ని పుల్లల పరిశ్రమల గూర్చియు ఉపన్యాసము లీయబడినవి. చాలమంది పరిశ్రమలందు వృత్తిసల్పి సాయమునకై దరఖాస్తుల పంపుకొనుచున్నవారు. అట్టి వారికి మనము సాను మొనర్చకలసి యున్నది.

ఆర్థికసాయమునకై ప్రజల కొక మనవి

మనకాజధానియందు పారిశ్రామికాభివృద్ధికి మన మందరము నడుము గట్టుకొని పనిచేయవలసి యున్నది. కాబోవుదీపావళి మనకందరకు జాతీయోత్సవదినము గాని నామ మనమందరము యుంటింటి కేగి సొమ్మునువసూలు చేయవలసి యున్నది. సహకారభావముతో మనమందరము కార్యమునకు గడంగవలయును గాన మనమందరము పట్టణముల యందు చందాలను వసూలుచేసి నిధికి సమర్పించవలయును. చన్నపురిగాక యితర పత్తనములందు వసూలుచేసి పుణ్యము కట్టుకొనదలచిన వారి క్రింది నాకి వ్రాసికొనినవో విభావన పుత్రికలు పంపబడును.

ఏ. రంగస్వామయ్యగారు

సి. గోపాలమోహన్

గౌరవ సంయుక్త కార్యదర్శులు.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయావధములు
బృహత్ మంజుష్టాదికావ్య
 రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
 ½ పాను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవభ గుటి
 మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
 పనిచేయును. తులం 1-కేరు 1-0-0.
వాసవలేహము
 దగ్ధనకు మంచిమందు.
 ½ పాను సీసా రు 0-10-0.
 వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో
 జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్
వర్మన్
 ఆయుర్వేద యావధముల జేయువారు
 బొంబాయి నెం 13.
 The Zandu Pharmaceutical Works
 388 The Ayurvedic Pharmacists.
 Elphinstone Road, Bombay, 13.

పరమిరహస్యము
 అద్భుతమగు డిటెక్టివ్ ఫలం. 256 కేజీలు
 క్యాలికోలైండు 1.8-నించావారైన 1-0- మాత్రమే.
 ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము:—
 (928) నిడదవోలు, కృష్ణాజిల్లా.

శ్రీ కాళయుక్తి సంవత్సరాది సంచిక.

పింగళినామ సంవత్సరము నందు సగము భాగము గడిచినది. ఇప్పటి నుండియును ప్రచుత్తములు జరిగినగానికాళయుక్తి సంవత్సరాది సంచిక సకాలమున వెలువడుట శవకాళములు గలుగవు. కాగితముల కపారమైన కఠిన వేర్పడిన యీ సమయమునందు సంవత్సరాది సంచికను ప్రచురించుట దుస్సరముగ నున్నది. దేశభక్తులు భాషాభిమానులు సంవత్సరాది సంచిక యందు ప్రచురించుటకు దగిన వ్యాసములను చిత్రపటములను అక్టోబరు మాసాంతమునకు ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకార్యాలయమునకు జేరుపలులు పంపి సంచికాపయోగమును విస్తరింప జేయుటకును మా ప్రయత్నములను సఫలము చేయుటకును ప్రార్థితులు. వ్యాసము లతీర్థములు గాకను చిన్నవిగ నుండుట సమంజస మని వ్యాస లేఖకులకు విన్నవించుచున్నాము. ఇంతవరకు ప్రచురితములుగాని ప్రసిద్ధపురుషులయొక్కయు మహాస్థలములయొక్కయు చిత్రపటములను పంపుటకు సవినయముగ చేశ బాధవులు ప్రార్థితులు.

వత్రికాధీపతి.

ఆత్మవిజ్ఞానము

శరీరమును విడచి తనవాత ఆత్మస్థితి
 విజ్ఞానము సద్భావమును గలదిని శాస్త్రీయచర్య
 గ్రంథకర్త:— శా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి.
 చిత్తపైజా చక్రవర్తి గ్రంథము. తెలుగు. 0.8-0
 మేనేజరు. ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకార్యాలయము
 పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

సంగీత సుధాంబుధి.

ఇందు సంగీత లక్షణములును, ప్రథమభ్యాస పద్ధతులును, వాచకముల దున్ను ఈ శాస్త్రములకు ఆంగీకారము క్రమములును, తాగత్య, దీక్షితులు, కామాశాస్త్రము, సుమనోహరమైన కుడి కృష్ణమ్య, సుబ్రహ్మణ్యమ్య, గోవింద సామయ్య, గర్భపురి వాసులు, పురందరవిఠలు, నాదానందాచార్యులు, పరం గంబాడి పంచనాచార్యులు, సహానందాచార్యులు మొదలగు సుమారు 35 పూర్వప్రసిద్ధ వాగ్గేయకారక విరచితములైన వర్ణములు, కీర్తనలు, నావళు మొదలగునవియును, తత్కాల రుచ్యమైన హిందు స్థానీయ, హార్మోనియ, యింగ్లీషునోట్లు, తిల్లానా మొదలగు (Delicious Miscellany) లలిత మిత్రములును, స్వర తాళములతో అందరికి సులభముగ గ్రాహ్యమగునటుల వ్రాయబడియున్నవి. ఇందు వీణ, హార్మోనియం చిత్రపటములతో యున్నవి.
 మంచి గ్రేసు కాగితములో ముద్రితమై మేలులైదు చేయబడినది. ... తెలుగు రు 3-0-0.

యం. ఆది అందు కంపెని,

(911) 39, చిన్నతంబిపేట, మదరాసు.

శాతభక్షణము

భరతఖండవాసుల మన మన మాన్యుషులకు సంకలనము; "అహింసా మహాభర్య" అను నీతి సెతనపాతము గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా మనగా పోషకాహారము మేనేజరింగ్ రుచులను ముద్రపెట్టెదము.
 టి. పి. చిత్తపైజా చక్రవర్తి, మదరాసు.
 టి. పి. చిత్తపైజా చక్రవర్తి, మదరాసు.
 టి. పి. చిత్తపైజా చక్రవర్తి, మదరాసు.

అత్యద్భుతమైన జోస్యము

మీ జననకాలమును తేదీనిగాని లేక మీ వయస్సును నక్షత్రముగాని లేక మీరు బాబును వ్రాయువేళను గాని తెలియజేయుదు. మీ జీవితఫలములు సంపూర్ణముగ ఒక సంవత్సరమునకు తెలుపబడును. ఇందులకు గాను మీ రొకరూపాయిని మాకు పంపవలెను. మా జోస్యముయొక్క శ్రేష్ఠతను గూర్చి కంభకోణములో హైకోర్టునకీలగనన్న టి. కే. శివరామయ్యరు బి. పి. బి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

మీరు చెప్పిన భవిష్యత్తు అత్యద్భుతముగ ఈ సంవత్సరమునకు ఇనుమంతయు విరుద్ధములేకందగ నిజమైన దృష్టాంతము నిచ్చినది.

దీ కలింగ అస్సోలాజికలు బ్యూరో
 902 చోడవరము, వికాఖపట్టణముజిల్లా.

శారదాంబ:— ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము. సంభూతురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు కావలసినది. అందర బదిలీతీరవలయును. తెలుగు 0-4-0 పోస్టేజీ కేలు. ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి పేట, మదరాసు.

భాషాపీఠములకు పరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసరిల్లా

ఆర్యశుభ్రపు రక్తములను జనించు బాధ్యులకు కిరీటువంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను తుల్యన, ప్రాతనిశ్చలను అన్ని విధములకుల గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన కక్షశుభ్రకారిణి (50)

వనోపధిసరిల్లా గుణ విచ్ఛిట నిస్సంశయము, సహజమైన వర్ణవర్చిని అన్ని విధములైన రోగములను పోగొట్టును. పరిమళమంది పొడిరసదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును నోషులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాలోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు ఉపయోగము 4 కేసుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తిచరు:— **పి. డి. సావంత్. 144. పనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.**
 Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY,

సక బాహిపి ప్రశంస

ఇది తెన్నెలకంటే అస్సారాయ విరచితము.
 తెలుగు 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.

కంత్త సర్వకళికాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

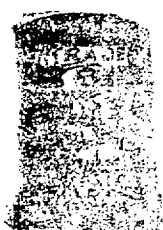
ఇది శ్రీయుక్త కట్టపంతు రామలింగారెడ్డి గారిచే
 వ్రాయబడినది. తెలుగు 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి పేట, మదరాసు.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

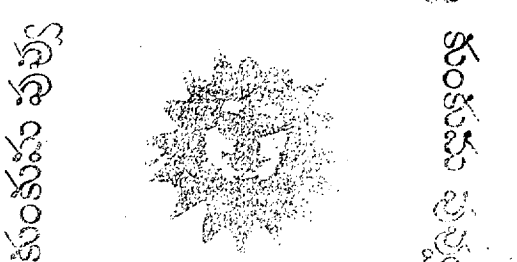
ఈమరబ్బాను సాలామిసిరి కాదని దుబాబుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అట్లు వివాదరహితమో తోడ్పడతామగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమునల్ల బాల్యములోనే ధాతునష్టము కలిగినవారికి వ్యాధియారోగము బలపీనమై మరణకాలమునరకు దుఃఖము ననుభవించుదు. ఈసాలామిసిరి మరబ్బా నేపించునెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి పోతేన బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించును విరకాలును సుఖముగ జీవించుదు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బావల్ల ధాతుశుష్కతలు, క్షయస్థితిము మానును, ధాతువు మూత్రముతో కలసిపోవుట మానును, నీరుచురుట మానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును తక్కువ కృష్ణముగను, అధిక్తి యున్నవలె యగును, చర్మరగ చులవిస్తరక పడును. సాలామిసిరిమరబ్బ ఒకనాటికి ఒకరూపాయి ఇచ్చితూబాలో, కాలవోలలో తేలియులలో వ్రేగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఆవంతుని విశేషముగా తినుటకలగ జాతకేళిపు 4 చురు చురుపుల బలము అతేరమన ఒకచురుకి గలదు. వై మరబ్బాను బలించి చురుని బలము పొందుటకై గొప్ప పంకాయలో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాకు 15 రోజులు ఉపయోగించుటకు సాగవచ్చు. ప్రతి 20 రుణముకలగవచ్చు. 2.5 డబ్బాలు అంతయోగించుటో జ్యోతిరము వరకు గుణవిచ్ఛిన్నము.

అనుభావప్రతీక శాస్త్రముతో పంపబడును.
 15 తులారు దబ్బీ తెలుగు రూ. 2-0-0.
 శశాలభుక్తు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.
డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, బహుమోహ్ బెంగళూరు సిటీ.

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావర్ణనొరకును. కొనువారు సూర్యమార్గును గమనింపుడు. శరస్వాతాదెన్ను మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అందు కంపెని.
 (58) 21, హమ్మం పేట, బొంబాయి.